

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre... 12 kor.
 Fél évre... 6 kor.
 Negyed évre... 3 kor.
 *

A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyaguk a lap tulajdo-
 nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 50 fillér.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 60 fillér.
 A hirdetések BITTERMANN
 NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
 könyvnyomtatás-fogadtatók
 el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fill.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fill.

Iparunk.

Zombor, 1900. április hó 12.

Közel hatvan esztendeje, hogy időről-időre, sőt vészkiáltás módjára felhangzik a jelszó: Pártoljuk a honi készítményt!

Ennyi ideje hát, egy emberöltőnél több, hogy kéri, buzdítja, figyelmeztetik és tenyegetik a közönséget, hogy a magyar ipar sorsa tőle függ. S mi az eredmény? Ott állunk ma, hogy vészbizottságot kell szervezni az iparpártolási akcióra.

Ha van keserűség abban, a mit mondunk, ne vegye tőlünk zokon senki. De ha a kérés, esdő, intő és buzdító szó nem használ, ha a példák elszigeteltek maradnak, ha a közöny meg nem török és a megszokás annyira rabjává teszi a közönséget, hogy nem reagál a jó és okos szóra, hát bizony elő kell venni az ostort is.

Most már arról van szó, hogy meg kell mozdítani az egész országot. Csak ha mindenki, nemcsak érdeklődik a honi iparért, de tesz is valamit érte, csak akkor lehet számítani sikerre. Ne üssük el a nagy problémát azzal, hogy gyöngék vagyunk az ipar megteremtésére.

A magyar ipar nem nyugszik oly gyenge alapokon, mint a közöny és felületesség hirdetni igyekszik. Hazafiságban sem utolsó a magyar és hiába nem apellálnak erre, a kik komoly célért akarnak lelkesíteni.

Iparunk, ha nem is minden ágában, de erősen fejlődött, a közönségben is lappang a vágy, hazai készítményekkel fedezni szükségletét.

Miért mégis, hogy nem találunk egymásra iparos és fogyasztó? A megszokottság és a közöny képviseli a rossz principiumot úgy a közönségnél, mint a kereskedőnél. A közönség nem egy könnyen pártol el a beszerzési forrástól, a kereskedő pedig nem elég élelmes arra, hogy itthon versenyre keljen az idegen árucikkal a közönség meghódi-

tásában. A kereskedő, sőt t... megyünk, a magyar iparos és gyáros nem fejt ki elég erélyes üzleti tevékenységet és szellemet, hogy készítményeit megismertesse a nagy közönséggel és hogy velük elárassza a piacot. Nem keres és nem talál módokat, hogy fölébressze és lekötve tartsa állandóan a fogyasztó érdeklődését a maga készítményei iránt, pedig ez a készítmény igen sok esetben jobb és olcsóbb, mint az idegen.

A közönség pedig nem tudja, hol találja a magyar ipari terméket és azt vásárolja, a mibe lépten-nyomon belebotlik: az osztrák és külföldi árut, a melyet káprázatos kirakatokban lát, a melynek kitűnőségét újságok és reklámfüzetek hirdetik és a melyeknek az ügynökök mintagyűjteménye csinál országos propagandát.

Azért a társadalomnak kell elvállalnia a magyar ipar propagálását. De ne csak vállalja, hanem teljesítse is. Alakuljanak minden városban és községben iparpártolási bizottságok, de működésüket ne azzal kezdjék, hogy a publikumot biztatják, hanem maguk járjanak elől jó példával.

Járjanak utána a helyi kereskedőknél, hogy azok a hazafiság és a fogyasztó közönség preszsiója alatt álljanak.

A közintézetek és hatóságok is első sorban bevonandók ebbe az akcióba, de nem pusztán írott felhívás, program és i... afias frázisok után, hanem ad personam, az illető vezetőket és előjáróságokat vagy hatósági közegeket személyesen le kell kötni a mozgalom mellett.

A hazai ipar termékek beszerzési forrásainak állandó nyilvántartása, a közönség körében folytonos terjesztése a leghathatósabb eszköze lesz arra, hogy a magyar fogyasztók fülét és szemét hozzászoktassák a magyar iparhoz — és akkor csakhamar hozzá fog szokni — a zseb is.

Mert zsebkérdés az egész. Nálunk a magyar közönségnél nehéz megtalálni az utat a zsebbez.

Ép ezért nem szabad sem költséget, sem fáradságot kimélni, hogy legelső sorban ezt az utat találjuk meg. Csak egyszer sikerüljön megpróbáltatni mindenkivel a magyar ipar gyakorlati pártolását, vagyis a vásárlást, akkor aztán bátran számíthatunk arra a zsebre.

Tehát szakítani kell a laissez faire elvével s élénk, állandó, nyomatékos érdeklődést tanusítani, a nemzeti sajtósági viszonyokat felhasználni üzleti szellemmel; — az a bizonyos fruktifikálás, a mely ügyes kereskedői szellemet föltételez, — ez az, a mi mindnyájunkra vár: termelőkre és fogyasztókra egyaránt.

Ne álljunk meg egy-két felhívásnál. Rendszeres és sokáig tartó munka kell. Csak úgy lehet megmozdítani az országot. Sok stáción kell végig mennünk, de megállni és vesztegelni sehol sem szabad. Ha már komolyan belementünk ebbe az akcióba, csak egy jelszavunk lehet: mindig előre!

Malesevits Miklós.

* 1850 - 1900.

Mélyen megilletődve vettük a gyászos hirt, hogy Malesevits Miklós a zombori állami főgymnásium tanára szerdán reggel kiszenvedett.

Élete fáklója kialudt, nemes lelke elhagyta porhüvelyét.

Elmulása mély, igaz részvétet keltett mindenütt, a hol ezt a munkás, jellemes férfit ismerték, ki majdnem élete legutolsó napjait munkálkodott az iskolában.

Tanári munkásságával örök emléket állított magának számtalan tanítványai szívében, a kiket vezérlő elméjével a tudományok rejtelseibe vezetett és szellemével bevilágította az utat, a melyen

A „BÁCSKA“ tárcája.

Engesztelődésül.

Sütét, borongó égbolt az én lelkem,
 Égbolt, a melynek nincsen csillaga,
 Elhagyott, magányos, zord, sugártalan,
 Ridegebb, mint a kődös éjszaka;
 Szétrongyolt álmok tördelten, kúszáltak
 Gomolygnak rajt, mint sütét fellegek
 S éjféli órán sóhajta hullatják
 Égő szememre a könnyecskéket.

Oh pedig egykor, nem is olyan régen,
 Nem volt a sorsom ilyen mostoha,
 Mikor még az én felhőtlen egemen
 Ragyogott a menny legszebb csillaga;
 Mikor te voltál aranyhajú gyermek,
 Ábrándos lelkem bűbajos álma,
 Mikor a szived id'adtad cserébe,
 Szétzúzott multam hímes virága!

Szétzúzott multam barmatos virága!
 Te érted sírom minden könnyemet,
 Bocssás meg nekem, oh bocssás meg nekem,
 Od'adom érte vérző lelkemet;
 Te leszel lelkem édes arany álma,
 Remegve, sirva gondolok rád,
 Érted, ha kellene, mosolygva halnék,
 Veled még látna hasznom a világ!...

Sütét, borongó égbolt az én lelkem,
 De ha te lennél fényes csillaga,
 Nem volna többé zord s sugártalan,
 Minő a rideg, kődös éjszaka;

Ha kicsiny kacsdó törőlné le könnyem,
 Nem fájna többé borongó lelkem...
 — A sötét égnek mindegy a csillag,
 De te annál is több lennél nekem!...

Herold Gyula Béla.

ABBÁZIA.

Sok oly egyén van hazánkban, a ki a tavaszi márciusi és áprilisi hideg és szeles hónapokat szeretné oly vidéken tölteni, a hol az időjárás e hónapokban kellemes és tengeri fűdéssel is összeköthető.

Eznek folytán némelyek a Rivierához, mások Arkóba utaznak. En azonban bátorságot veszek azoknak, a kiknek sok kivetni való pénzük nincs és még is kevesebb költséggel a tavaszi időt élvezetileg valami szép és kellemes vidéken szeretnék tölteni, látogatásra Abbáziát ajánlanám.

Itt ugyanis nézetem szerint sokkal kevesebb költséggel élhet az ember, mint a Rivierán, vagy Arkóban, mert Abbáziában mintegy 600 villa van s mindenik villában a fűrdővendégre szolgáló 20—30—40 lakás s még sem látogatattik és kerestetik fel oly nagy mérvben, mint a két említett vidék.

Abbázia leginkább felkerestetik az osztrák, horvát s szlávbeli honoraciók által, hogy azonban sok magyar egyén által is látogatattik, kitetszik abból is, hogy a parkbeli sétatérben magyar szót csaknem oly mérvben lehet hallani, mint a német beszédet s jelenleg is ott állandóan 4 magyar orvos lakik, t. i. Fodor Géza, Fodor budapesti egyetemi tanár fia, Szegő Kálmán, Szemere Albert és Szigeti Márton s a Tejfelesi hajmúvésznek is jó megye dolga.

Az ut Budapestről Abbáziába és vissza vasuti II-ik helyen 14—15 frtba kerül; teszem Budapestről Fiuméba

6 frt s Fiuméből Abbáziába gőzhajón mintegy 40 kr s ugyanennyibe kerül a visszautazás is. Szintén annyiba kerül Bácsország fővárosából, Zomborból is az utazás Abbáziába s vissza.

A mi a hotelekben és villákban lakozást és pensiót illeti: lehet ugyan Abbáziában is bőven költeni, ha brillirozni akar a fűrdővendég, de még sincs oly veszélynek kitéve a kasszája, mint a teszem Rivierán létező roulett-bankoknál.

A néhány hotel és számos villák közt vannak I-ső rangú hotelek és villák, II-od és III-ad rangú villák. Így például, a mely udvari szoba egy személyre az I-ső rangú hotelben vagy villában 3 frt, az a II-ik rangban 2 frt, a III-ik rangban 1 frt. A pensio, vagyis az egész napi ellátás az I-ső rangú pensióban 4 frt, egy II-od rangban 3 frt, a III-ad rangban 2 frt. E szerint, ha valamely fűrdővendég mérsékelt összeggel ki akar jönni, az szálljon egy III-ad rangú villába, a melyben szép és kényelmes, festett, 2 szekrényvel, divánnal stb. ellátott udvari szobája s egész ellátása naponként 3 frtba kerül.

Az elsőrangú hotelek és villák: a Stefánia főhercegné hotel, a Hotel Central, a Grand Hotel, a villa Abbazia, a villa Quarnero stb. A másodrangúak: Hotel Bellevue, villa Angelina, hotel Ertel, hotel pension villa Habsburg, pension Auge Gottes, villa pension Hausner stb. A harmadrangú villákhoz tartoznak: Schalknak Penelopeja és Koronája, villa pension Schweitzerhof, villa Gizella stb.

Van Abbáziában 4 kávéház, a melyek közül a sétatérnél lévő Quarnero kávéház látogatattik leggye-
 dül a magyar urak által, a kik ebben in massa találhatók a 32 levelű bibliával mulatva, néha pedig a Fiuméből átnéző cigányzenével.

Három helyen történik a tengerben a fűrdés, t. i.: a Quarnero villa közelében, az ugynevezett Angiolina nevű tengeri fűrdőhelyiségben, a melyben minden fűrdés

A ki egészségére vigyáz,

10—3 igyék

Ferencz József keserűvizet,

a melyet 25 év óta nagy becsben tartanak az egész világon. Az utolsó kiállításán egyedül tiszteltetett meg a nagy milleniumi éremmel és egyedül egy legmagasabb kitüntetéssel. A **Ferencz József keserűvizet** mindenütt árusítják.

Mai számunkhoz melléklet van csatolva.

haladniok kell. Kiváló képzettségű tanár volt, kinek a tanítás terén elért sikereiből nagyban hozzájárult, hogy rajongó szeretettel csüggett a gondjaira bizott ifjúságon.

Munkájának szerény eszközei voltak. Istentől nyert gondolkodó elméje és mélyen érzett szíve. Ezekkel küzdött, dolgozott, fáradt a nagy célért, a mit magának kitűzött földi pályája hivatásául; az ifjúság nevelése és tanításáért.

Ennek a magasztos célnak szentelte egész életét. Nem volt a nagyok közül való, a kik hírével betöltöttek messze földeket, de volt egy hely, a hol nagy volt, a hol a hála piedesztálra emelte: tanítványainak szívében.

Polgári erényekben tündökölt: lelkes hazafi, jóbarát, szerető férj, gondos családapa volt. Híven, becsülettel töltötte be hivatását, a melyet a gondviselés neki rendelt. Becsülettel és a jól teljesített hivatás tudatával végezte földi pályafutását. A ki így végzi, az jól és szépen élt és a mikor visszatér pihenni az anyaföldbe, hálás kegyelettel említjük nevét és mondunk áldást emlékére!

Könnnyű legyen neki a hant, melynek rögeit a legőszintébb részvét könnyei áztatják.

Malesevits Miklós született 1850. évi december hó 7-én Székesfehérvárott, polgári családból. Középiskolai tanulmányai befejeztével a budapesti kir. tudományegyetem bölcsészeti karának hallgatója lett. Itt nyerte meg tanári oklevelét, mely őt a mennyiség- és természetből képesítette. A zombori állami főgymnasiumhoz 1874. évben neveztetett ki helyettes tanárrá, 1877. évben rendes, 1880. évben végleges rendes tanár lett.

Egy negyedszázadon át működött a megboldogult kiváló képzettségű jeles tanár városunkban, a kit társadalmunk minden körében őszinte, nyílt jelleménél fogva mindenütt tisztelték és szerettek.

Halálának híre városunkban általános, mély részvétet kellett. Rögtön kitűzték a gyász jelvényeit a főgymnasiumra, a gör. kel. egyházközösség, a „Csitaonica“ és a polgári kaszinó épületére. Sokan mentek ravatalához, hogy búcsút vegyenek tőle és az őszinte részvét szavával vigasztalják azokat, a kik benne legtöbbet vesztek: hitvesét és gyermekeit, a kik benne a szerető férjet, a gondos, önfeláldozó édes apát veszítették el.

A család elhunytáról a következő gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalommal eltelt szívvel tudatjuk rokonainkkal, barátainkkal és ismerőseinkkel, hogy forrón szeretett férjem, atyánk, fiam, bátyám és sógorom Malesevits Miklós a zombori kir. állami főgymnasium rendes tanára, életének 50. évében, Zomborban 1900. évi április hó 11-én reggeli 5 órakor rövid, de kinos szenvedés után elhunyt. A boldogultnak hűlt tetemei f. évi április hó 12-én d. u. 4 órakor a g. kel. szerb Szent-Györgyről címzett nagy templomban fognak beszenteltetni, azután a gör. kel. szerb nagytemetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Zombor, 1900. évi április hó 11. Nyugodjék békében! Malesevits szül. Csordár Alexandra, neje. Ivánka, Miroslava, Mária, gyermekei. Özv. Malese-

vits szül. Czvetkovits Krisztina, anyja. Malesevits Emil, öccse. Csordár György, sógora.

A gör. kel. szerb iskolaszék a következő gyászjelentéssel tudatja a szomorú hírt: A zombori gör. kel. iskolaszék fájó szívvel tudatja, hogy sok éven át buzgó tagja és elnöke Malesevits Miklós állami főgymnasiumi tanár folyó hó 11-én reggel 5 órakor rövid, de kinos szenvedés után elhunyt. Béke poraira!

A zombori állami főgymnasium tanártestülete, a melynek az elhunyt kiváló tagja volt és a kikhez igazi kollégális szeretettel vonzódtok, külön gyászjelentésben tudatják szeretett kartársuk elmulását: A zombori állami főgymnasium tanártestülete mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett kartársa Malesevits Miklós főgymnasiumi rendes tanár folyó évi április hó 11-én munkás életének 50-ik, áldásos működésének 27-ik évében jobblétre szenderült. A megboldogultnak földi maradványai folyó évi április hó 12-én reggel 4 órakor fognak a zombori g. kel. Szent György templomban beszenteltetni s onnan a g. kel. szerb nagytemetőbe örök nyugalomra kísértetni. Zomborban, 1900. évi április hó 11-én. Emléke legyen áldott!

Temetése tegnap délután 4 órakor volt. Vég-tisztességén nagyon sokan jelentek meg, hogy kikisérjék utolsó útján. Ravatalát teljesen elborították a kegyelet jelei, a díszes koszorúk.

Az egyházi szertartás után Rácz Soma gyönyörű szavakban vett búcsút tőle, a melynek elhangzása után megindult a gyászmenet immár örök nyugalomra helyére . . . a temetőbe.

A testgyakorlásról.

„Mens sana non nisi in corpore sano.“

Elvitázhatlan igazság, hogy a tornászatkak, vagy helyesebben mondva: a mesterséges testgyakorlásnak rendkívül jótékony hatása van úgy az ember testére, mint annak lelkére.

Miután itt említést teszek mesterséges testgyakorlásról, meg kell említenem, hogy van természetes testgyakorlás is.

Nézzünk csak egy 3—4 éves gyermeket, midőn az első szép tavaszi napon, — levegő a nehezebb téli ruhát, a bélelt füles szipka helyett könnyebb kalapot szorítanak fejére, nyakáról eltávolítják a nagykendőt, — mily örömmel ugrál, táncol, nem marad mozdulatlanul testének egyetlen tagja sem, legszívesebben fogósdit játszik; avagy nézzünk egy szép tavaszi napon egy fiatal bárányt, a mint a szabadba kerül, ugrál, bukfeneczik az anyja körül, néha-néha keresztül veti magát két oly magas anyján s bár ilyenkor néha némi fájdalmat érez teste egyes részén, azért az ugrándozással fel nem hágy.

Mindezt a gyermek is, a bárány is ösztön-szerűleg, kommandó és parancsszó nélkül teszi,

ez az ugynevezett ösztön-szerű vagy természetes testgyakorlás.

Jelen cikkemben a mesterséges testgyakorlás, más szóval a tornászatról kívánok egyet-mást elmondani.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy mai nap már nem sok szülő van, ki a rendszeres tornáztatásnak rendkívül jótékony hatását úgy a testre, mint a lélekre el nem ismerné. Kevesen vannak már azok, kik nyíltan ellenségeivé szegődnek a mesterséges testgyakorlásnak, mondván: mire való ez a komédia? — Igen, — azok felfogásától, a kik az iskolai testgyakorlatokat a piaci komédiások mutatóványaival egy rangba helyezik s ismerve az iskolai tornáztatásnak még ma is létező némely ferdeségeit, — nem tagadhatunk meg némi jogosultságot.

Ily felfogású szülőknek egy kérdéssel válaszolok: vajjon az irás tanítása és gyakorlása hibáztható-e azért, mert némely ember ebbeli gyakorlatát váltók és okmányok hamisítására használja? Ugy-e bár nem! ép úgy nem szabad pálcát törnünk a testgyakorlat fölött sem.

Nem tagadhatjuk, hogy minden elővigyázat dacára fordulnak elő tornázás közben kisebb-nagyobb balesetek, ezek azonban a tornatanítással foglalkozók tapasztalata és állítása szerint a gyermek saját vigyázatlansága folytán és olyankor keletkeznek, mikor a gyermek a tilalom dacára, önfelelőségére, titokban kíván valamely nehezebb szeryakorlatot gyakorolni és végezni.

Minden néven nevezendő tanintézetnek főfeladata az, hogy a társadalomnak, hazának egész embert neveljen, következképpen ne elégedjék meg azzal, hogy növendékeinek szellemét, értelmét fejlessze és képezze, hanem törekedjék arra is, hogy az intézetet elhagyó növendékek, fiúk és leányok egyaránt testileg is gyarapodottak legyenek.

Tagadhatatlan, hogy intézeteink e tekintetben iparkodnak is megfelelni kötelességeiknek s a törvényszabta tornaórákat helyesen töltik be, de számtalan esetben tapasztaljuk, hogy a szülő mindennemű okokkal hozakodik elő, hogy gyermekét a testgyakorlati órák alul felmentesse. Nem azért, mivel talán nem látná be a testgyakorlás nagy befolyását a test egészségére vagy edzésére, hanem részint azért, mert fia értelmileg kissé gyengébb s ezért kénytelen a rendes napi órákon kívül legalább egy privátórát adatni; részint azért, mert valamikor 10—15 év előtt egy tornaórán kar- vagy lábtörés fordult elő; néha azért is, mivel ezen óra a francia- vagy angolnyelv elsajátítására okvetlenül szükséges, sőt végül azért is, hogy a leány a zongoramester megérkezéig jobban gyakorolhatja a szonátának egy részét.

50 krba kerül, ellenben a Slatina és Tomasevits-féle fürdőhelyiségben minden fürdés 30 krba, ha az ember előre 10 jegyet vesz, ez esetben a fürdés ára 20 kr. Minden fürdővendégnek kabinete egy tiszta nagy lepedővel, törülközőkendővel, tükörrel stb. van ellátva. Van a Quarnero mellett egy fürdőépület is, a melyben melegített tengeri viz használtatik fürdésül; ezen fürdőhelyiségben délelőtti 10 óráig a fürdésért 1 frt 50 kr fizetnek, 10 óran túl akármelyik időben 2 frt.

A muzsikáért köteles minden fürdővendég egy hétre 1 frtot fizetni; ezenkívül minden hétre 1 frtnyi gyógydíjat. Ha tehát ezen 2 frtot 7 nap között elosztjuk, jön egy napra mintegy 30 krnyi gyógy- és zenedit, ezenkívül 20 kr fürdésdíj. Ennek folytán Abbaziában egy mérsékeltlen élő és nem brillirozni akaró egyének a napi költsége szeszies italnak élvezete nélkül 3 frt 50 krba kerül s így egy hónapra, vagyis 30 napra 105 frtba; ide számítva az utazási költséget 15 frtot s ha mérsékeltlen issza a fürdővendég a kétszeri étkezésnél az istriai bort vagy sert, ez mintegy 10 frtba kerül egy hónapra; mintegy 3 frtba kerül az ételt felhordó pincézőnek, a szobalánynak s a ruha, cipőtisztító szolgálónak borszávalója, a fürdőszolgának juttatható a hónap végén 1 frt. Az összes egy havi kiadás ily módon 134 frtra megy. Természetesen ez esetben kirándulásokat Velencébe, Triestbe, Pólába, Lussin-Piccolóba stb. nem szabad tenni, sem a Quarnero kávéházban a 32 levelű bibliával mulatni.

Különben Abbázia oly szép paradicsom, hogy innen legtöbb fürdővendég nem is igen kívánczik más városokba vagy vidékekre.

Már Károlyvárostól Fiuméig is igen érdekes a Luissaut mentében a vasutoni utazás. A hegyi utnak jó nagy része ugyanolyan kopár, mint a fiúmei és istriai karst-hegység, azonban ezen 5 óra hosszat tartó serpentin utnak némely része elragadó szép, különösen azon része, a mely a Kulpa viz mentén húzódik a folyó felé.

A mi Abbaziának sétatereit illeti: Abbázia közepén van a nagyszerű s bámulásra méltó park a tengerpart mentén; annyiban bámulandó, hogy óriási nagyságú sziklakövekkel szép magas fák nőttek ki. Van a parkban egy jó nagy mammut fa is; azonban nem tudom, fog-ezen fa is 5—6000 esztendő eléri, mint a kaliforniai sziklahegységben levő mammut fák?

E parknak egy szép nyílt helyén, a tenger mellett van azon helyiség, a hol naponként kétszer játszik egy cseh zenekar, a melynek muzsikája a magyaroknak sehogys sem tetszik; hogy a németeknek, horvátoknak és olaszoknak sem tetszik nagyon, abból következtethető, hogy az én Abbaziában létem alatt soha sem kaptak egy vivatot sem.

A parkon kívül van Abbaziának még 4 más szép sétatere: három a hegységre és a hegységben és egy a tengerparton Abbaziából Voloskára. A hegység az egyik sétatert az ugynevezett Franz Joseph Anlagen, a másik a Károly király nevű promenád s a harmadik az Aurora nevű serpentin hegy-ut az Aurora hóhéig. Az Aurora hóhétől a kilátás a tengerre, Abbázia és vidékére a világnak legszebb kilátásai közé sorozható.

Abbaziának legmagasabb hegycsúcsa az ugynevezett s 4200 láb magasságú Monte Maggiore.

Kérdésbe tehető itt: mily betegek vehetik hasznát Abbázia látogatásának? Tudakozódásom után erre az a felelet: testi gyengeségekben szenvedőknek és kismérvű idegbetegeknek különösen használ a tengeri fürdő és a jó, felséges levegő.

Abbaziában állítólag soha sincs nagy hideg és nagy meleg; a nagy hidegtől megvédi észak felől az erdővel bevont magas hegység és a tenger s a nagy melegtől szinte a tenger. A bóra ugyan itt is előfordul, de csak kisebb mérvben s ha néha előfordul is, legfeljebb 5—6 óráig szokott tartani.

Igy mult évi szeptember hóban történt három heti otlétem alatt csak egyszer látogatta meg Abbaziát a dühöngő hideg hóra egy vasárnapi reggelen s dühöngése csak délig tartott; délután már a forró sirokkó váltotta fel.

Az abbáziai tengeri fürdőben nincs ugyan olyan mindennapi hullámvérés mint Osztdében, Norderreyben s más északi tengeri fürdőben, a hol mindennap 4—5-ször fordul elő apály és dagály. Azonban Osztdé és Norderreyben rendszeren csak a három nyári hónapban lehet fürdeni, míg Abbaziában március elejétől kezdve egészen november végéig és így mintegy 9 hónapra át. Azonban ha a legkisebb szél támad, akkor meglehetősen hullámvérés is élvezhető.

Egy nagy hiányossága volt eddig Abbaziának, a mennyiben eddig nem volt kurszalónja; mindössze a Stefánia hotelben volt e célra 2 szoba, az egyik szobában egy zongora, a másodikban termérek lap, a melyek közt a legtöbb német és olasz lap volt, magyar legkevesebb s ezek is csak harmadnap jutottak ide.

Mult év őszén építették a délvasuti társaság, mint Abbaziának birtokosa a Stefánia szálloda közelében egy kurszalont, de hir szerint csak azon fürdővendégeknek leendő szabadságuk azt meglátogatni, a kik a társaságnak hoteljeiben vagy villáiban fognak lakozni.

Alulirott Schalk Korona című villájában lakott egy első emeleti szép udvari szobában s nála volt pensiom is, a melyért együttesen 3 frtot fizettem. Az ellátás állt: reggel kávéból 2 császárszemlével, a déli ebéd négyféle étkekből és gyümölcsből, a vacsora kétféle étke- és gyümölcsből. S nemesak én, hanem minden Penelope és Koronában lakozó s nála kosztírozó fürdővendég meg volt az ellátással elégedve. Schalk A. és neje különben a legfinomabb s művelt egyének, neje pedig többek közt a főszakácsné.

Három heti Abbaziában létem alatt két ízben voltam egy előkelő zombori, de Abbaziában lakozó családhoz ebédre híva s minden ily másutt történt ebédlésért 1 frttal kevesebbet számított a derek vendéglős; csak-hogy ily ebédre hívatást már reggel kell a vendéglősnek vagy a felszolgáló pincézőnek jelenteni.

Érdekes vendége volt Abbaziának otlétem alkalmával, egy osztrak főherceg, gondolom Károly Lajos nevezetű, az elvezetett Orthnak testvére, a ki állandóan egy gözhajóján lakozott és állítólag szárazföldi lakásról sohasem akar többé tudni. A ki a főherceget nem ismeri és látja sétáló öltözkében, az azt hiszi, hogy az valami szállodának hanyagon öltözött kapusa; azonban gyermekei meglehetősen csinosan, hanem fantasztikus öltözkében teszik sétatikat.

Elfelejtém feljebb a bóráról azt megírni, amit arról Abbaziában beszélnek. A bórának állítólag Zeng a szlletési helye, Fiume pedig a legnagyobb dühöngési helye, Triest végül annak elhalálozási helye.

Kármán József.

haladniok kell. Kiváló képzettségű tanár volt, kinek a tanítás terén elért sikereihez nagyban hozzájárult, hogy rajongó szeretettel csüggett a gondjaira bizott ifjúságon.

Munkájának szerény eszközei voltak. Istentől nyert gondolkodó elméje és mélyen érzett szive. Ezekkel küzdött, dolgozott, fáradt a nagy célért, a mit magának kitűzött földi pályája hivatásául; az ifjúság nevelése és tanításáért.

Ennek a magasztos célnak szentelte egész életét. Nem volt a nagyok közül való, a kik hirtelleg betöltöttek messze földeket, de volt egy hely, a hol nagy volt, a hol a hála piedesztálra emelte: tanítványainak szívében.

Polgári erényekben tündökölt: lelkes hazafi, jóbarát, szerető férj, gondos családapa volt. Híven, becsülettel töltötte be hivatását, a melyet a gondviselés neki rendelt. Becsülettel és a jól teljesített hivatás tudatával végezte földi pályafutását. A ki így végzi, az jól és szépen élt és a mikor visszatér pihenni az anyaföldbe, hálás kegyelettel említjük nevét és mondunk áldást emlékére!

Könnyű legyen neki a hant, melynek rögeit a legőszintébb részvét könnyei áztatják.

Malesevits Miklós született 1850. évi december hó 7-én Székesfehérvárott, polgári családból. Középiskolai tanulmányai befejeztével a budapesti kir. tudományegyetem bölcsészeti karának hallgatója lett. Itt nyerte meg tanári oklevelét, mely őt a mennyiség- és természet-tanból képesítette. A zombori állami főgymnasiumhoz 1874. évben neveztetett ki helyettes tanárrá, 1877. évben rendes, 1880. évben végleges rendes tanár lett.

Egy negyedszázadon át működött a megboldogult kiváló képzettségű jeles tanár városunkban, a kit társadalmunk minden körében őszinte, nyílt jelleménél fogva mindenütt tisztelték és szerettek.

Halálának híre városunkban általános, mély részvétet keltett. Rögtön kitűzték a gyász jelvényeit a főgymnasiumra, a gör. kel. egyházközség, a „Csitaonica” és a polgári kaszinó épületére. Sokan mentek ravatalához, hogy bucsut vegyenek tőle és az őszinte részvét szavával vigasztalják azokat, a kik benne legtöbbet vesztek: hitvesét és gyermekeit, a kik benne a szerető férjet, a gondos, önfeláldozó édes apát veszítették el.

A család elhunytáról a következő gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalommal elteit szívvel tudatjuk rokonainkkal, barátainkkal és ismerőseinkkel, hogy forrón szeretett férjem, atyánk, fiam, bátyám és sógorom Malesevits Miklós a zombori kir. állami főgymnasium rendes tanára, életének 50. évében, Zomborban 1900. évi április hó 11-én reggeli 5 órakor rövid, de kínos szenvedés után elhunyt. A boldogultnak hült tetemei f. évi április hó 12-én d. u. 4 órakor a g. kel. szerb Szent-Györgyről címzett nagy templomban fognak beszenteltetni, azután a gör. kel. szerb nagytemetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Zombor, 1900. évi április hó 11. Nyugodjék békében! Malesevits szül. Csordár Alexandra, neje. Ivánka, Miroslava, Mária, gyermekei. Özv. Malese-

vits szül. Czvetkovits Krisztina, anyja. Malesevits Emil, öccse. Csordár György, sógora.

A gör. kel. szerb iskolaszék a következő gyászjelentéssel tudatja a szomorú hírt: A zombori gör. kel. iskolaszék fájó szívvel tudatja, hogy sok éven át buzgó tagja és elnöke Malesevits Miklós állami főgymnasiumi tanár folyó hó 11-én reggel 5 órakor rövid, de kínos szenvedés után elhunyt. Béke poraira!

A zombori állami főgymnasium tanártestülete, a melynek az elhunyt kiváló tagja volt és a kikhez igazi kollégális szeretettel vonzódott, külön gyászjelentésben tudatja szeretett kartársuk elmulását: A zombori állami főgymnasium tanártestülete mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett kartársa Malesevits Miklós főgymnasiumi rendes tanár folyó évi április hó 11-én munkás életének 50-ik, áldásos működésének 27-ik évében jobblétre szenderült. A megboldogultnak földi maradványai folyó évi április hó 12-én reggel 4 órakor fognak a zombori g. kel. Szent György templomban beszenteltetni s onnan a g. kel. szerb nagytemetőbe örök nyugalomra kísértetni. Zomborban, 1900. évi április hó 11-én. Emléke legyen áldott!

Temetése tegnap délután 4 órakor volt. Vég-tisztességén nagyon sokan jelentek meg, hogy kikisérjék utolsó útján. Ravatalát teljesen elborították a kegyelet jelei, a diszes koszorúk.

Az egyházi szertartás után Rácz Soma gyönyörű szavakban vett bucsut tőle, a melynek elhangzása után megindult a gyászmenet immár örök nyugvóhelyére . . . a temetőbe.

A testgyakorlásról.

„Mens sana non nisi in corpore sano.”

Elvitázhatlan igazság, hogy a tornászatkak, vagy helyesebben mondva: a mesterséges testgyakorlásnak rendkívül jótékony hatása van úgy az ember testére, mint annak lelkére.

Miután itt említést teszek mesterséges testgyakorlásról, meg kell említenem, hogy van természetes testgyakorlás is.

Nézzünk csak egy 3—4 éves gyermeket, midőn az első szép tavaszi napon, — levette a nehezebb téli ruhát, a bélelt füles sipka helyett könnyebb kalapot szorítanak fejére, nyakáról eltávolítják a nagykendőt, — mily örömmel ugrál, táncol, nem marad mozdulatlanul testének egyetlen tagja sem, legszívesebben fogósdit játszik; avagy nézzünk egy szép tavaszi napon egy fiatal bárányt, a mint a szabadba kerül, ugrál, bukfeneczik az anyja körül, néha-néha keresztül veti magát két oly magas anyján s bár ilyenkor néha némi fájdalmat érez teste egyes részén, azért az ugrándozással fel nem hágy.

Mindent a gyermek is, a bárány is ösztön-szerűleg, kommandó és parancsszó nélkül teszi,

ez az ugynevezett ösztön-szerű vagy természetes testgyakorlás.

Jelen cikkemben a mesterséges testgyakorlás, más szóval a tornászatról kívánok egyet-mást elmondani.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy mai nap már nem sok szülő van, ki a rendszeres tornáznak rendkívül jótékony hatását úgy a testre, mint a lélekre el nem ismerné. Kevesen vannak már azok, kik nyíltan ellenségeivé szegődnek a mesterséges testgyakorlásnak, mondván: mire való ez a komédia? — Igen, — azok felfogásától, a kik az iskolai testgyakorlatokat a piaci komédiások mutatóival egy rangba helyezik s ismerve az iskolai tornáznak még ma is létező némely ferdeségeit, — nem tagadhatunk meg némi jogosultságot.

Ily felfogású szülőknek egy kérdéssel válaszolok: vajjon az irás tanítása és gyakorlása hibáztatható-e azért, mert némely ember ebbeli gyakorlatát váltók és okmányok hamisítására használja? Ugy-e bár nem! ép úgy nem szabad pálcát törnünk a testgyakorlat fölött sem.

Nem tagadhatjuk, hogy minden elővigyázat dacára fordulnak elő tornázás közben kisebb-nagyobb balesetek, ezek azonban a tornatanítással foglalkozók tapasztalata és állítása szerint a gyermek saját vigyázatlansága folytán és olyankor keletkeznek, mikor a gyermek a tilalom dacára, önfelöltségére, titokban kíván valamely nehezebb szeryakorlatot gyakorolni és végezni.

Minden néven nevezendő tanintézetnek főfeladata az, hogy a társadalomnak, hazának egész embert neveljen, következésképpen ne elégedjék meg azzal, hogy növendékeinek szellemét, értelmét fejleszse és képezze, hanem törekedjék arra is, hogy az intézetet elhagyó növendékek, fiúk és leányok egyaránt testileg is gyarapodottak legyenek.

Tagadhatatlan, hogy intézeteink e tekintetben iparkodnak is megfelelni kötelességeiknek s a törvényszabta tornaórákat helyesen töltik be, de számtalan esetben tapasztaljuk, hogy a szülő mindennemű okokkal hozakodik elő, hogy gyermekét a testgyakorlati órák alul felmentesse. Nem azért, mivel talán nem látná be a testgyakorlás nagy befolyását a test egészségére vagy edzésére, hanem részint azért, mert fia értelmileg kissé gyengébb s ezért kénytelen a rendes napi órákon kívül legalább egy privátórát adni; részint azért, mert valamikor 10—15 év előtt egy tornaórában kar- vagy lábtörés fordult elő; néha azért is, mivel ezen óra a francia- vagy angolnyelv elsajátítására okvetlenül szükséges, sőt végül azért is, hogy a leány a zongoramester megérkezéig jobban gyakorolhatja a szonátának egy részét.

50 krba kerül, ellenben a Slatina és Tomasevits-féle fürdőhelyiségben minden fürdés 30 krba, ha az ember előre 10 jegyet vesz, ez esetben a fürdés ára 20 kr. Minden fürdővendégnek kabinete egy tiszta nagy lepedővel, törülközőkendővel, tükörrel stb. van ellátva. Van a Quarnero mellett egy fürdőépület is, a melyben melegített tengeri víz használatik fürdésül; ezen fürdőhelyiségben délelőtti 10 óráig a fürdésért 1 frt 50 kr fizetetik, 10 óran tul akármelyik időben 2 frt.

A muzsikáért köteles minden fürdővendég egy hétre 1 frtot fizetni; ezenkívül minden hétre 1 frtyi gyógydíjat. Ha tehát ezen 2 frtot 7 nap között elosztjuk, jön egy napra mintegy 30 krnyi gyógy- és zenedíj, ezenkívül 20 kr fürdésdíj. Ennek folytán Abbaziában egy mérsékeltlen élő és nem brillirozni akaró egyének a napi költsége szeszese itálnak élvezete nélkül 3 frt 50 krba kerül s így egy hónapra, vagyis 30 napra 105 frtba; ide számítva az utazási költséget 15 frtot s ha mérsékeltlen issza a fürdővendég a kétszeri étkezésnél az istriai bort vagy sert, ez mintegy 10 frtba kerül egy hónapra; mintegy 3 frtba kerül az ételt felhordó pincérnöknek, a szobalánynak s a ruha, cipőtisztító szolgának borralalója, a fürdőszolgának juttatható a hónap végén 1 frt. Az összes egy havi kiadás ily módon 134 frtra megy. Természetesen ez esetben kirándulásokat Velencébe, Triestbe, Pólába, Lussin-Piccolóba stb. nem szabad tenni, sem a Quarnero kávéházban a 32 levelű bibliával mulatni.

Különböen Abbázia oly szép paradicsom, hogy innen legtöbb fürdővendég nem is igen kívánczik más városokba vagy vidékekre.

Már Károlyvárostól Fiuméig is igen érdekes a Luisa-ut mentében a vasutoni utazás. A hegyi utnak jó nagy része ugyanolyan kopár, mint a fiumei és istriai karst-hegység, azonban ezen 5 óra hosszat tartó serpentin utnak némely része elragadó szép, különösen azon része, a mely a Kulpa viz mentén húzódik a folyó felé.

A mi Abbaziának sétabelyeit illeti: Abbázia közepén van a egyszerű s bámulásra méltó park a tengerpart mentén; annyiban bámulandó, hogy óriási nagyságu sziklakövekkel szép magas fák nőttek ki. Van a parkban egy jó nagy mammut fa is; azonban nem tudom, fog-e ezen fa is 5—6000 esztendőig elérni, mint a kaliforniai sziklahegységben levő mammut fák?

E parknak egy szép nyílt helyén, a tenger mellett van azon helyiség, a hol naponként kétszer játszik egy cseh zenebánda, a melynek muzsikája a magyaroknak sehogys sem tetszik; hogy a németeknek, horvátoknak és olaszoknak sem tetszik nagyon, abból következtethető, hogy az én Abbaziában létem alatt soha sem kaptak egy vivatot sem.

A parkon kívül van Abbaziának még 4 más szép sétater: három a hegységre és a hegységben és egy a tengerparton Abbaziából Voloskára. A hegység az egyik sétaút az ugynevezett Franz Joseph Anlagen, a másik a Károly király nevű promenád s a harmadik az Aurora nevű serpentin hegyi-ut az Aurora hóhéig. Az Aurora hóhéttól a kilátás a tengerre, Abbaziára és vidékére a világnak legszebb kilátásai közé sorozható.

Abbaziának legmagasabb hegycsúcsa az ugynevezett s 4200 láb magasságu Monte Maggiore.

Kérdésbe tehető itt: mily betegek vehetik hasznát Abbázia látogatásának? Tudakozódasom után erre az a felelet: testi gyengeségben szenvedőknek és kismérvű idegbetegeknek különösen használ a tengeri fürdő és a jó, felséges levegő.

Abbaziában állítólag soha sincs nagy hideg és nagy meleg; a nagy hidegtől megvédi észak felől az erdővel bevont magas hegység és a tenger s a nagy melegtől szinte a tenger. A bőra ugyan itt is előfordul, de csak kisebb mérvben s ha néha előfordul is, legfeljebb 5—6 óráig szokott tartani.

Igy mult évi szeptember hóban történt három heti ottlétem alatt csak egyszer látogatta meg Abbaziát a dühöngő hideg bőra egy vasárnapi reggelen s dühöngése csak délig tartott; délután már a forró sirokkó váltotta fel.

Az abbáziai tengeri fürdőben nincs ugyan olyan mindennapi hullámvérés mint Osztenében, Norderreyben s más északi tengeri fürdőben, a hol mindennap 4—5-ször fordul elő apály és dagály. Azonban Osztené és Norderreyben rendszeren csak a három nyári hónapban lehet fürdeni, míg Abbaziában március elejétől kezdve egészen november végéig és így mintegy 9 hónapon át. Azonban ha a legkisebb szél támad, akkor meglehetősen hullámvérés is élvezhető.

Egy nagy hiányossága volt eddig Abbaziának, a mennyiben eddig nem volt kurszalónja; mindössze a Stefania hotelben volt e célra 2 szoba, az egyik szobában egy zongora, a másikban termérek lap, a melyek közt a legtöbb német és olasz lap volt, magyar legkevésbé s ezek is csak harmadnap jutottak ide.

Mult év őszén építették a délvasuti társaság, mint Abbaziának birtokosa a Stefania szálloda közelében egy kurszalót, de hir szeriut csak azon fürdővendégeknek leend szabadságuk azt meglátogatni, a kik a társaságnak hoteljeiben vagy villáiban fognak lakozni.

Alulírott Schalk Korona című villájában lakott egy első emeleti szép udvari szobában s nála volt pensiom is, a melyért egytttesen 3 frtot fiztettem. Az ellátás állt: reggel kávéból 2 császárszemlével, a déli ebéd négyféle étékből és gyümölcsből, a vacsora kétféle éték- és gyümölcsből. S nemcsak én, hanem minden Penelope és Koronában lakozó s nála kosztírozó fürdővendég meg volt az ellátással elégedve. Schalk A. és neje különben a legfinomabb s művelt egyének, neje pedig többek közt a főszakácsné.

Három heti Abbaziában létem alatt két ízben voltam egy előkelő zombori, de Abbaziában lakozó családhoz ebédre híva s minden ily másutt történt ebédlést 1 frttal kevesebbet számított a derék vendéglős; csak-hogy ily ebédre hívatást már reggel kell a vendéglősnek vagy a felszolgáló pincérnöknek jelenteni.

Érdekes vendége volt Abbaziának ottlétem alkalmával, egy osztrak főherceg, gondolom Károly Lajos nevezetű, az elveszett Ortnak testvére, a ki állandóan egy gözbajóján lakozott és állítólag szárazföldi lakásról sohasem akar többé tudni. A ki a főherceget nem ismeri és látja sétáló öltözkében, az azt hiszi, hogy az valami szállodának hanyagon öltözött kapusa; azonban gyermekei meglehetősen csinosan, hanem fantasztikus öltözkében teszik sétaikat.

Elfelejtém feljebb a bórától azt megírni, amit arról Abbaziában beszélnek. A bórának állítólag Zeng a szlletési helye, Fiume pedig a legnagyobb dühöngési helye, Triest végül annak elhalálozási helye.

Kármán József.

Az ilyen szülő elegendőnek tartja testgyakorlásul azt, ha gyermeke a nevelővel a lámpa meggyújtásáig vagy vacsora előtt egy fél óráig a korzón sétálgat. Ily séták alkalmával örömmel hallja a fiunövendék nevelőjétől, mily erős és edzett nép volt a spártai; szinte kedvet kap egy-egy társával megmérkőzni, midőn tudomására jut, hogy a görögök nagy kitüntetésben részesítették a futásban, birkózásban győzteseket. — A leány megtanulja a történelemből, hogy a görögöknél a leányok neveltetése sokban volt hasonló a fiukéhoz. Erre ismét azt mondja ma az anya, hogy a tornázás nem leányokhoz illő, mert sérti szemérmüket, kivétkezteti őket nőiességükből. Azonban, tisztelt szülő, ha e vádat tárgyilagossá itéled, alá veszed, nem állja meg helyét. Ismét ott találjuk a bizonyítékokat a történelem lapjain. Lykurgus a tornázást a nőkre is kötelezővé tette, mert erőteljes anyák erőteljessé teszik a nemzetet is.

Okuljon a jelenkor nemzedéke az ó-kor legvirágzóbb népeinek hanyatlásán, mely tudvalevőleg mindig az erkölcsök süllyedésével vette kezdetét. — Az erkölcsök süllyedése fényűzést, piperét, téflenséget és elkényeztetést vont maga után, ezek aztán kivétkeztették az egykor oly életerős népet egyszerűségéből, természetességéből, lankasztották a férfiak tetteit, és tetterejét; a nők rosszul felfogott illedelem és helytelenül értelmezett kicsinyes női tekintetek miatt majdnem minden jó hatása és erősítő testmozgást nélkülözni voltak kénytelenek. Hozzájárult és járul ma is a leányok egyoldalú nevelése, melynek áldozata gyakran a test épsége.

Sajnos, hogy sokan most sem tartják kívánatosnak és szükségesnek izmos testű leányok nevelését; ezek nézete szerint a durva egészség és izmos erő parasztnak való.

Hivatkozással a „Bácska“ 20. számában megjelent szép cikkre, „a testgyakorlásról“, még egyet-mást kívánok elmondani a testgyakorlás rendkívül nagy fontosságáról a gyermekek későbbi hadkötelezettségére.

A küzdés általában kétféle: küzdünk magán és nemzeti érdekből. A magán és nemzeti érdekek kiküzdéséhez természetesen két utat vezet, ezen kétféle uton kétféle testgyakorlat által juthatunk el a célhoz. A testgyakorlás vonatkozik a polgári élet és a honvédelem céljaira. Mindkét nemű testgyakorlatnak közös célja: az embert edzeni, megóvni a puháságtól, félreszorítani a lomhaságot és téflenséget, képezzé tenni az embert arra, hogy bármely küzdelemben egyhamar el ne veszítse az egyensúlyt.

Hogy valaki a hont vesztély esetén tőle lehetőleg védeni képes legyen, felette szükséges a szellemi erők képzése mellett a testi erők fejlesztése. A szellemi erőt a hadseregben a tisztnek vannak első sorban hivatva kifejteni, míg a tulajdonképeni véd- és támadó erők kifejítése a közlegénység feladata. Mily nagy különbség mutatkozik azonban legény és legény között, köz tudomásu dolog. Ha szemügyre vesszük a legények ügyességét, ha figyelemmel kísérjük ügyes vagy ügyetlen mozdulataikat, mindjárt észre fogjuk venni, hogy mely legény végzett gyermekkorában rendszeres testgyakorlatokat.

A testgyakorlatnak még egy megbecsülhetetlen előnye az, hogy a fiatal, sokszor akaratos gyermek korán szokja meg a katonai rendet, engedelmisséget, határozottságot és kitartást.

A tudós legyen igazi tudós, a katona legyen igazi katona, csak ez esetben állja meg jól a helyét s nem fogja zokon venni, ha megkívánjuk tőle, hogy a legvégsőig, utolsó csepp véréig küzdjön hona védelmében.

Mindent elérhetjük, ha gyermekeinket nem vonjuk ki a rendszeres, mesterséges testgyakorlatok alul, hanem inkább egy-egy francia, vagy zongoraóra rovására egy-egy testgyakorlati órával többlet adatunk neki.

Röder Károly.

Ujdonságok.

Husvét szent ünnepe alkalmából lapunk olvasóközönségének, munkatársainak és levelezőinek boldog ünnepeket kívánunk. — Lapunk legközelebbi száma a husvétii ünnepekre való tekintettel pénteken, f. hó 20-án jelen meg.

Husvétii mellékletünk. Husvétii mellékletünk tartalma a következő:

A husvétii kereszt. Trischler Károly (Don Carlostól).
Föltámadott. Költemény. * tól.
Levél egy menyasszonyhoz. Irta: Eötvös Károly.
Imámba foglalom. Költemény. Mályvától.

Az orgona bokornál. Husvétii kép. Irta: Fárba József.

Társaim. Költemény. Láng Józseftől.
Egy aranyhajú leányról. Naplótörredék. Irta: Herold Gyula Béla.

Tavaszi. Költemény. Pestényi Antaltól.
Idegenben. Rajz. Irta: Rédei Lajos.
Nem téged sirattak. Költemény. Wiener Edittől.

Idealizmus. Rajz. Mariskától.
Kimondtad hát... Költemény. Eichardt Károlytól.
A harmadik. Beszély. Irta: Rudolfus.

Pástortűz. Költemény.
A boszú. Novella. Irta: Wiener Edith.

Szarvaslesen. Rajz. Nimródától.
Nemzeti motívumok a magyar házi iparban. Tanulmány. Szik Antaltól.

A nagyhét. A kereszténység legszentebb, legmagasztosabb ünnepeinek köztöbén állunk. Az örömtünnepre előkészítő héten élünk most. Hét hétig készül a keresztény ember ez ünnepe megünneplésére és e hét hét legszentebbje az utolsó — a nagyhét. Megkondulnak a templomok harangjai és zúgásuk betölt minden helyet, ahol hívó él. Felgyulnak az ezer apró csillanok az oltárok számlóin — szimbolusmaként ama nagy örök világosságnak, melylyel a világ Megváltója betölté lelkét az emberek millióinak. És e szent hétnek legalább egy napján leteszi szerszámját minden ember, belevegyl a nagy tömegbe, amely meg kizáródik a város végén levő emelkedett helyre, ahol Krisztus kinszenvedésének tizenkét stációja áll — a Kalváriára. Jeremiás siralmait zengik, amíg fel nem hangzanak az agyudörgések, melyek fenne hirdetik, mint egykor az arkangyal szavai Krisztus siránál: „A názáreti Jézus föltámadt!“ — A zombori r. kath. templomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartani:

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztimádással; mire a Szentség a szent Sírhoz vitetik; ezután bunyevác szentbeszéd. Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, melynek végével processzió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere“. Esti 7 órakor a sz. Sír nál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombat reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel, 8 órakor tűzszentelés, a husvétii gyertya megáldása dícs-enekkel, aztán a próféciák, keresztküszentelés és minden szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. Az ünneplés feltámadási körmenet esti fél 7 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kismise és német szentbeszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác szentbeszéd; 10 órakor ünneplés nagymise; délután 3 órakor veespernye.

Husvéthétfőn a szokott órákban megtartott szentmiseken kívül fél 10 órakor magyar egyházi szónoklat; délután 3 órakor veespernye.

Kinevezés. A vallás és közoktatástügyi miniszter Simonyi Béla újvidéki főgymnásiumi helyettes tanárt rendes tanárrá nevezte ki.

Ministeri jutalom. A pénzügyminiszter Schützler Károly O-Sziva közlegényjének az 1899. évi közadók behajtása körüli sikeres működéséért 40 korona jutalmat adományozott.

Pályázat. A zombori pénzügyigazgatóság számvevőségénél számszintzi állásra pályázat van hirdetve. Kérvények két hét alatt nyújtandók be.

Halas-bácsalmás-rigyicai vasut. A halas-bácsalmás-rigyicai vasut a megvalósulás stádiumába jutott. A 73.0 kilométer hosszúnak tervezett keskeny vágású vasut a m. a. vasutak budapest-zimonyi fővonalán levő Halas állomás felvételi épületével szemben építendő külön állomásból indul ki és a szabadka-bajai vonalat Bács-Almásnál átszelve, a baja-zombor-újvidék h. é. vasut Rigyica állomásánál végződik. A vasut teljesen síkföldi jellegű és mint keskeny vágányu vasut olcsón lesz megépíthető. Legnagyobb emelkedése 6‰-ban legkisebb sugara 100 méterben állapították meg. A sín sálya 13.75 kgr. A nyomtáv 0.76 m.

Gőzfürdő. A zombori gőzfürdő az ünnepekre való tekintettel vasárnap helyett szombatou lesz nyitva.

Országos Pázmány-egyesület. Az országos Pázmány egyesület a múlt napokban Margalits Ede dr. elnök vezetésével tisztelt Vasváry Kolozs bíboros herceprímásnál, hogy köszönetet mondjon a katolikus írók kongresszusának védnökségeért és az egyesület iránt tanúsított szeretetéért. A herceprímás, aki eddig is szeretettel támogatta az egyesületet és érdeklődött ügyei iránt, ezúttal is lekötőző szívesseggel ígerte meg, hogy tanácsával és támogatásával mindig hozzájárul vezetéséhez, és mint tavaly, az idén is ezer koronát adott át, mely összeg a segítő alapot gyarapítja. A bíboros a küldöttség minden egyes tagjával barátságosan beszélgetett és áldását küldte az egyesület összes tagjainak. Innen a küldöttség Császka György kalocsai érsekhez ment, kinek az elnök szintén megköszönte, hogy a közgyűlésre és kongresszusra, meggyengélkedve is, maga fáradt el és mondta a szentmisét. Az érsek kijelentette, hogy ezúttal is atyai gondoskodással lesz az egyesület iránt és ezúttal is évenként száz koronát ad.

Iparvásár Szabadkán. Szabadkáról írja levelezőnk, hogy ott a pünkösdi ünnepek alatt iparvásárt rendeznek. A szabadkai iparosok példáját a zombori iparosok is követhetnék. Felhívjuk erre a zombori ipartestület vezetésének figyelmét.

A zombori önkéntes tűzoltó-egyesület közgyűlése. A zombori önkéntes tűzoltó-egyesület 1900. évi április hó 22. napján d. u. 3 órakor a városbaza nagytermében tartja rendes évi közgyűlést. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. A parancsnokság jelentése. 2. A pénztáros jelentése, a testületi pénztár állapotáról, a kiadások és bevételekről és pénzkészletről. 3. A szertárnok jelentése a szerek és eszközök mennyiségéről és azok mikarban létééről. 4. Jelentése a fogmánparancsnoknak a testületi lovak, fogatok, hintók és szánkók állapotáról. 5. A számvizsgáló bizottság jelentése a pénztárnok számadásainak atvizsgálásáról és annak adandó felmentvényéről. 6. A szertárnok évi tiszteletdíjának meghatározása. 7. Háromtagu számvizsgáló bizottság választása. 8. Az évi költségvetés megállapítása. 9. A parancsnokság előterjesztette rendszabályok jóváhagyása a toronyóri szolgálatról és azoknak magartásáról. 10. A parancsnokság amaz indítványa feletti elhatározása, hogy a háztulajdonosok bizonyos összegű tűzoltói díjaknak évente leendő fizetésére köteleztessenek és hogy ezen díjak a tűzoltó-testület részére a város által a közadók módjára behajtatassanak. 11. Netáni indítványok tárgyalása. Zombor, 1900. évi április hó 11. Czedler János, parancsnok.

Nagy idők tanuja. Fogynak a névtelen hősök. A nagy idők egyik kiváló harcosa szállt ismét sirba, a ki az edes baba szabadságért és függetlenségéért ott küzdött a nemzeti nagyok sorában. Ő is átélt a nagy idők titáni szent küzdelmeit magasztos és szomorú pilanatait. Résztvett vettük a szomorú hirt, hogy pacséri Rezsny János az előkelő köznemes Rezsny család sarja 1818. évben Pacséron született. Még alig volt harminc éves, a mikor 1848 ban az ó-morovicai választó kerület képviselőjévé választotta. Mint ilyen vett részt a szabadságharc mozgalmaiban, ott volt a debreceni országgyűlésen is és ő is aláírta a függetlenségi nyilatkozatot. A szabadságharc után egy ideig gazdálkodott, ügyvédkedett, majd a vármegye szolgálatába állott, a hol hosszú ideig árvaszéki ülnök volt. Zele a nagy idők egy tanuja szállt a sirba. Elhunytáról vettük a következő gyászjelentést: öv. pacséri Rezsny Jánosné született nemes Józsa Anna a saját, valamint alulírott gyermekei, unokái és dédunokái nevében is a legmélyebb fájdalommal tudatja felejtethetetlen jó férje, edes atyjuk, nagyatyjuk, dédatyjuk és apóruk pacséri Rezsny János köz- és váltóügyvéd, nyug. Bács-Bodrogh vármegyei árvaszéki ülnök, 1848—49 ben volt országgyűlési képviselő folyó évi április hó 11-én délután 4 órakor életének 82-ik, boldog házasságának 57-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült tetemei folyó évi április hó 13-án délután fél 4 órakor fognak a gyászszobában (kalap-utca 547. szám) a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a szent Rókus temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Zombor, 1900. évi április hó 11-én. Béke poraira! Izabella férj. Kovács Sándorné, Béla, Mária, Imre, Hermína, Emilia, Ilona férj. Orgovány Gyuláné, gyermekei. Beslényi Mariska, szentgáli Nyáry Teréz, menyei. Kovács Sándor, Orgovány Gyula, vejci. Kanyó Iván, Rezsny Kálmán, Rezsny Béla, Rezsny Mariska, Rezsny Olga, Orgovány Ilonka, Orgovány Leonka, Orgovány Gyula, Orgovány Belluska, unokái. Kanyó Izabella, Kanyó István, Kanyó László, Kanyó Imre, dédunokái.

Császka György a munkásoknak. A kalocsai érsek az érseki uradalom drágszeli pusztáján — mely Kalocsától mintegy félórnyira fekszik — a legjobb minőségű szántóföldből 250 parcellát méretelt fel, hogy azt szokatlanul olcsó bérösszegért kiossa székvarosa szegény munkásai között tavaszi termények alá. Még rendes munkáviszonyok közt is jelentékeny fontosságú volna a legszegényebb néposztály illetén támogatásának, mert a csekély bérösszeg mellett és a legkedvezőbb fizetési feltételek ellenében 250 munkás család egzisztenciája nyer általa biztosítást. A munkások a legnagyobb hálával fogadják a nagylelkű főpásztor kegyes gondoskodását, mely nekik és családjuknak ez évben is oly gyöngéd szeretettel szerzé meg a husvétii ajándékot.

Széchenyi emlékezete. A bács-kulai kaszinó, a legnagyobb magyar halálának évfordulóján emléktűnnepelet rendezett, a melyen az elnök megyuitó beszéde után Récey Ede dr. tartotta meg felolvasását gróf Széchenyi István és koráról és Deak Béla, Arany János Széchenyi emlékezete című remek ódáját szavalta.

Tejszövetkezet B-Topolyán. Bács Topolyán Galambos Sándor az ó-becei gazdasági egyesület elnöke kezdeményezésére tejszövetkezet alakult. A szövetkezetnek már is 100 tagja van. Bács-Topolyán leföldöző állomás lesz és a gyár Szabadkán fog felállítani.

Erzsébet-liget Plávnán. Plávnán a templom körüli téren az „Erzsébet liget“ készen áll. Beosztása igen szép és a vajszkai uradalmi kertész ügyességét dicséri. Van benne 270 díszfa és 150 cserje és bokor. A liget letesítése körül Kugler Béla jegyző, Firány József plébános és Simits János bíró buzgólkodtak és nekik köszönhető, hogy létre jött.

Thóra ünnepély B-Almásán. A bácsalmási zsidó hitközség temploma e hó 10-én egy ritka szép és lélekemelő ünnepélynek volt színhelye. Ugyanis ekkor felavatták Granang Lipót b.-almási malomtulajdonos által a hitközségnek ajándékozott 500 frt értékű pergamentre írt tóratekereset az egész hitközség jelenlétében. A nemesivű adományozó házában vette kezdetét e szép ünnepély, a honnan aztán a Zsolozsmák éneklése mellett baldachin alatt vitetett a tóra a teljes fényárban uszó, zsfolásig megtelt imaházba. Az adományozó egy szíves szólo, kerekded és szépen átgondolt szónoklattal átadta a becses adományt, melyet az előljáróság elnöke megköszönve, ünneplésesen átvett és a frigszekrénybe helyezett. Este az adományozó házában vigkedélyű bankett volt.

Nemzeti Szövetség O-Becsén. Az ó-becei „Nemzeti Szövetség“ mozgalmat indít tagjai és a nagy közönség körében, a hazai ipar pártolása érdekében. Csatlakozni kíván az ország szívében megindított mozgalomhoz, a mely kiadta a jelszót, hogy csak azt támogassunk, azt pártoljuk a mi magyar. Miután e szemben legtöbbet remélhetünk a nőktől, azért a szövetség hölgybizottsága is kezébe veszi e hazafias ügyet.

Eljegyzés. Manheim Mór a Schlesinger és Polákovits budapesti cég megbízottja eljegyzette Ungár Hermína kisasszonyt Adáról.

Gyászír. Leovics Simon szabadkai kir. közjegyző Szabadkán meghalt. Leovics Simon 1827. évben Zomborban született. Tanulmányait befejezve Zomborban telepedett le, mint ügyvéd. Nagy szerepet vitt vármegyénk társadalmi életében. A szabadságharc kitörésekor beállt honvédek és mint hadnagy végig küzdötte a szabadságharcot. Vitézségének elismerésül vitézségi érmet kapott. Az abszolutizmus alatt magas hivatalokat nyerhetett volna, de mint magyar érzelmi ember, minden felajánlott hivatal visszautasított és a fővárosban ügyvédi irodát nyitott és innen nevezték ki a kir. közjegyzői intézmény életbeléptetésekor kir. közjegyzőnek Szabadkára. Elhunytának híre mély és általános részvétet keltett. Különösen szívóságról volt ismeretes, amit az is tanúsít, hogy nagyon sok szegény embernek díjtalanul végezte a közjegyzői teendőket. Családját rajongásig szerette, ugyannyira, hogy ez a szeretet szálló igévé lett Szabadkán. Elhunytát családja a következők gyászjelentéssel tudatja: Mély fájdalomtól megtört szívvel jelentjük összes rokonaink, barátaink és ismerőseinknek, hogy a felejtetlen szeretett jó férj, apa, testvér, após és sógor Leovics Simon kir. közjegyző Szabadkán hosszú és kínos szenvedés után f. évi április hó 8-án d. u. 1 órákor életének 73-ik évében elhunyt. Szeretett felejtetlen halottunk földi maradványai f. évi április hó 10-én d. u. 3 órákor fognak a gör. kel. egyház szertartása szerint a halottas házban beszenteltetni s ennek utána a családi kápolnában örök nyugalomra helyeztetni. Szabadkán, 1900. évi április hó 9-én. Béke poraira; áldás emlékére! Leovics szül. Batic Erzsébet, hitvese. Leovics Miroslava, báró Braun Oszkár szül. Leovics Jenda, gyermekei. Brkics szül. Leovics Julianna, Lauer Miklósné szül. Leovics Mara, nővérei. Brkics Szimka, unokahuga. Báró Braun Oszkár, veje. Lauer Miklós, sógora.

A magyar ipar pártolása. A belügyminiszter az összes törvényhatóságokhoz a következő körrendeletet intézte: A kereskedelemügyi miniszter ur tudomásomra hozott egy esetet, melyben egy községileg segélyezett tűzoltó-egyesület beszerzendő gőzfecskendőjére nézve a szállítási szerződést egy külföldi gyárral akarta megkötöni, jöhető az ilyenmű szükségleteket a magyar gyárak is ugyanolyan minőségben, hasonló feltételek mellett képesek szállítani. A hazai gépipar felvirágzása és érdekeinek megóvása céljából felhívom a törvényhatóságot, hogy a városi, községi, vagy hatósági segélyben részesülő tűzoltó-egyesületeknek ilyenmű beszerzéseik alkalmával az egyes ajánlatokat szakszerű bírálat tárgyává tenni el ne mulasszák, annál inkább, mert a szerzett esetből kifolyólag az is tudomásomra hozatott, hogy egy külföldi cég a megrendelőt gyártmányának minősége felől céltudatosan a megtévesztésre alkalmas módon tájékoztatta.

Katonai pályázatok. A vallás és közoktatásügyi miniszter hivatalos közlönyének az évi 7. száma közli a következő pályázati hirdetményeket: a) a katonatiszti árva fiúk nevelőintézetébe; b) a katonai reáliskolákba; c) a két katonai akadémiába; d) a katonatiszteleányok soproni nevelő intézetébe való felvétel tárgyában. Ugyanabban a számban olvasható a hadsereg katonai nevelő és képzőintézteiben az 1900—1901. iskolai év kezdetével megüresedő magán alapítványi helyeknek kimutatása. Végül ugyancsak ott közlik a budapesti cs. és kir. hadapród iskolai jövő 1900—1901. évi első folyamba lépő 100 növendék ügyében az értesítést.

Halálozás. Bernheim Samu dr. tb. megyei főorvos Német-Palánkán meghalt. Elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki: A számos rokonság nevében szomorodott szívvel jelentjük szeretett férjem, atyánk, nagyatyánk és testvértink dr. Bernheim Samu tb. megyei főorvos f. évi április hó 8-án reggeli 5 órákor életének 77. évében hosszas és súlyos betegség után történt elhunytát. A boldogult hült tetemei f. é. április hó 9-én délután fél 4 órákor fognak a palánkai izr. sirkertben örök nyugalomra tetetni. Kelt Német-Palánkán, 1900. április hó 8-án. Béke lengjen áldott porai felett! Bernheim Amália szül. Reitzer, neje. Izidor, Paulina, Manó, Sándor, Flóra, Mátyás, gyermekei. Klein Katalin szül. Bernheim, testvére. Bernheim Emma szül. Boros, Bernheim Jozefin szül. Kirschner, Bernheim Zsófia szül. Ticserits, menyei. Boriska, Piroška, Gábor, Aifred, Oszkár, Olga, Elza, Margit, Mártha, unokái.

Ezer népkönyvtár. A földmívelésügyi miniszter ebben az évben 1000 népkönyvtárt állít fel az ország különböző községeiben. A könyvtárak mindentit csak alapját képezik egy-egy nagy népkönyvtárnak, a mivé idővel községi hozzájárulás, adomány stb. útján fejlődődniük kell. Mibelyt valamennyi el lesz helyezve, a miniszter országos felügyelőt nevez ki, kinek a könyvtárak rendbentartásának ellenőrzése és itt-ott a kormány segélyével való tökéletesítése lesz a feladata.

Fizetés-felemelés. Bács-Petrovosszéllő község képviselőtestülete a községi segéd és kezelő alkalmazottai fizetését 200—200 koronával felemelte.

Üdvözítőnk példabeszédei. Kifejtette: Szemző János. Megrendelhető a szerzőnél Apatinban. Ára 1 korona. A hitoktatóknak és tanítóknak nagy hasznára lesz Szemző János könyve ugy az iskolai biblioktatásban, mint vasárnapi tanításoknál, kiválóképen pedig a püspöki tantervben előírt szombat délutáni evangélium magyarázatánál. Könnyen érthető modorban, szép nyelven beszéli el az evangéliumi példabeszédeket, jobban mondva fejti ki azok erkölcsi tartalmát, hozza közelebb tanulságaikat, mutat rá célzataikra. Nem az exegéta tudásával, vagy a szépiró nyelvének zamatos erejével, bájjával akar hódítani, hanem az igazság fenségével és a hit melegével. Ehhez mérten előadása egyszerű és világos; sikerrel utánozza a bibliai elbeszélő hangot. Igen alkalmas könyv arra is, hogy az olvasni szerető jámbor nép ünnepnapokon nagy lelki építéssel forgassa.

Artézi kut Ujvidéken. Az ujvidéki állami polgári fiú és felső kereskedelmi iskola udvarán Kocsi Sándor artézi kutat fúrt. 12 napi munkája eredményül járt, a mennyiben 106 méter mélységben, jó, egészséges ivó vizet nyertek. A bő mennyiség is meg van, a mennyiben óránként 1000 liter vizet ad.

Az ó-becsei polgári magyar dalkör évi rendes közgyűlésén következőleg alakult meg a tisztikar. Elnök: Csupor Gyula nyug. főszolgabíró, alelnök: Pisztora József és Baráczius János, jegyző: Fábás József, pénztáros: Fulek Antal, karnagy: Losonczy Antal, zászlótartó: Hajdú Nándor, szertáros: Schaucz Béla, ügyész: Boromisza Tivadár.

Helyreigazítás. Rátkay László országgyűlési képviselő által a következő helyreigazítás közlésére kértünk fel: Az igazságügyi tárca költségvetése alkalmával tartott képviselőházi beszédemben egy naptárra hivatam fel a figyelmet, mely naptár címlapján az oroszok bejövetele van lerajzolva, belől pedig az orosz cár és cárué arcképe látható. Beszédemben azt mondtam, hogy ez a naptár Szabadkán jelent meg. Azóta meggyőződtem, hogy Szabadkán megjelenő bunyevác naptár ellenében hazafias szempontból semmi kifogás nem tehető, és az általam említett naptár nem Szabadkán, hanem Ujvidéken jelent meg.

Gyilkos merénylet egy ügyvéd ellen. Mindenkinél élénk emlékeztetést lehet még az a vakmerő merénylet, a melyet a minap egy éltés uri ember egy budai ügyvéd ellen elkövetett, a melynek a szerencsétlen fiskális áldozatul is esett. Ehhez teljesen hasonló esetről értesít most moholi tudósítónk: A gyilkos kísérletet Sztójcsy Jefe követte el Raffay János dr. ügyvéd ellen. A napokban délelőtt tízegegyedfél órákor állított be a paraszt az ügyvéd irodájába, a hol akkor az ügyvédnél ott volt a segéde is, míg a pamlagon egy kliens, Mészáros Ferenc gépész ült, ki valami peres ügyében jött az irodába. Az öreg Sztójcsy is kliense volt dr. Raffaynak és egy pörös ügyéről jött kérdészködni. Az ügyvéd ott ült az íróasztalánál, Sztójcsy odaült elébe, háttal a pamlagon ülő másik kliensnek. Mind a két kezét zsebébe mélyesztve, néhány szót váltott a fiskálissal, majd balkezevel egy iratot nyújtott át neki. Míg az ügyvéd az irást olvasta, Sztójcsy hirtelen jobbzsebéből előrántott egy revolvert s mellbélte vele az ügyvédet. Dr. Raffay fájdalmas lökést érzett a mellén, majd meglátva kliense kezében a fegyvert, a szomszéd-szoba felé menekült. A dörrénés Mészáros nekiugrott a lövöldöző parasztnak s hátulról torkon ragadta. Ez azonban így is még egyszer utána lőtt az ügyvédnek és fején találta. Mészáros ekkor földrepergette a merénylőt s míg kitzködött vele, hogy a fegyvert kicsavarja kezéből, Sztójcsy feléje is golyót röpített. Csak nagy kitzdelem után tudta Mészáros kicsavarni a revolvert a gonosztevő kezéből. Ez aztán föltek s mert a szobában levők az ijedségtől valósággal megdermedtek, nyugodtan eltavozott a házból. Teljes hidegvérrel, szinte sétélva járt végig az utcán. Időközben aztán a bázbeliek magukhoz tértek rémültlétkből, sietve értesítették a csendőrséget és Sztójcsyot még az utcán elfogták. Visszaverték merénylete színhelyére s megkérdezték tőle, miért követte el szörnyű tettet, mit akart? A merénylő rámutatott revolverére s nyugodtan csak annyit mondott: „Egyet neki, másikat magamnak szántam!” Valóban lsten keze müködött közre, hogy a gyilkos tervnek nem volt oly tragikus következménye, a milyent a gonosz ember óhajtott. Revolvere ócska, rozoga szerszám volt s noha az első golyó közvetlen közelből találta az ügyvédet mellén, a ruháról lepatant. A második golyó azonban behatolt a fiskális fejébe, de nemesebb részt nem sértett meg s a gyorsan odahívott dr. Varró községyi orvos minden baj nélkül eltávolította. A harmadik golyó, melyet a merénylő Mészárosra röpített, szinten visszapatant a ruháról.

Névmagyarosítás. Kolompár István zombori lakos vezetéket nevével „Komalosi“-ra magyarosította a belügyminiszter engedélyével.

Műkedvelői előadás Bács-Doroszlón. A bács-doroszlói polgári kaszinó saját könyvtára javára folyó évi április hó 16-án színelőadással egybekötött táncmulatságot rendez. Előadásra kerül a „Parasztkisszony“ népszimű dalokkal, három felvonásban a következő szereposztással: Kelemen Tamás földbírtokos — Völgyi József. Matild, neje — Pastyik Elekné. Jolán, leányuk — Aschenbrier Vilma. Rezeda Marcel — Rotibek Izidor. Fidibusz Frici — Kanizsai Sándor. Zerge Pista — Babos Mihály. Fonák Laci — Nyáray Lajos. Özv. Gönczöl Jánosné — Gaiszt Szidónia. Fátoly Gergely — Omelka József. Gereben Márton, Sánta Matyi, Fonyó Ferencné, Agnes, leánya, Kolompárné, dobánykerteszek, — Body Andor, Pastyik Elek, Völgyi Józsefné, Babos Julianna, Guttmán Szerén. Viki, szobaleány — Roheim Frida. Kertész leány — Cseruicsek Maris. Dobánykerteszek, kertésznők. Nép. Sugó: Mayer Ignác tanító. Rendező: Kanizsai Sándor tanító.

Érdekes számok. A most megjelent mezőgazdasági statisztikában vármegyénk vonatkozásában a következő adatokat találunk. Vármegyénkben van összesen 70738 gazdaság 866 537 kat. holdnyi területen. Ebből szántóföld 733 275 hold, kert 9219 hold, rét 28 762 hold, szőlő 13821 hold, legelő 34 636 hold, erdő 19044 hold, nádas 7959 hold, és nem termőföld 18124 hold. Vármegyénk területén van 100426 szarvasmarha, 84024 ló, 553 szamár, 274 kecske, 154426 sertés, 131257 juh és 13129 kópi méh.

Halálozás. Bács-Almásról írják lapunknak: A bácsalmási ipartestület a pietás megbátó kötelességét teljesíté, midőn elhunyt egyesületi tagtársa — Licenert István — tegnap végbe ment temetése alkalmából gyászlobogója alatt megjelent, hogy a köztiszteltben állott, példás munkásságáról ismert stítmestert, ki több napi kínos szenvedés után hat gyermeke és aránylag elég fiatal özvegy fájdalalmára hétfőn éjfélokriszenedett, — örök nyugalma helyére kísérje. Ott láttuk kiterjedt rokonságát, valamint az almás-járási takarékpénztár egész választmányát, igazgatóságát, tisztviselőseit is; ez, valamint tagtársai részvételenk eme nyilvánulása enyhítse szenvedését a fájdalomtól megtört özvegynek. Az elköltözöttnek pedig legyen könnyebb a hant, mint amely súlyllyal nehezedik tagtársainak lelkére azon gondolat, hogy a munkások otthonában a „Steif-bácsi“ nem látható többé.

Kegyetlen apa. Csúz Miklós ó-becsei lakos rossz apa, iszákos és keresményéből nem sokat lát családja. Ha hazatér mindig szidja, veri feleségét és gyermekeit is. Ezt a kegyetlen bánásmódot 15 éves Antal fia annyira szivére vette, hogy elhatározta magát az életől elválni. Mult szerdán fölment a padlásra és öngyilkos akar: leani. Mindent előkészített, ott volt a köté és a szék is. Ekkor véletlenül fölment a padlásra Antalnak öregapja Kovács János és megakadályozta unokáját borzasztó tette végrehajtásában. Most az öreg-apa panaszt tett a kegyetlen apa ellen.

Tűz Zentán. Zentáról jelentik lapunknak: Mult szombaton egész délelőtt nagy szélvihar dühöngött, a melybe hirtelen tűz van, tűz van kiáltások vegyültek. A partaljon égött Balogh György kosárfőnök háza. A tűzoltóság pár órai nehez munka után lokalizálta a tüzet.

Mátyás király bácskai diplomatája Fraknoi Vilmos püspök, ismert történészünk a vatikán levéltár adatai alapján nemrég nagyobb dolgozatot ír „Mátyás király diplomatái“ címen s a királynak külföldi követségeiben résztvevő államférfiak között Szántai Mihályt is ismerteti, aki az 1460—70-es évek között játszott nagyobb szerepet. Fraknoi említett dolgozatában sajnálatlalt jegyezte meg, hogy az országban levő számos Szántó nevű helység között Szántai Mihály diplomata származási helyét és családi összeköttetését nem volt képes kellő adatok híján megállapítani s így ezek eldöntését függőben kellett tartania. A „Századok“ című folyóiratban, mely a magyar történelmi társulat organumát képezi, most Dudás Gyula dr. megyei történészünk Fraknoi adatai pótlásul a magyar tudományos akadémia kéziratárában és a gróf Zichy család levéltárában levő oklevelek alapján kimutatja, hogy a levezett Szántai Mihály diplomata a régi bodroghmezei birtokos Szántai családból származott, mely nevét Herceg-Szántó helységtől vette fel, amely község helyén ma Szántova áll. Szántai Mihály tehát bácskai ember volt s ő is egyike ama régi jeleseinknek, akiknek emlékezete rég feledésbe ment, de akiknek példája mutatja, hogy megyénk a hajdankorban is sok derek férfit adott az országnak.

Csodadoktor Zentán. Zentai tudósítónk írja: Rendőrségünknek tudomására jutott, hogy Csernak Illés zentai lakos, a ki régebben lánchúzó volt a mérnökök mellett, újabban pedig mint masszírozó szerepelt a nyilvánosság előtt, nagyban úzi a kuruzslást. A kiküldött rendőrök hat vidéki fiatal nőt találtak a lakásán, kik közül hárman már régebben ott tartózkodtak és állottak a „csodadoktor“ gyógykezelése alatt, hárman pedig csak aznap érkeztek. A gyógykezelés legfőképpen ráimádkozás és holmi ártalmatlan füvek főzetéből állt. És az együgyű páciensek busásan fizettek a csodadoktornak, a ki aztán tudománya után nagy uri életet élt. Ez a boldog uri élet már közel két éve tartott és csak most mondott esődöt. A gyógykezelt nőket 10—10 korona büntetéssel sújtotta a rendőrkapitány és a három újonnan érkezettel együtt kötött ulevéllel haza menesztette. A csodadoktor ellen pedig megtette a feljelentést a kir. törvényszékhez.

Bevert fejű ember. Verucis pusztán a 122—123. számú vasuti órházak között Brandner Dezső pályafelügyelő őrszolgálatának teljesítése közben a vasut mentén egy bevert fejű embert talált. Kozma Mihály társával együtt dolgozott a két vasuti órház között elvonuló pályatesten. Valószínűleg összeeszeszték valamin és veszekedés közben Kozmát társa csakánnyal úgy ütötte fejbe, hogy koponyáját bezuza. Tettének elkövetése után elmenekült. Brandner Csantavérről sürgönyözött a rendőrségnek Szabadkára, a kik a mentők kíséretében kimentek a színhelyre és az eszméletlen állapotban lévő ember sebeit bekötözték, a legközelebbi vonaton a kórházba szállították. Állapota nagyon veszélyes.

Selyemgubók ára. A selyemgubók árát ez évre a földmívelésügyi miniszter következőképpen állapította meg: az elsőrendű gubó kilója 2 korona 20 fillér, a másodrendűké 1 korona 60 fillér és harmadrendűké 20 fillér.

Öngyilkossági kísérlet. Szabadkáról írják lapunknak: Dr. Gyolmai budapesti főgimnáziumi tanár neje, szül. Jakobsits Ilona gyógyíthatatlan ideg bajban szenvedett. Már régebbi idő óta Szabadkán keresett üdülést, de nem talált. Hozzájárult betegségéhez, vagy talán betegségének kifolyása volt az is, hogy idegbajban kívül más betegségeket is elképzelt magának. Így egyszer már az ujjait akarta operáltatni, hogy merevségük ne akadályozza a zongorázásban. Végre megunta a feltűnően szép asszony a folytonos gyöttrődést. Megakart menekülni gyógyíthatatlan betegségétől, melytől az orvosok megmenteni nem tudták. Öngyilkosságra határozta el magát. Revolver-golyót röpített fejébe. A golyó szeménél hatolt a fejébe, de az óhajtott halál nem állt be. Családja a városi kórházba szállította, a hol az orvosok azonnal kivették a golyót. A sebestült fel fog gyógyulni, de egyik szemét elveszti.

Sertés kivétel korlátozása. A földmívelésügyi miniszter közteszti, hogy a horvát országos kormány 1900. évi március hó 22-én kelt értesítése szerint, a hasított körmüt állatoknak Magyarországból Horvát, Szlavonországokba való bevitelét tekintetében 1900. évi április hó 1-én kezdődő érvényességgel sertésvesz miat, a sertéseknek Zombor városából Horvát-Szlavon országot területére való bevitelét tilos.

Lefoglalt transzvái lovak. Kellemetlen meglepetés érte Hamer Lipót és unokaöccse bécsi lókereskedő céget Szabadkán. Ez a cég tudvaileg az angolok részére lovakat szállít Transzvába és a lovakat már néhány hónap óta Szabadkán vasarolja, s eddigelé már mintegy 6000 darabot el is szállított. Csak hogy a finác mindentit megjelenik és Hameréket is 600 koronára megadóztatta. A cég soknak találta az összeget, felebbezést nyújtott be a zombori pénzügyigazgatóságokhoz, a kik nem hogy elégedtek volna az adóból, de 16.000 koronára felemelték, nem tekintve azt, hogy ez a cég néhány hónap alatt annyira fellendítette a lötenyésztést és állandóan mintegy 300 szegény embernek ad kenyeret. A mikor a felebbezés visszaérkezett, a szabadkai adóhivatal minden intés nélkül lefoglalta a Transzvába szállítandó lovakat. A cég, mint értesültünk a pénzügyminiszternél keres most orvoslást.

Hielá-anya. Szabadkáról írja tudósítónk: Tumbász Ferenc szabadkai kereskedő a rendőrségnél jelentést tett, hogy a Tokodi Terka nevű cseléde gyermekét szült és azt egy pöcegödörbe dobta. A helyszínen megjelent rendőrség a gyermeket még élve megtalálta és a kórházba szállította a bűnös hienaszivú anyával együtt és az esetről jelentést tett az ügyészségnek.

Eltűnt vállalkozó. Mayer Armin bácskai 39 éves, nős vállalkozó, aki a fővárosban Csengery-utca 34. sz. a. lakott, a napokban eltűnt. Családja attól tart, hogy öngyilkosságot követett el. Mayer barnás, kerek arcú, fekete hajú és göndör fekete bajuszú, zömök emberke. A rendőrség nyomozza az eltűntet.

Csöd. Csöd nyílt Knepper Henrik és Knepper János ujverbázi lakosok ellen a zombori törvényszéknél. Csödbiztos: Kemény Béla törvényszéki bíró; tömeggondnok: Sztójkovics György bácskai ügyvéd. A felszámolási tárgyalás határnapja 1900. június hó 1.

SZARYASLESEN.

Gyermekkorom óta buzgó hive lévén Dianának, mintbogy mindenféle kisebb vad, sőt őz elejtéséért is átestem már a vadászkeresztészen, egyetlen vágyam volt még bátra: hogy szarvas löhessek.

Hogy ezen nem könnyű célokat elérhessem, elhatároztam, hogy lesen is próbálom szerencsét.

Mintán vadászterületünk a bélyei uradalmi és a Windisgrätz hercegi bérelt vadászterületeket képező erdőkkel közvetlenül határos, igen természetes, hogy a fővad éjjelenként igen gyakran ki szokott váltani a vetéseinkre. Így egy alkalommal is, a „Mühlschnahl“ nevű bélyei uradalmi erdőből, melyet csak egy Dunaág választ el határunktól, a szarvasok éjjelenként tömegesen ki szoktak váltani, főleg nagyobb vizálás mellett. Négy éven át egész holdvilágos éjjeleket virrasztottam itt lesen, de sajnos, ez nem vezetett eredményre, mert a szarvasok rendszeren szimatot kapva kikerültek s máshol váltottak ki.

Már szinte fel akartam hagyni a vadászatnak eme nem uri vadászhoz illő módjával, midőn a földesgazdák unszolásaira, akik váltig erősítették, hogy mennyi szarvas jár ki megint a földekre, még egy utolsó kísérletre szántam el magamat s újból kirándultam egy izgalomteljes, fősleges éjjel átvirrasztására. A helyszínen gondosan vadászati szempontból mindent megvizsgáltam, hogy egy alkalmas helyet találhassak magamnak s egy bokor mögött levő árokban még jóval a nap lenyugta előtt letelepedtem, mivel gyakran már naplemenetkor kijártak.

Szép, kellemes, csendes szeptemberi este volt. A már-már lenyugvó nap rézsutosan becsátotta le sugarait, melyeknek melege már nem olyan tűrhetetlen, mint a nyári hónapokban. Egy kis unalmas várakozás után egészen eltűnik a nap az égboltozatról s az esti alkonyat kezdethet világosabb, majd sötétebb ködös szűrősege kezd lassankint ráborulni a tájra. A közeli bokrok tollas dalnokai csendesen összehúzódva gunnyasztanak a lombok alatt. De a levegőben még mozgalmalmas élet van. Közvetlen közelében elhes szunyogok rajai táncolnak körül, hogy véreimet vegyék; tavolabb a kacacs nagy seregekben repkednek szanaszet s szárnyaik subogása utti meg füleimet s a gémekek lombra reptetéssel s rekedt hangjukat hallatva igyekeznek kitűzött céljaik felé. Az előttem levő vízbe is hápogva csap le egy néhány vadkacsa s egy-egy gem is letelepszik közelükbe, hogy azoknak őrüljön. Az erdő mélyében csend van, csak a denevérek röpködnek elő buvóhelyükről s itt-ott egy bagoly rémes kiáltása, vagy egy elkésve hazatérő varjú karogása zavarja az esti csendet. Lassankint teljesen besötétedik. Az erdőt feketébb körvonalából már inkább csak sejteni lehet mint látni. Megszűnik a mezőről haza igyekező székerek tavoli zörgése is és csendes nyugalom borul a tájra.

Lassan felkel a hold s bevilágítja az éjszakát. Elérkezett az idő, midőn az erdők királya nappali rejtek helyéből kimozdul s óvatosan neszelve és szimatolva megkezdí éjjeli barangolását. Az erdő lassankint mozgalmalmas élet színhelyévé kezd lenni; több helyről hallható a száraz ágak recsegése, amiut a szarvasok alatt megroppan; masutt — jól ki lehet hallani — amiut a szarvasok az előtött erdőrésekben nagy zajt okozva gázolják az ágakkal és fatörzsekkel megrakott vizeket.

Mintegy félóraig tartott ez, mialatt figyelmemet egészen a zőrej felé központosítottam, aztán nemsokára amiut leshelyem felett a magas partról beugrottak a szarvasok a Dunaágra s a vizet részint átuszva, részint átgázolva, a partra érve megrázták magukat. Ez a jelenet többször ismétlődött, míg előttem az erdőben szintén több szarvas hallottam, amiut a vizet átgázolva s a sűrűségekben keresztül batolva, az ágakat tordelik s iparkodnak kifelé — irányomban. Az előbb átuszott szarvasok ezalatt már mögöttem garázdalkodtak a kukoricában s jól lehetett hallani, amiut abban keresztül-kasul járva, a kukoricacsöveket szaggatták. Körülbelül fél 11 óra lehetett, midőn egyszerre erős locsanasókat, zubaásokat hallottam s nyomban reá láttam a viz tükreét csilogni, amiut azt a szarvasok uszásukkal hullámzásba hozták. Egypár megriadt kacsa hápogva rebent fel s a fejem fölött elbuzva igyekezett az ismeretlen veszedelem elől.

Lélegzetemet visszafojtva s mitsem törődve most már a szunyogsereggel, mint egy szobor mozdulatlanul figyeltem, nehogy a parton már csak 150 lépésnyire álló s melázó szarvasok megugorjanak. Egy ideig ott álltak a szarvasok a vízparton s babozni látszóttak, hogy merre induljanak; végre aztán elindult egy tehén s a többi után. Egyszerre felém tartottak, majd azután kissé elszéledve megállottak, tölem körülbelül 40—50 lépésnyire. Leirhatlan izgalom között szemlétem egyideig az 5 darabból álló társaságot.

Egy-kettő közülök a füvet kezdé csipkedni. Határozottan láttam a tiszta holdvilágos éjben, hogy 3 bika, 1 tehén s 1 üsző vagy fiatal tehén van közöttük. Egész alakjuk tisztán kivehető volt s jó lövés kínálkozott. Haboztam, melyik legyen az áldozat, míg az előttem legközelebb levő s keresztben álló bikára felemeltem fegyveremet s a ravaszt elnyomtam...

Lövésem mennydörgéshez hasonló robajt idézett elő, melyre a Duna mellett elterülő erdőből morajszerű visszhang felelt. A szarvas tűzben összerogyott s helyben maradt; a többiek közül 3 drb visszarahant a vizen keresztül az erdőbe, egy kisebb bika pedig ijedében egészen mellettem menekült a kukoricába.

Érdekes volt hallani a lövés után, mint robantak vissza több helyen a szarvasok a vizen keresztül az erdőbe, a honnan jó ideig hallatszott nyugtalanzkodásuk.

Megvizsgáltam áldozatomat s az egy 12-es bika volt, bár nem kapitális agancsossal.

Nagy örömmel hagytam el csakhamar leshelyemet bár biztató sikerrel számoltam be, de többé nem vettem részt belőle, mert rájöttem bő tapasztalat utján, hogy az erdők királyára nem így kell vadászni, mert a les csak a legtrikább esetben sikertül, főleg nálunk, ahol annyi a lesi puskás.

Nimród.

Nemzeti motívumok a magyar házi-iparban.

Szerény előadásomhoz, melyhez becses jóakaró figyelmüket bátorodom kikérni, nem választhatnék méltóbb bevezetést, mint hálás köszönetem mélyen átértett nyilvánítását a zombori „Szabad Lyceum“ általam nagyra-becsült vezetőségének, kik azon hízgelő és megtisztelő kérésrel fordultak hozzám, hogy tartsak felolvasást a művészeti s nemzeti eszmékért finom és élénk fogékonysággal bíró zombori közönségnek. Örömmel ragadtam meg az alkalmat, siettem eljönni Zomborba s mindenekelőtt kérem, fogadják hálás köszönetem szíves megjelenésükért, mely-lyel engem megtiszteltek.

A tárgy, melyről szólani kívánok, talán a mélyen tisztelt hölgyeket fogja inkább érdekelni, de nem kételemkedem abban, hogy a magyar nemzeti eszme iránt, mely e téren is érvényesül, mindnyájan egyformán lelkesedünk. Jól tudom, hogy a dolog szokatlansága, még fejletlen volta sokaknál bizalmatlanságot, másoknál kicsinylést, sőt gunyos gondolatokat kelt, de hiába! ez a sorsa minden nagyobbserű kezdetnek. Bátor vagyok azonban kérdeni, ha mi esodálattal adózunk nagy költőinknek, kik a magyar népköltészet nemzeti felfogását, sajátosságait, zomancait a nép ajkáról ellesve, azokat mily költői ihletéssel utánozták s e téren felséges irodalmi termékeket alkottak, melyre mindnyájan büszkék vagyunk; ha elragadtatással magasztaljuk magyar zeneszerzőinket, kik a régi s jelenkori népdalok jellegzetes ritmusát, ütemeit, motívumait tanulmányozva, annak szívébe, lelkébe behatolva, utánozták, költői keretben, művészi formában adták vissza s így megteremtették a magyar zenét.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! ha babérral koszuozzuk ezen egyének homlokát, ugy lehetetlen megtagadni elismerésünket azoktól, kik a magyar ösfoglalkozások, mesterségek őriási, de eddig csaknem teljesen parlagon fekvő terén nagy szorgalommal, igyekezettel és tudással gyűjtik össze mindazt a mi őseink munkája s azoktól öröklött emlék gyanánt még megmaradt. Ezen kutatókat éppen oly dicséret, éppen oly elismerés illeti, hiszen ők a költők s zeneszerzőkkel egyaránt, egyforma mértékben dolgoznak azon hatalmas, mindent felülmuló épület felépítésén, melynek neve: magyar nemzeti eszme! E téren őriási nagy munka vár még reánk s ezzel annál inkább is sietnünk kell, mert napról-napra látjuk, tapasztaljuk, miként tűnnek el, miként semmisülnek meg vidékek, országok, népek és nemzetek karakterisztikus sajátosságai. Napjainkban a korszellem mindent nivellál, a gyors közlekedés, a sűrű és könnyű érintkezés folytán egymásután tűnnek el a nemzetek közötti válaszfalak s egyöntetiséget hoznak be mindenhová. Szokás, ruházat, életmód, iparfiglalkozás stb. rohamosan veszi el eredetiségét, mert kiszorítja azt a gyáripar s a kereskedelem, a mi olcsóbb, az kellendőbb. Sietnünk kell tehát, mindent, még a legcsekélyebb adatot, emléket, tárgyat az elkallódástól megmenteni, mert ezek azok az apró kövek, melyekből felépít majdan — remélem a közel jövőben — a magyar nemzeti stílus. Szerencsére azonban ezen nehéz s nagy körültekintést igénylő munkánkban egy hatalmas faktor jön a segítségünkre, mely új lelket, életet lehel s ez: a napjainkban kifejlődésben lévő modern művészi irányzat. Az idő rövidege miatt nem terjeszkedhetem ki ezen új forrásban lévő művészeti törekvések jellemzésére, csak azt jegyzem meg, hogy ez szakít a megszokott, már unottá vált szablonokkal s formákkal, de alkotásaiban visszatér az ő s örök forráshoz, a természethez, mely mindennek szülőanyja, a tervezetek kiapadhatatlan kincsesháza. Alig 5—6 éve, hogy Angliából ezen új eszmék, a legújabb renaissance embriói megérlelődtek s diadalmas rohammal meghódították a világot. Az új, általában secessiósnak nevezett irányzat kétségen kívül többször eltéved a szélsőségek terére, de ez korántsem ok arra nézve, hogy egyes jelenségekből felületesen ítélve, könnyelműen pálcát törjünk felette és jövőjét, jogosultságát kétségbe vonjuk, sőt ellenkezőleg! erős a meggyőződés, miszerint ezen új eszmék kiforrva, megtisztulva, örökbecsű dolgokat fognak produkálni s korszakalkotók lesznek a művészetek történetében.

Ezen új művészi iránynak egyik jellegzetes tulajdona az, hogy minden országban az illető nemzet stílusának s népies motívumainak felhasználásával fejlődik, tökéletesedik, mert ez adja meg neki a nemzeti karakterét. Az egyes országok modern ipari tárgyai éppen abban különböznek egymástól, hogy habár az alapelv egységes is, az mindig az illető nemzet stílusának megfelelő köntösben érvényesül s ez adja meg neki a speciális karakterét.

Rövid tanulmányozás után meggyőződhetünk, hogy mily mások a német, angol, francia, belga stb. országok modern művészi alkotásai s a különbség éppen a nemzeti stíly érvényesülése folytán jó létre.

A mi magyar műiparunk habár még szerény keretben, de máris figyelemre méltó alkotásokat hozott létre s a karakterisztikus vonásokat itt is a magyar nemzeti motívumok adják meg.

Az érdeklődés ennélfogva a régi magyar ipari termékek felé kezd lendületet venni a mesterségek minden ágában. Keresnek, kutatnak s bámulva látjuk, mily sok eredeti, sajátos nemzeti kincsel birunk, melyek a modern ipar termékeinek méltó diszt és becses kölcsönöznek.

Ezen törekvések képezik a kezdetet a magyar nemzeti stíly megalkotására. Az eddig elért sikerek már az egész világon feltűnést keltettek s elismert tény, hogy a

magyar modern műipar önálló s azon uton halad, mely a nemzeti karaktert állandóan fejleszti.

E téren is láttunk szélsőséges irányokat lábra kapni, de ez minket ne tévesszen meg s a nemzeti stíly létrehozásába vetett hitünket ne ingassa meg.

Ugyanis többször tapasztalhatjuk, hogy dekoratív tervezőink, művészeink sokszor nem vetnek számot az anyag tulajdonságaival s nem veszik figyelembe azt, hogy a mi egyik anyagnál művésziessen beválik, az a másikonál izléstelen s rossz hatást kelt. Legtöbbször látjuk ezt a házi-ipar motívumainak felhasználásánál a régi magyar himzések, szövöttek mintázatait előszeretettel szokták tervezőink felhasználni építészeti alkotások díszítésére. Pedig a mi a vásznat ékesíti s ott helyén van, legtöbbször hatástrontó a falazaton, vagy fa, fém stb. tárgyakon. De itt is segítségünkre jön a modern művészi irányzat második sarkalatos alapelve, t. i. a tektonikus feldolgozás elve. Ennek köszönhetjük, hogy hála Istennek napjainkban már nem akarjuk sem önmagunkat, sem embertársainkat ámitani s megtéveszteni téglából készült sziklakkal s kövekkel, gipszből alkotott kőfaragványokkal, festett márvánnyal stb., hanem igyekszünk minden anyagot a neki megfelelő helyen s módon felhasználni, mindent annak szerepel a mi s nem célunk többé szemfényvesztő olcsó hatásokkal elérni. Ezen alapelv kétségen kívül jótékony befolyással lesz a magyar művészi stílus kifejlődésére nézve is.

Az ethnografia nálunk még csak rövid s szerény multat tud felmutatni, de kevésszámú művelői közt néhány nagytudású s céltudatos irányt követő férfit találunk, kiknek munkássága, működése alapvető alkotásokat teremtett. Azt a közönyt, melylyel a magyar társadalom a néprajz iránt viseltetett, nagy részben enyhítette a millenáris kiállítás néprajzi faluja, mely a közönséget sok érdekes és tanulságos látivalóval szórakoztatta: és a magyarországi népek és vidékek oly sokféle sajátosságai iránt bennök az érdeklődést felkeltette. A tudományos körök osztatlan figyelmét és csodálkozását a mi speciális magyar nemzeti tudásunk, Hermann Ottó gyűjteménye keltette fel, ki éveken át keresztül-kasul barangolván az országot, kutatás, tanulmányozás, gyűjtés, megfigyelés stb. után egybeszedte mindazt, a mi a magyar nép ösfoglalkozásaira vonatkozott. Ámulta, esodálta a világ ezt az ő saját kiállítását, mely hűen tüntette fel a magyar halászat, vadászat, pásztoréletet, annak minden sajátosságával. Hermann Ottó művei nélkülözhetetlen adat-tárat szolgáltatnak mindazok kezébe, kik a magyar néprajzot megismerni, tanulmányozni kívánják.

A magyar néprajzi társaság, dacára a rendelkezésére álló szerény anyagi eszközöknek, máris figyelemre méltó eredményt és sikert tud felmutatni. Összegyűjti s közzéteszi kiadványaiban és folyóirataiban mindazt, a mi a magyarságra s a magyarországi nemzetiségekre vonatkozik. A társulat folyóiratában néhány jeles ethnografusunk tudományos becsű dolgozatai láttak már napvilágot. Ezek közül felemlitem Jankó Jánost, a néprajzi muzeum őrét, a ki ezen szép muzeumot megalkotta.

A magyar nemzeti stílus motívumainak kutatásában, gyűjtésében s tudományos ismertetésében mint uttörőt kell megemlítenem Huszka József tanárt, a kinek első sorban köszönhetjük mindazt, a mit e téren felmutatni tudunk. Huszka a szovinista fanatizmusával látott a nagy mnnkához, felkutatta az egész országot s csakis a Magyarországra vonatkozó adatok összegyűjtését tűzte ki célul. Első nagyobb művében, „A székely ház“-ban megismertett minket a székelyeknek, ezen néprajzi szigetnek, ősi építkezésével s bemutatja a híres székelykapuk remek faragását.

Második nevezetes műve a „Magyar ornamentika“. Ez egy kincses háza a magyar díszítési mintáknak. Huszka figyelmét semmi sem kerüli ki, fáradhatlan kitarással kutatja át az egyházak és kolostorok felszereléseit, mint a régi céli-iparosok munkáit, vagy a pásztorok faragványait. Kimeríthetetlen és felette változatos az a tér, honnan a magyarságra vonatkozólag adatok gyűjthetők; és Huszka József nem riadt vissza semmi fáradságtól, áldozattól, hanem dicséretre méltó ügybuzgósággal gyűjtötte össze s mentette meg a tudománynak a magyarságra vonatkozó adatokat. A néprajz ezen kis, de lelkes csapatjának köszönhetjük mindazt, a mit a magyar ethnografia terén eddig tudunk.

Tulajdonképen azonban csak a kezdetnél vagyunk még s ethnografusaink első sorban az anyaggyűjtéssel foglalkoznak. Annak tudományos feldolgozása és azokból az összehasonlító néprajz alapján az általános érvényű következtetések levonása az ősmagyarság életmódjára, szokásaira s lelkivilágára vonatkozó tulajdonságok kétséget kizáró megállapítása, még csak ezután fog következni.

Vannak ugyan már több irányban véglegesnek tekinthető megállapodásaink, de általában véve még alig van egy-két kérdés, mely felett a tudományos világ egységes ítéletet mondott volna. Ethnografusaink sokszor nem tudnak megmaradni a tisztán tudományos alapon és így kutatásaikban, mint a nyert adatok feldolgozásában nem egyszer engedik magukat elragadtatni a szovinizmus által, mely már több esetben téves s elfogult véleményekre vezetett.

A magam részéről szintén nem látom még elérkettnek az időt arra nézve, hogy a magyar nemzeti stílus motívumait illetőleg véglegesen érvényes ítéleteket mondjak s azért inkább csak azon vélemények és nézetek ismertetésére szoritkozom, melyek jelenleg még forrongásban vannak, de végleges tisztázásuk s eldöntésük még függőben van.

Huszka József munkáiban azt igyekeznek bizonyítani, hogy az ősmagyarok már ázsiai hazájukban bírtak külön nemzeti irányú s jellegű díszítési mintákkal, melyekből a jelenlegi díszítések fejlődtek ki. Összehasonlítások által kimutatja, miszerint az ősmagyarok az ural-altájai népcsaláddal, főleg a perzsa, asszír s szaszanida népekkel rokonsági érintkezésben álltak ezen népek jellegzetes díszítései s a magyar ornamentika közt az összefüggés, hasonlatosság s egybetartozóság feltétlenül megvan. Szerinte tehát a magyar díszítő stíl még Ázsiából származik s annak eredete India mesés világába vezethető vissza. A „Székely ház“ című művében Huszka részletes tanulmány alapján mutatja ki az összefüggést a székely lakóházak alaprajzi beosztása, a kapu, ajtó, tornác faragása és a kelet-indiai, perzsi, kaukázusi néptörzsek építkezési módja között. Ezen adatok sok tekintetben meglepő hasonlatosságot, szerves összefüggést mutatnak, de ezen nagyfontosságú kérdésnek minden oldalról való megvilágítása s beható tárgyalása szükséges ahhoz, hogy döntő vélemény alkotható legyen.

Nyílt kérdés még a magyar díszítések színezésének ügye is. Több adat szól a mellett, hogy az ősmagyarok valamely díszítést csakis egy színben alkalmaztak. Az általánosan ismert dolog, hogy a magyarszáglakta különböző vidékeken még napjainkban is fenmaradt. Az egy színű díszítés alkalmazása pl. a debreceni női ködmönök csaknem kizárólag fekete színnel vannak kivarva, viszont Nagy-Várád körül ugyanezen ruhadarabokon már a kék szín uralkodik.

Még jobb megfigyeléseket tehetünk a házi-ipari termékek terén. A tiszta magyarság által készített himzések, varrottások, szövöttek csaknem kivétel nélkül mind egy színűek. Ilyenek pl. a régi székely párnahajak, piros, kék, fekete színben, de egy munkán csak egyféle szín fordul elő. Ilyenek a kalotaszegi varrottások eredeti példányai is.

A szláv népek és a románok két-három, sőt több színt is alkalmaznak az ő készítményeiken. Innen ered aztán az a tény, hogy oly vidékeken, hol a magyarság más népekkel sűrű érintkezésben volt, ott a magyarok is átveszik az idegen ízlést s ők is két-, legfeljebb háromféle színt használnak. Legjobban illusztrálja ezt a bukovinai csángó magyarok házi-ipara. Ezen csángók tudvalegöl az erdélyi székelyek ivadékai, kik Mária Terézia királynő uralkodása alatt Erdélyből kivándorolva, Bukovina vadon vidékén telepedtek meg. Ok egy valószínű néprajzi szigetet képeznek az ottani ruthének, románok közt s a mint egy ruházatok, mint életmód s szokásaikban sok mindent vettek át tőlük, éppen úgy az igen szép s nagyon változatos ő-székely himzési mintákat megtartották ugyan, de a kidolgozásnál már szeretik a színeket vegyesen használni, habár készítenek egyszerű varrottásokat is.

Az ethnografia iránt való érdeklődés a nemzeti öntudat fejlődésével kapcsolatosan növekszik, mert igen sokszor kiegészítő adatokat szolgáltat a történeti eseményekhez s több oldalról világítja meg azokat. Természetes tehát, hogy a magyarországi nemzetiségek is töreksenek mindent felkutatni, összegyűjteni s megőrizni, a mi rájuk vonatkozik.

A felső-magyarországi tótok Turóc-Szent-Mártonban tisztán társadalmi uton már egy oly tanulságos néprajzi muzeumot hoztak létre, mely a szláv népek néprajzára igen sok fontos adatot szolgáltat. A románok is kezdenek ily irányú tevékenységet kifejteni s az ő igen érdekes, izléses s nagyon változatos mintázatu házi-ipari készítményeik irodalmilag lettek ismertelve egy román szép-irodalmi lapokban, mint a bukaresti tudományos akadémia ülésein. A román ethnografusok azonban szintén nem tudják magukat a szovinizmus alul emancipálni s így az erdélyi s a keleti Magyarország házi-iparának ornamentikáját teljesen maguknak akarják lefoglalni.

Az kétségtelen tény, miszerint egy a székely, mint főleg a kalotaszegi varrottások mintája, kidolgozása s a román házi-ipari himzések közt feltűnő a hasonlatosság; de tudományos ismereteink e téren sokkal csekélyebbek, semhogy bármelyik fél is végérvényes ítéletet mondhatna. Hiszen hazánkban a népközlés századokon át oly állandó volt, hogy valamely ilyes kérdésben a legbehatóbb tanulmányozás, kutatás után lehet csak dönteni. Így vagyunk az öltések nemeivel is, melyeket a himzéseken alkalmazni szoktak; leginkább háromféle öltést látunk legjobban elterjedve: az egyszerű lapos öltést, a keresztöltést s a hurkolt keresztöltést. De ezen öltésnemek a magyarság különböző vidékein oly vegyesen fordulnak el, hogy azt speciális, karakterisztikus adat gyanánt még eddig nem sikerült megállapítani, valamint azt sem, hogy a különböző kivarrási módok mely nemzetnél jöttek legelőször használatba. A mi a subrikálást illeti, azt egy a szlávok, mint a románok a maguk speciális díszítési-motívumának szeretnék lefoglalni. Az tény, hogy a subrikálás a magyarság által nem igen alkalmaztatott, kivéve Kalotaszeg vidékét; de nem lehetetlen, miszerint ezt a himzési módot az őket környező románságtól vették át, kik mindenütt a lapos öltést subrikálással együtt szeretik alkalmazni, éppen úgy mint Kalotaszeg népe.

Ha azon sokféle elemeket csoportosítani akarjuk, melyek a magyar házi-iparban mint díszítési motívumok szerepelnek, úgy háromféle osztályba sorolhatjuk őket. Ezek az állati, a növényi s végül a mértani elemek. Az első lettő képezi a tulajdonképeni díszítést, míg a mértani elemek inkább az elrendezésnél a kereteket szabják meg. Ha csak kissé behatóbban foglalkozunk a dologgal, lehetetlen figyelmen kívül hagyni azt a költői kapcsolatot, mely a népköltészet s a házi-ipar díszítési elemei közt

fenáll. A magyar nép költészetében azoknak a gyönyörű hasonlatoknak a tárgyai és alakjai, megvannak örökítve a házi-ipari készítményekben is; a mi a költészetben meg van énekelve, itt testet ölt s kifejezésre juttatja az illető lelkületét, fantáziáját s gondolatvilágát. A reményt keltő rózsabimbót, a rozmarin szálát, a napraforgót, a szegfűt, a liliomot, éppen úgy megtaláljuk, mint a galambot, gerlicét, pávát, kakast, szarvast stb.

Láthatjuk ezekből, hogy mily indító okok szerepeltek egy-egy díszítési elem megalkotásánál s alkalmazásánál. Csak a jó Isten tudja, midőn egy szegény paraszt kis leány megvárta kelengyéje gyanánt az ő varrottását, vajjon akkor boldogsága, öröme, vagy keserve jutott-e abban érvényre; vagy a magyar pásztor, bojtárlegény, kifaragván az ő egyszerű kis bieskájával botját, tükröt, sőtartótyát, ivóporharát stb., szívét, lelkét lehette abba, s minden egyes tárgy mily sokat tudna beszélni vagy a boldog szerelemről, vagy a keserves csalódásról, csalásról, hűtlenségről, világtájalomról. Ime itt is látjuk, hogy a szerelemnek mindenhez köze van.

Azon díszítési elemek, melyek ázsiai ősmagyar eredete már tényleg ki van mutatva, s mint ilyen az ázsiai népeknél több ezeréves eredettel bír, a következők: a páva, a galamb, a kakas, a szarvas, a honfoglalás időszakában jött alkalmazásba a sárkány és griffmadár, a medve és a kecske. Sajátságos tény, hogy a ló, mely az ősmagyarok vallásában oly nagy s tiszteletreméltó szerepet játszott, mint díszítési elem alkalmazásra nem talált. A pávatollnak főleg a szeme szokott leginkább felhasználtni, még pedig a legváltozatosabb formában, ilyen pld. a kiskunsági parasztszűr, melyen sűrűn, s változatos elrendezéssel, s élénk színezéssel látjuk érvényesülni. A páva azonban a régi keresztény folklór szerint a halhatatlanság jelképe lévén, a magyarok máshol is előszeretettel alkalmazták. Például a Pécs vidéki 18. századbéli siratóterítőn látjuk igen izlésesen feltüntetve. Ezen terítő különben arról is nevezetes, hogy feltűnő hasonlatosságot mutat az olasz, különösen a velencei renaissance díszítmények stílusával. A galamb főleg egyházi felszerelések teritőin kapott helyet, de előfordul legtöbbször párosával másféle rendeltetésű varrottásokon is. A többi megnevezett állatoknak igen szép kihimzett vagy szövött példányait láthatjuk néhány darabon.

Ilyen a kék selyemmel kivart párnahaj a 16. századból, a subrikálással kombinált kakas-mintázatu párnahaj a 17. század elejéről. Eredeti a Bukovinából Pancsova vidékére visszatelepített csángók husvéti bárányi himzései. Igen figyelemreméltó a Pécs vidéke, Püspök, Begád közséi magyarok szövöttei, vőfély kendői, hol a különböző állati és növényi motívumok izlésesen s finom kidolgozásban nyerne képet.

A növényországból vett díszítési elemek közt szerepelni látjuk a Krysanthumot, a Katalin rózsát, mely a legrégebb őskortól kezdve az ázsiai népeknek kedvelt, s sokszor vallásos tisztelet tárgyat képező virága volt. Az ősmagyarok mindig kedvelték, s a legrégebb emlékeken, képeken, mint leírásokban említették a neveit. Igen elterjedt ősmagyar motívum még ezen kívül a róza, liliom, szegfű, s az Istenfa, mely az ősmagyar vallásban szerepel ugyan, de napjainkban már csak egy-két népies szólás formában maradt meg az emléke. Varrattásokon ritkábban fordul elő, leginkább a régi székely párnahaj kivarrásokon, s valószínűleg azonos a magyar Alföld nyártájával, melyet a kiskunsági ember mai napig is Pálma-fának nevez.

A gyöngyvirág szintén igen kedvelt díszítési elem, azonban kellő adatok hiányában még nincs eldöntve, vajjon az eredeti ősmagyar motívum-e? vagy pedig később vették át azt a magyarok más népektől. Epen így vagyunk a tulipán, a gránát virág, a napraforgó s a rozmarin virágokkal is, mert habár ezeknek nyomaira a török s arab népek házi-iparában akadnak is, teljes biztossággal nem tudjuk meghatározni, vajjon azok az ősmagyaroknál használatosak voltak-e? vagy sem.

A növényből általában véve csak a virágot alkalmazták, a levél ritkán érvényesül, akkor is rendszerint egyszerű készített vonal alakjában. Mint eredeti kivétel képez a cserlevél, mely a csángói varrottásoknak egyik speciális díszítési eleme; a növényzóra szintén alig talál alkalmazást, legfeljebb mint összekapcsolási mód a különböző virágok között. Az egész elrendezésnél kisebb-nagyobb bokréta alakban csoportosítják a virágokat, a rendelkezésre álló terület nagyságának megfelelőleg, melyet a magyarság szeret lehetőleg egészen elborítani himzésekkel. Ezenkívül több esetben látjuk, hogy a koszoru alak is alkalmazást talál; főleg a dohányszacska himzéseken. Igen izléses, s élénk színezése dacára mégsem banális himzéseket készítenek az ország különböző vidékein a magyarok, s főleg öltözet-darabjaikat díszítik nagy előszeretettel. Látjuk például a Debrecen, Szeged, Csongrád vidéki bunda-kivarrási mintákat, a kalotaszegi, a bukovinai csángó női mellezőket, a Pécs vidéki magyar női ködmönt stb., a debreceni dohányszacskaikat, a mezőkövesdi matyók női kötényt, s a modern gyermek ruhát, s néhány régi magyar himzést részint eredetben, részint másolatban.

A növények gyümölcsei közül egyedül a makk szerepel mint díszítési elem. Eredeti alkalmazását illetőleg most még bizonytalanságban vagyunk, de valószínűleg látszik, hogy a magyarok azt az északi szláv népektől vették át, mint Észak-Európában sűrűn talál már a legrégebb kőrtől kezdve alkalmazást. A makk motívum igen szépen jelenik meg a Kalotaszeg vidéki varrottásokon, s a csángó himzéseken, mint néhány példában szerencsém van bemutatni.

A harmadik, a mértani díszítési elem több féle alakban jelenik meg. A sakkáblaszzerű négyzetes mintákat a csángók használják szőnyegek szövésénél. A zigzag vagy hullám vonalak egyszerűen vagy párhuzamosan, gyöngyörök alakjában stb., mint segélyzet nyerne alkalmazást.

A varrottásoknál általában azt látjuk, hogy egy középső részt a mezőt, melyben tulajdonképeni mintázat nyer helyet, alul felül vízszintes irányban, különféle mértani vonalak határolják, s ezen túl jönnek még mindkét oldal e szimmetrikus távolságokban elhelyezett kisebb-szerű díszítések, ezeket a csángók „mesterkék“nek hívják. A székely, kalotaszegi, de főleg a csángó varrottások közt igen sok és rendkívül izléses mintát találunk, mely mértani elemekből van megalkotva; ezeket a csángók mind külön névvel jelölik meg, van pld. kigyós, csillagos, fatányéros stb. minta.

A mértani elemek, már a dolog technikai kivitelénél fogva is inkább a házi-ipari szövötteknél nyerne alkalmazást, s e téren bámulatos az a változatoság, a mely a különböző vidékeken az egyes mintákban érvényesül. Sok esetben, főleg a csángók, s a Pécs vidéki magyarok nagy előszeretettel töreksenek a himzési mintákat a szövötteiken érvényre juttatni, s ez sok esetben meglepően jól sikerül, a mit szerencsém van néhány példányban be is mutatni. A szövöttek házi-ipar multja felől, ami főleg a mintákat illeti, most még igen kevés adattal rendelkezünk, s nem tudunk bizonyosat a felől, hogy az ősmagyarok a vászonműket milyen módon, s milyen mintájú díszítésekkel látták el. Napjainkban azonban közismert tény, hogy a tiszta magyar vidékeken a szövöttek főleg díszítési motívumokkal nem igen kedvelt, s kultivált házi-ipar, inkább azon vidékeken foglalkoznak vele előszeretettel, hol a magyarság más nemzetiségű népekkel van sűrű érintkezésbe; így pld. az erdélyi székelyek, hétfalusi csángók, kalotaszegiek, a bukovinai csángók, a dunántúli, tolnai, somogyi, vas megyei, s pécsvidéki magyarok szövöttei igen szépek s közkedveltek. Viszont tény, hogy egy a román, mint a szláv népeknél a szövöttek házi-ipar pompás dolgokat produkál.

Az applikációt a magyar nép régen nem ismerte, az úgy látszik, hogy elsősorban szláv díszítési elem. Így pld. a torontálmegyei románok és szerbek, téli ruha darabjaikon látjuk alkalmazva Szeretik ezen díszítést vagy bőr, vagy posztóból a horvátok, s a sokáok is. A magyarok azonban úgy látszik megszerették ezen díszítési módot, átvették az őket környező idegen népektől, de teljesen a saját ízlésük, felfogásuk szerint dolgozták át, s alkalmazták. Érdekes példája ennek a Pécs vidéki magyar parasztnők ködmöne, bőrapplikációval díszítve. Rögön feltűnik, hogy miként utánozzák az eredeti magyar díszítési elemeket s tisztultabb ízléssel, gazdagabb elrendezéssel alkalmazták ködmöneiken.

Ha futólagosan is, de alkalmunk volt látni, hogy mily gyönyörű, s mily kimeríthetetlen a magyar ornamentika. De viszont meggyőződhetünk arról is, hogy mily sok még e téren a tenni való. Oriási az a tér, az az anyag, mely kutatásra, összegyűjtésre, feldolgozásra vár, melyek együttvéve hatalmas faktorok a nemzeti eszme, a nemzeti öntudat élesztésére, s fejlesztésére. A régiekhez való tiszteletteljes ragaszkodás, a mult emlékeinek gondos megőrzése mindnyájunknak hazafias kötelessége, mely elől kitérni senkinek sem szabad. Sietnünk kell mindent megmenteni, míg az idő és enyészet meg nem semmisíti azon becses emlékeket, melyek nemzetünk dicső multját regélik nekünk, s megvilágítják őseink multjának, életének, szokásának sok fontos részletét.

Méltóztassanak megengedni, hogy előadásomat egybe hazafias kéréssel zárhassam, melyet első sorban a mélyen tisztelt hölgyekhez batorodom intézni. Azon nemes buzgóság, lelkesedés, tevékenykedéssel, melylyel hazánkunk már oly sok ügyét vezették diadalmas sikerre, méltóztassanak a magyar néprajz, s a magyar káziipar ügyét is felkarolni. Irányítsák becses jóakaró érdeklődésüket ezen térerre s foglalkozzanak vele. Gyűjtsenek össze, s őrizzenek meg minden, még legkisebb tárgyat is, mely a magyarság multjainak emléke; a mi a magyar élet módra, szokásokra, mesterségekre, foglalkozásokra vonatkozik.

Kevés nemzet dicsőkedhetik oly szép és változatos háziiparral, mint a magyar; egyes ügybuzgó egyének, férfiak és nők, már évek óta küzdenek, tevékenykednek, hogy ezen háziiparnak minél nagyobb tért hódítsanak meg, s minél szélesebb körben tegyék ismertté, kedvelté, s végül minél jövedelmezőbbé válják a szegény nép számára, melynek igen sokszor jelentékeny bevételi forrása. Felhívom tehát a mélyen tisztelt hölgyek becses figyelmét és pártfogását a szép magyar káziipari készítményekre, melyek minden háznál nélkülözhetetlenek.

Ezen készítmények pártolása, terjesztése első rangu társadalmi kérdés, s hány szegény családnak ad kenyeret, s mily sok nyomort enyhít.

Gyűjtsük tehát össze a régi idők emlékeit, ezzel tartozunk a multnak, pártoljuk a hazai népipart, ezzel tartozunk a jelen és jövőnek, együttvéve pedig hasznos szolgálatot teszünk a hazának.

Szmik Antal.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-üggyéd.
Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN NÁNDOR.

H U S V É T I

A husvéti kereszt.

Az emberiség vallásos áhitata ma is — két ezredév szakadatlan vitája után — kegyelettel tekint a keresztre, a melyen a legtökéletesebb igazságoknak a megalkotója kiszenvedett.

Jézus az igazság, a szeretet, a tökéletesség. Egy a tévelygésekbe, hamis bálványok imáadásába, az erkölcstelenség fertőjébe merült ingadozó világ romjaira állott és az istenek hősiességszántásával, az igazi ember koldus alázatosságával hirdette szent igazságait, a melyek az újjászülető világ ragyogó, világító fáklyáivá lettek.

Mindazok az elvek, a melyek az ő igéiben nyertek életet, újak, tiszták és igazak voltak. Az ő életének tragikumához szükséges volt, hogy akkor az emberiség tulnyomó többsége a bűn oldalán állott. Ezért támadtak benne az erényt, melynek fényében az uralkodó közszellem sivársága és sötétsége annál visszataszítóbb volt.

Keresztre feszítették. Őt, kinek ajkáról mindig az igazság szava hangzott, gyalázatos, szégyenletes halálra kínozták, mint a gonosztevőket, kiknek szégyenfája két oldalt állott az emberiség legnagyobb bölcsének, jótevőjének bitófája mellett.

Hányszor ismétlődött azóta Jézusnak tragikumája az emberiség kétezeresztendő történetében. Akármelyik lapját olvassuk, mindenütt az igazság hőseinek elbukásával találkozunk.

A kortársak sohasem képesek tisztán látni. Az emberi önérdékek, gyöngeségek, a hatalomnak szeretete mindig erősebbek voltak az emberi lélekben, mint az abszolút isteni igazságok után való vágyakozás.

Az emberek többsége azzal véli önmaga előtt igazolni saját tévedésének súlyát, hogy üldözi azt, a ki tévedésének ellent mond, vagy annak erkölcstelenségét megmutatja. A jónak és rossznak ez a szakadatlan, szünet nélküli való harca egyre tart és mert az emberek közt mindig több a rossz, mint a jó, — és kevesebb a bölcs, mint a tudatlan, ez a harc rendszerint annak bukásával nyer befejezést, a ki az igazságnak elve, eszméje mellett isteni szándékkal, de emberi erővel áll ki a küzdő tér porondjára.

De ez a bukás mindig csak pillanatnyi. Mintha minden igazság azzal pecsételtetné meg, hogy hirdetőjének tiszta vére ömlik, minden igazság megköveteli a maga áldozatát. És csodálatos! A mártírok, kiknek alakja a megcsufolás, a gyalázás, a szégyen tárgya a kortársak előtt, mikor az emberiség életének az az egy pillanata, — mondjuk egy félszázad — elröpül, az elfogulatlanabb utókor tekintete előtt rendszerint a magasatos megdicsőülést glóriájával jelennek meg a történelemben. Nincs olyan botlása az emberiségnek, melyért a „harmadik nap“ föltámadása elégtételt nem szolgáltatna.

A husvéti kereszt ennek a bizonyossága! Legmagasztosabb és legszebb. Kifejtve abból a misztikus homályból, melybe a kétezeréves hagyományok legendái burkolták, Jézusnak, a bölcsnek, a nagyoknak alakja, mint az emberszereteteknek, a könnyörületességnek, alázatosságának, a szabadság, testvériség, egyenlőségnek bátor és lánglelkű apostola él a ma már tisztán látó emberiség szívében és vallásos tiszteletében.

Utól nem érhető nagy példája új és új lángokat gyújt meg a legjobbak lelkében, kik csak a husvéti keresztre néznek és erőt nyernek, mikor igazságaik hirdetése és védelmezése közben a rossznak gyalázása, üldözése miatt szenvedniök kell.

Jézus nem tántorította meg sem hizelgőinek dicsérő szava, sem ellenségei hatalmának rettentő ereje. Hirdette a maga igazságait és meghalt

értettük, zugolódás és átok nélkül megbocsátva még azoknak is, a kik megölték. Biztosan tudta, hogy csak azt gyilkolhatják meg benne, a mi emberi, de a mi Istentől ered: az igazságot emberi erővel megsemmisíteni lehetetlen.

A husvéti kereszt ezért ma is az abszolút igazságnak megszentelt jelképe!

Ez a kereszt lebegett az emberiség minden igaz apostolának szemei előtt és a kereszt isteni áldozatának sorsában osztozott mindaz, a ki az emberi tévelygések ellen az isteni igazságok tiszta fegyvereivel szállott sikra.

A ki fél a husvéti kereszt fájdalmaitól, az megtántorodik és halad az emberek többségének útján, de a ki Jézus nagy lelkét magába szívja, az boldog, mert a harmadik nap az igazaké!

Föltámadott.

*Az Eszme el ököltől fogva
És élni is fog mindöcökké —
Haber meghalt a hirdetője,
Mert árulás őt tőrbe ejt.
Nem is halt meg, nem a halál az,
Az eszme meg nem halhatott:
Nem ember volt, de istenség ő:
Mutatja, hogy föltámadott.*

*Minden mulandó itt a földön,
Barátság, élet, szerelem;
Csupán az Eszme él öcökké;
S bár zúgjon mind a négy elem,
Dár ég és föld szakadjon össze,
Tiporják lábbal, mindig élni fog:
Nem halhat meg, nem veszt el, mert
Isten hirdető: föltámadott!*

LEVÉL EGY MENYASSZONYHOZ.

Irtá: **Eötvös Károly.***

Tisztelt Úrnöm!

Kedves szülői tudatják velem önnek házassági eljegyzését s esküvőjének és lakodalmának idejét. Hogy ott legyek én is, hogy lássam én is önnek boldogságát s jó szüleinek édes örömeiről tanúságot tehessek én is.

A szerelemnek nem mindig boldogság a jutalma, de mindenki megérdemli a boldogságot, a ki szeret. A jegyesek szerelme csak vágy, remény és ábránd. Főnséges érzelmek. Meltók a költő dalára Meltók arra, hogy a házasságban elérjék jutalmukat, a boldogságot.

Szent a házasság. Az állam alkotmánya, az egyház hitvallása s a szívek kölesönös vonzalmával együtt szerkeszti össze. De az állam és egyház csak meghívott külső tanúk. A házasság alkotmányát két szív együttterzése alkotja meg s az érzés tartja fenn is.

Önt tisztelt úrnöm, csak a nemes szerelem indíthatta házasságra. Művelt és magas szelleme és bájos ifjúsága bizonyítja ezt. S bizonyítja függetlensége, szüleinek gyengéd szeretete és a földi javak bőségese birtoka. Ön boldogságot biztosít az ifjunak, kire kezét, szívét és egész élete üdvösségét bizza, ha az ifju méltó az ön szerelmére. Mi méltónak hisszük, mivelhogy önt s önnek nemes izlését s az ön lelkének fenséges ösztöneit ismerjük. Az ön szíve csak méltó ifjura árasztthatja érzéseinek fényét és melegét. Csak lódhatik a szív. Mentse meg önt a jó isten minden csalódástól. Mi, családjának barátai nem aggódunk. Hiszen a jó és hű nő lelkében, bájaiban és ragaszkodásában mindenható erő működik, átalakítási s jóvá és nemessé tenni a férfít.

Önt tisztelt úrnöm, a gondviselés édes csókja már bölcsőjében magasztosabb hivatásra avatta fel. A mikor más leányok lelkét játék és pipere ösztönei már megtöltötték és a nevelés s kezdetleges tudományok már kifárasztották: önnek lelke ugyanakkor magasabb vágyak szárnyára kelt s a művészet napsugaras égébe szállott fel. A festő-csészét, melyet kezébe vett, az ifju lány szellemének anyni báját, anyni gazdagságot, anyni teremtő erejét tárta fel s hozta napvilágra, hogy önnek jövődjé elé nemcsak szülei és családjának barátai, hanem a képzőművészet hívei és a hazai közművelődés bajnokai is magas reményekkel néztek.

* Jelen levél, mely a legszebb irodalmi termékek egyike, melyet a szerző Schlessinger Magda kisasszonyhoz, a jeles festőművésznőhöz, házasságkötése alkalmából intézett — megjelent az „Egyetértés“ ez évi 27-ik számában s a melyet a jeles író engedélyével n. é. közönségünknek im itt közreadunk.

A házasság élet új világot tár a lánynak lelke elé. Új vágyak, új ösztönök, új ábrándok, új törekvések töltik meg szellemét. Boldogsága többé nem egyedül az öné. A férjjel, az apával, a gyermekkel kell azt megosztania s ha kell, azt nekik egészen átengednie is. Még akkor is, ha abból neki csak az emlékezet maradna meg. A hű nő és jó anya így érez és így eszelekszik. Azért nincs fenségesebb alak se égen se földön, se a költészet se a bölcselkedés, se a hit világában, mint a hű nő és jó anya alakja! Ez a tiszta szeretet. Maga az isten se egyéb. A különbség csak az, hogy az isten halhatatlan.

Az új világ, mely az asszony elé tárul, gyakran más eget, más földet mutat, mint a minőt a lánylelek ismert a maga világában. A serdülő lány játéka s a szűz hajadon ábrándjai néha oly gyorsan s oly tökéletesen mulnak el, hogy emlékeztük is alig marad. Nem lehetetlen, hogy az ön lelkének a művészetért való rajongása is el fog csillapodni s egész életét, szellemének egész gazdagságát, napjainak minden óráját a családi boldogságot áldozza fel. Szép és nemes áldozat, mely boldoggá teszi az asszonyt s egyúttal boldogságot áraszt azokra is, kik szívéhez közel állanak.

A családi élet szentségei töltik meg a nőnek lelkét. Más érdek, más indulat, más érzés, más törekvés abban a lélekben helyet nem találhat. Csak egy szentség van még, melynek ott kell lenni minden nő lelkében, minden anya szívében; melyet nem pótolhat semmi, még az a szeretet sem, mely a hitvest, a szülőket, vagy a gyermeket átkarolja s mely ha hiányzik, helyén örökös üresség támad. Ez a szentség a házasság.

Önt tisztelt úrnöm magyar lánynak, magyar nőnek született. Szülői fölött magyar földön árasztá el melegét és fényét isten napja s az ön bölcsője ott ringott s serdülő kora ott telt el a szép és gazdag magyar Alföld közepén. Irodalmunk, művészetünk, erkölcsünk s nyelvünknek örök szépségei tették gazdaggá az ön szellemét.

Azt kérdezhettek: miként gyakorolja a nő a házasságát? Azt mondhatnánk: legyen hű feleség és jó anya; nevelje gyermekét jónak és magyarnak; nevelje erőben, egészségben, jó erkölcsben s istent imádni s embertársait megbecsülni; legyen jótékony és gyámolítsa a szegényt és tehetetlent; vegye lelkes pártfogásába hazai érdekeinket s a külföldért ne áldozza fel idejét, pénzét és figyelmét. Legyen derék magyar asszony!

Igaz ez mind. Ebben áll a magyar nőnek házasság-terete. De önnél tisztelt úrnöm, még másban is.

Ön oly felekezethez tartozik, melynek hívei évezredek óta bujdosnak idegen országok határain s bujdosásuk közben idegen népektől s más felekezet híveitől anyni félreértést, anyni bántalmat, anyni üldözést szenvedtek. Ön oly felekezethez tartozik, melynek hazánkban békés otthona van, melyet magyar fajunk régóta édes testvérnek fogadott el s mely ezredéves alkotmányunkat, jogunkat és szabadságainkat most már — hála a gondviselésnek — háborítatlan joggal élvezzi s melynek hívei a haza iránt való nagy kötelességek teljesítésében most már teljesen egyenlő honfitársaink.

Országunk fővárosa ma már világáros magasságára emelkedett. Szép, nagy és hatalmas. De magyarsága csonka s nemzeti szelleme bágyadt. Társadalmának csak egyes rétegeiben lüktet a tiszta magyar érzet; egész társadalmát idegen fajok, idegen nyelvek, idegen erkölcsök és felfogások porfelhője borítja be, mintha nem a hazai földből nőtt volna fel, hanem erős forgószél sodorta volna ide ezt a társadalmat. Mintha valami átok nyomná a multból vagy a távolból, vagy a magasból országunk közepén a hatalmas erőtölekezést.

Az egyházak szószékén, a fegyver népek őrhelyein, a főrendek családi termeiben, a pénzváltó intézetek padjai körül, a nagy üzletek és nagy vállalatok tárgyalásai közt, a gyárak és műhelyek gépei mellett, a tömeges mulatságainak zenés csarnokaiban, a lényoktatás egyházi intézeteiben, mindenütt tobzódik az idegen hang, idegen érzet s mindenütt erős viaskodásban áll fajunk nemzeti érzetével s nyelvünk édes hangjaival.

A szabadság forró szeretete tiltja nekünk, hogy e bajt más nemzetek példájára erőszakkal orvosoljuk. De van e baj ellen egy nyájás és hatalmas orvosság, mely szelíden és mégis biztosan kiölhetné a betegséget. Lányaink és asszonyaink erős elszántsága ez az orvosság. Az az édes meleg és illatos levegő, mely őket körülveszi, nemzetivé lehet általuk, s ha azzá lett, hatalmuk hódító erejének ellent nem állhat senki.

Önt tisztelt úrnöm, jegyesével oly családot alkot, mely izlésével és nagy vagyonának segítségével az év nagy részét az ország fővárosában tölti s műveltségének és nemes szellemének segítségével tekintélyes társaságok központját képezi. Hítsorsosai által tisztelve, művelt nők és férfiak által körülserelve: legyen az ön családi hajléka is a tiszta magyar szellem termékeny műhelye, édes otthona, ünnepelt oltára. Vannak már ilyenek. Legyen ilyen az öné is. Utmutatoul másoknak, hódító példaként a társadalom számára, örök mintája gyanánt a magyar asszony házasság-teretének.

A gondviselés áldja meg az ön szerelmét, házasságát, családját és egész jövődjét.

Imamba foglalom...

Imamba foglalom mindig a nevedet,
Szeretlek én forrón, igazán tégedet!
Lesz-e foganatja? bizom benne nagyon,
Egek Ura! hallgasd meg e kívánságom.

Neked ugy-e mindegy, akárkit szeret „Ó“?
Nekem pedig nem kell ennél jobb szerető!
Boldog leszek nagyon, végtelenül boldog,
Ha kiért könyörgök, végre nekem adod.

Mályva.

AZ ORGONA BOKORNÁL.

— Husvéti kép. —

Írta: Fábóás József.

Győri Vince portáját mindenki ismeri a faluban.
A gazda józan gondolkodásával, természetadta értelmességével tekintély számba megy, nemcsak az övéi között, hanem a falu tanácsán is.

A ház asszonya jószívűség, takarékoság, rend és tisztaság tekintetében ritkítja párját és okos tanácsaival nem egy szegény asszonyon, ajándékaival nem egy nyomorgó özvegyen, árván segít.

De a ház fényét, ragyogó csillagát mégis csak a szépen fejlett Piroska „eladó“ képezi. A hogy leszállt vele a golya Vince gazda házára, nem volt a portán nagyobb ur, nem volt, a kit úgy dédelgettek és szerettek volna a szülők, szomszédok, béresek egyaránt.

A Piroska ma már duzzadó rózsabimbó. A tizenhetik tavaszt látja virulni és versenyre kél vele.

Ha a ház fénye volt eddig, úgy most kétszeresen az...

Gyönyörű természetén csak úgy feszül a csinos reggeli ruha, melyet csak az imént öltött magára, a hogy a csuron-vízé vált ruhájától megszabadult. Mert hát a locsolás ideje van ma. A faluban pedig nincs olyan legény, a ki meg ne locsolta volna és utána illedelmesen „kedves egészségére hűgám!“ — ne kívánta volna neki.

Leeresztett szöghaján gyémántfényű csillognak a vízesőpek és szebbnél-szebb színt játszanak a ragyogó nap sugariban. Úde arca a hideg fűrdőtől még pirosabb s azt hinné az ember, hogy a tiszta, szűzi vér kicsatanna a legelső lehetszerű érintésre.

Ki csodálkozik azon, hogy ily gyönyörű természet mindenki szeret a faluban? Hogy a falubeli és a környékbeli legények vetélkednek érte? — Már az is boldog, a kire csak rátekin, lát még, a ki vele táncolhat, vagy szót válthat vele?!

És ő oly barátságos mindenkivel, — de kimért! Szinte csodálkoznunk kell, hogy most oly szomorúan, leverten áll a nyíló orgona bokor előtt, mikor szokva vagyunk őt mindig oly vügnak látni.

Látszólag a virágot szemléli és fehér kezeeskéje már az ágon is nyugszik, hogy lépje; bizonyára szaporítani azt a kis csokrocskát, melyet már kezében tart. De mindezt önkénytelenül teszi, mert gondolatai messzemesse a távolban röpködnek.

A kis méhecske, mely mit sem tudva az emberek nagy ünnepeiről, szorgoskodva döngicséli körül a virágkelyheket, mintha csak elakarna lenni az ábrándozó leány lelkének hangnélküli áradozását: megtil egy orgonavirág illatos szirmán és nesztelenül figyel...

Piroskának gondolatai nagy időt futottak be. Kedves emlékeket ébresztett fel lelkében a mai nap, a husvét ünnepe, a locsolkodás ideje.

A gyermekkorban látja magát, a mint jó szegénykezve e napon a szomszédok Pistája, a ki játszótársá volt és hozzá kezében a nagy tüveget illatos rózsavízzel, a mit azon a garason vett, melyet keresztanyja adott neki még a vásárkor. Megőrizte és „szagos-víz“ vett, hogy azzal locsolja meg kis játszótársnőjét...

Majd ismét, mint iskolás leánykát ő öntözni a Pista, ki ekkor már az iskolába és vissza hű kísérője neki, ha kell védelmezője a bantalmazók ellen és segítője a nehezebb feladatokban...

Együtt nőttek föl. S mikor ő már „nagy leány“ számba ment, a Pista meg már „legény“ volt; akkor is talán ez a nap volt neki mindig a legkedvesebb; mert bár többször találkoztak előzőleg is, de oly tüzzel, oly édesen nem mindig néztek egymás szemébe és olyan édes érzés ritkán futotta át ereit, mint mikor az ő kis kezét megfogva, üdülésére kívánta az öntözést.

Sok legény járt akkor is, azóta is hozzájuk, de bizony egyik sem közelíti meg Pistát...

Most is ezért oly szomorú. Ugy érzi a hiányát. Hiszen sokan meglocsolták, de mit ér az, ha ő... ő nincs közöttük, azzal a mosolygó, édes tűzű szemével. Milyen nehéz is volt tőle elválni, mikor elment katonának! Hogy elszorítá szívét akkor a szomorúság, de most még tán fokozottabban érzi a váls által okozott fájdalmat, mint akkor.

Ha most itt volna, ha itt lehetne és eljönne hozzá, mily szívesen fogadná és ezt — igen, ezt a szép kis bokrétát a kalapjára tűzné.

Megcsókolgatta a bokrétát s azután a leszakított orgonaaágat is melléje erősítve, kebléhez szorította.

Ha már nem adhatom neki — mondá önkénytelenül is félhalkan — átviszem édes anyjának, hadd helyezze arra az almáriumra, a hol a Pista fényképe is áll. Igen, igen ezt átviszem a Roza nénihez.

De még egészen meg sem fordulhatott, mikor valaki szembe locsolta az elmerengőt, úgy, hogy észre sem vehette, ki az, — vagy legalább is nem akart hitelt adni szemének. Mig szemét törölte, ezer gondolat cikázott át fejcsékéjén. Vajjon álmodik-e? O-e az, a kit lát? Avagy csak káprázat úzi vele játékát!

De mikor árnyas szempilláit felveté, az imént még méléző szemében az öröm, a szerelem tüze lángolt föl. Egész testében remegett, mintha a víz hidege bántaná. Ajkai mozogtak, de hangot nem bírt adni, mert torka elszorult. Még egyszer végig nézte a deli katonát és most már szeméit szerényen lestitve susogta:

— Pista!

— Talán anyámnak kötötted ezt a szép bokrétát,

— kérdi Pista — mert az imént az ő nevé hallattad.

— Igen, azaz hogy — vágott közbe zavartan Piroška.

— Vagy nem? — Ugy add annak, a kinek szántad hűgám.

— Hát — hát — susogott a kipirult leány — nekem adom.

*
A kíváncsiak kedvéért még el kell mondanom, hogy Pista a husvét ünnepek után már mint vőlegény ment vissza az ezredhez. A Piroskának, a boldog menyasszonynak lett még boldogabb vőlegénye.

Társaim.

A társam az a barna felhő,
Mely a magasban száll, kertül;
Bejár sikot, vadonba pillant,
Útja szabad köröskörül;
Őt várom én szép hitvesemmel
S hosszan nézzük a lomb közül;
Nagy a nyugalma, nagy haragja,
Ha jön, szívem-lelkem fogadja!

A társam a templom harangja,
Mély hálát s nagy vészt hirdető;
Magas toronyba elvonulva —
De ismeri város, mező...
Ha hangja szól: reménykedő szív
Sóbajtva száz is összejő...
A hangja mély örömben — vészben,
Szavába' lelkem' benne'!

A lelkem társa terepély fa,
Galambpibentető tanyán;
Lombját öleli száz erős ág
S áll benn, az erdőn, egymagán...
Lágy szellővel gyakran enyélg ő
S vihar dacot talál e fán...
Gyűgéd a lombja, törzse izmos,
Büszkén szegődik társaimhoz!

A lelkem társa messze pusztá;
A melyen koros fa meg nem él;
A földyet is ha befogadja:
Elégni csak villám tüzén!
De fűrge érbe' liliumja
Puszták szerelme — áll üdén;
Tanyája vésznek — liliumnak,
Hajh! büszke társamul fogadlak!

A társam mély tó tiszta tükre;
Szerelmese, a napugár,
Ha látogatja: tiszta mélyén
Egész meny tőve, fénye jár;
De báborogva bányja habját,
Ha bántva elborul a táj...
Derének és borúnak tükre!
Jövök feléd is tődvözölve!

A lelkem társa csendes este;
Mikor levél is nesztelen;
Mikor a méla tenger-éjben
A hold felhője megjelen...
Mikor a szív is jobban érez:
Se vágy, se bánat nem pihen!...
Te hallgató est, szív barátja,
Állj még te is — e társaságba!...

Láng József.

EGY ARANYHAJU LÁNYRÓL.

— Naplótörzsek. —

Írta: Herold Gyula Béla.

... Égő fájdalom tépi a lelkemet... Összeteszem a kezeimet és nem tudok imádkozni; fojtogat a sirás, de köny nem jó a szemembe... Odakünn meg olyan busan, olyan bántosan kongnak a harangok... mintha temetésre konganának!... Olyan siralmasan, olyan bánatosan zúgnak, mintha az én pusztuló boldogságomat siratnák... Ugy tetszik, mintha lelke volna a hideg ércnek... olyan fájoan sirja, olyan fájoan zokogja:

Mindörökké! Sobatöbbé!
Sobatöbbé! Mindörökké!

És a kínzó gondolatra égő szememből lassan gördülnek alá a könnyek... Ugy fáj, úgy éget, mintha olvadó aranyat hintonének arcomra... Nem szegyellem bevallani: sírok, keserűen sírok fájdalomamban. Mondd a puszták királyának, ha vasketrebe zárták, hogy szegény sirnia. Ó sirni fog, siratni fogja egykori szabadságát... Pedig mi az ő vesztesége az enyémhez; ő még szétzúhatja börtönét és szabad lehet... De én... oh! az én boldogságom örökre elmuló, az én boldogságom visszahozhatatlan, az én boldogságom pótolhatatlan... Mit ér nekem a virágzó róna, a csillagterhes ég, az édes madárdal, ha te soha se lehetsz az enyém megálmódott boldogságom, édes aranyhajú gyermek!... Mit érne nekem az égiek szent nyugalma, ha a lelkem még az üdvösségből is visszasirna utánad.

Oh, hagyj sirni, hagyj sirni engem az én temetésemnek a napján... Ma ássák az én megálmódott boldogságomnak a sirját!... Meg kell halnom... eltemetik az én lelkemet, mert az a borzasztó nagy bűne van, hogy — téged mer szeretni... Igen! a miért szeretni merlek, gyáva alattomosággal rongyokra tépik az én szegény lelkemet; gunyolják, zuzzák, sárba tiporják előtted, hogy megutáltassák veled... Nemes uri emberek s még nemesebb szívű uri asszonyok védelmeznék téged! Ne hogy szerencsétlen — ne hogy az enyém légy! Hiszen az én szerelmem megmérgezné a te angyali lelkedet, az én ajkamnak a csókja beszennyezné a te becsületedet... az ő becsületüket...
Oh! az ő becsületüket!...

*
... Tépi a lelkemet az égő fájdalom; szememből sürűbben peregnek a könnyek... Hátha te édes boldogságom mégis hinni fogsz nekik... hátha te is csak olyan gyönyörű, de gyenge virág vagy, mint azok, melyek virágos kertekben élnek!...

Nem! nem tudom, nem akarom elhinni!... A te lelked nemesebb, a te lelked büszkébb és erősebb, hogyszem hallgatni tudnál a te jóakaróid tanácsára, amelylyel abba az erkölcsi sárba szeretnék dönteni a mi ábrándos szerelmünket, a melyben talán közönséges lelkek jól érzik magukat, de ahol te édesem elsorvadnál, mint mérges gombák közé hullt virág...
A te szerelmedet Isten oltá szivecskébe és bünt követnek el azok, akik utjába állnak a te „szerencsétlenségednek“ (amint ők nevezik). Te nekéd jogod van szeretni; jogod van hűnek maradni ahhoz, akit egyszer megszeretted, ha az mindjárt én vagyok is, aki a legnagyobb gázottat követtem el ami a világon létezik, azáltal, hogy szegénynek születtem... Te nekéd jogod van tovább álmodni arról a boldogságról, amely hét év óta képezi a mi menyországnunkat... jogod van megtartani szerelmed esküjét, melyet egy egész életre fogadtál nekem... Mert ez az eskü a te szerelmed és az én szerelmem. Ez a szerelem a te becsületed és az én becsületem... E felett a te lelkednek, az én lelkeknél kell örködni, mert ezt az esküt, ezt a szerelmet, ezt a becsületet Isten egykor számon fogja kérni olyan nemesen, olyan tisztán, amint azt hét év előtt egymásra bíztuk...
És éppen ezért semmi joguk sincs gázolni az én becsületemben azoknak a tisztességes uri embereknek és nemesszívű uri asszonyoknak; mert amikor az én becsületemet, az én lelkemet marják a rágalom fogaival, akkor a te lelketet is megvérzik vele...
*
És mégis el fognak temetni engem és velem eltemetik a te boldogságodat is... Mert te egyedül gyenge vagy az árulással szemben és én nekem nem szabad sietnem a védelmedre — a hozzád tartozók ellenében...
Édes Istenem! mi lehet az én bűnöm, hogy ennyire sujtasz, hogy mindig csak szenvedés és árulás jut osztályrészemül?!...
*
... Égő fájdalom tépi a lelkemet: összeteszem a kezeimet, de ima nem jó ajakamra; fojtogat a sirás, de könyeim már elapadtak...
Most temetik az én átalmodott üdvömet, a te „jóakaróid“!... Olyan siralmasan, olyan busan kongnak a harangok...
Mindennek vége...
Mindennek vége!...

Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást, boldogságot tud kérni Istentől a te aranyhajú, csodaszép fejedre...
Áldást, boldogságot, azért a hétévi bűbajos ábrándvilágért, a melyben álmodozva a te lelke-den keresztül a földről láttam be a menyországba...
Most már vége mindennek!... Sötét, utalatos sirba temetnek engem te előled... és ebből a sirból — számomra nincs föltámadás!...
... Isten veled ábrándos szerelmem!... Isten veled aranyhajú gyermek...
*
Te nem tudtad megmenteni a mi boldogságunkat... én nekem meg nem volt szabad... Nem téged vádolgat édesem!... Az én lelkem utolsó sóhajával is csak áldást

A ház asszonyának előkelő kedvtelési épen nem ébresztettek szívében irigységet, hisz ő elérte célját, boldog és megelégedett volt. Boldog, mert szeretetét megoszthatá. Különbösen sem neveltetett oly körülmények között, hogy kiváltságos élvezetek iránt fogékonyságot mutathatott volna. Meg volt elégedve sorsával; de mit is kívánhatott volna. Hisz egyelőre célját érte, tehát nem maradtak vissza teljesítetlen óhajok.

Midőn a ház asszonya meglátogatta a gyermek szobát, a kicsikék az ő ruhája mögé bujtak, anyjukat az ő hideg csokjával és pazar kiállítású ruházatában úgy tekintették, mint egy idegent.

S ha ő nagysága subogó nehéz selyem ruhájában távozta a fejéssel adván megelégedésének kifejezését, Irén könnyebbülten sóhajtott fel, keblére zárta az aranyfürtű kicsinyeket s ekkor oly igen boldog volt, hogy boldogságát nem adta volna cserebe a fénylő asszonyok összes holt kincseiről!

Még azon sem tűnődött, sőt közömbössé tette ur-asszonyának sértő magaviselete, midőn lenézőleg szemüvegze, csak akkor fogta őt el bizonyos félelem, midőn a ház urának tekintetével találkozott.

Ez ember tekintetében volt valami borzalmas, szemtűze égető, a nélkül, hogy melegeit árasztott volna. Félt tőle, kerülte tekintetét, de kerülte őt magát is, már a mennyire egy alárendelt állásban levő elhagyott leány, az ő szolgálat adóját kerülni és ezt a modon tehetett, hogy ez által nyílt sértést nem követett el.

Sokszor önmagának tett szemrehányást balga közömbössége miatt, de nem volt képes idegenkedését leküzdödni, abban a megrögzött tudatban élt, hogy ez ember szerencsétlenségének kovácsa, pedig a báziur minden alkalommal gavalléros szeretetreméltósággal közeledett hozzá, de a mi nem volt képes őt tartózkodó helyzetéből kivonni.

Sokszor önmagára nevezte a belsejében önként fellépő félelem és merev tartózkodás miatt, de soha nem volt annyi ereje, hogy a magától megszületett érzelmeket felcserelje s ilyenkor mindig neveltjeinek jelenléte képezte az ő védbástyáját.

Egy alkalommal egészen magányosan tilt szobájában. A kicsinyeket egyik nagynénjük magával vitte kocsikázni, a „kisasszonyt“ azonban otthon hagyta.

Első eset volt, hogy kisledeveit nem környezték és ekkor úgy tűnt fel neki, mintha az egész világ kihalt volna; először érezte magát elhagyatva, az egyedül akként hatott az ő szegény, mindenkitől elhagyott szívére, mintha senkije sem volna, ki vele csak csekély mérvben is foglalkoznék.

A nagy világűrben egyedül látta magát, nem volt senkije, oly elhagyott, egyedülnek és szájalomra méltónak érezte magát s habár a fényesen ragyogó nap arany sugaraival beárasztotta szobáskáját, ő csak sötétséget, egy végtelen éjszakát látott, mely mindent elfedett könnyekkel telt szemei előtt.

Ily fájdalmas érzelmektől felkorbácsolt lelki állapotában elkerülte figyelmét, hogy az ajtó csendben feltárult és azon egy férfi a szobába lépett. Midőn tekintete a férfival találkozott, egész testében megremegett és oly hatalmas félelem ragadta meg, miként megragadja a gyenge kis madarat, midőn a hatalmas sas hirtelen meglepi.

A férfi nem közeledett feléje, három lépés távolságban keresztbe fektetett karokkal megállt előtte, megremevedett hideg arccal, de emésztően lángoló tekintettel nézve őt.

Irén, az ijedségtől elragadva, ugrott fel tiltéből s miként a gyermek, ki a feléje irányzott csapat akarla elbaritani, kezét arcára szorította, azt hívén, ezzel megvédelmezi magát azon élesen metsző szavak ellenében, melyeket a férfi hozzá intézett . . .

„Kisasszony“ hallá Irén mint egy állomban. „Kegyed az én teljes megelégedésemet kidermelte és nagyon szeretnék mostoha sorsán nyhiteni“ . . . Egy ideig elhallgatott, mintegy várva, hogy Irén megszólaljon, s miután Irénnek az ijedségtől megnémult ajkára nem jött szó, halkan folytató: „Én gazdag, igen gazdag vagyok, kegyed pedig kedves és bájos mint egy angyal; a kegyed lelke úgy, miként a szive érintetlen. Obajtanám tehát jövőjét biztosítani. Én kereskedő, tehát a számok embere vagyok; nem értek a cikornyás szölamokhoz, de az ön örömtelen életét egy jobb, megelégedett jövővel szeretném felcserélni, ha . . .

Ne tovább! kiálta a leány és egész testében remegve zokogott, mint egy kis gyermek.

„Oh uram! kérem, ne szóljon többet. Én önt sokkal jobbnak, nemesebbnek és becsületesebbnek ismerem, semhogy feltehessem önről, hogy egy szegény elhagyott, minden támasz nélküli teremtsenek, ki önnek házában védelmet talált és gyermekei fölött órkodott, fájdalmat okozni szándékában volna. — Ugyebár nem? Ön nem akart engem sérteni . . . nem . . . soha . . .

Némán tekintte reá a férfi. Teljes átalakuláson ment át, míg a leány beszélt. Arca még égett a visszamaradt tiltól, de szemében lassanként kialudni készült az emésztő parázs; jobb tenyerét gyöngéden a szöke ártatlan főre tevő és csendesen suttogva mondá:

De édes gyermekem, engedje legalább, hogy ki-beszéljem magamat, kegyednek mitől sem kell félnie; csak azt akartam mondani, hogy én az ön jövőjéről gondoskodni óhajtok, ha — szegény édes anyámnak gondozását magára vállalni hajlandó lenne. Egy világ-talan öreg, minden örömtől megfosztott asszony, fel-üldülne a kegyed gyöngéd bánásmódja és kellemes szó-rakoztatása által, — engem pedig örök bálára kötelezne.

A midőn a könnyező leány, fejét elvonta a férfi kezétől, megilletődésében nem vevő észre, hogy puha selyem haját, néhány forró könnyesepp benedvesíté.

Rédei Lajos.

Nem téged siratlak . . .

Nem téged siratlak csendes éjjel,
Ha lelkem olykor felzokog,
Ha kifosztott, megtört fájo szívvel
A boldogságra gondolok.

Nem téged siratlak néma kiáll,
Ha keblem olykor elszorul,
Ha vergődve, égő, lázas agygyal
Elöttem minden elborul.

Nem a csalódás fájo szívemnek,
Mit megszóktunk, az nem sajog,
Kietlen, sivár éjszakába
Tudom, hogy csillag nem ragyog.

Azt sírom fájón, csendes éjjel,
Ha lelkem olykor felzokog,
Hogy kifosztott, megtört, bús a szívem,
Hogy álmodni már nem tudok.

Wiener Edith.

IDEALIZMUS.

Nemrég helyezték át egy kisebb városba Baróthy Endrét, kinek kedves modora, csinos külseje és néhány ezer forintra terjedő — adósága volt. Minden igyekezete oda irányult, hogy a neuneese doréé mielőbb mint jó barátot ismerje. mi szép ismereténél és kedélyességénél fogva, nem igen ütközött akadályokba; az alkalom meg éppen kedvezett neki, miután farsang ideje lévén s mulatság mulatságot ért, a hölgyvilág érdekesebb alakjainak is, könnyű szerrel bemutatkozhatott. Azt meg kellett engedni, hogy Baróthy kitünően értett a hatásvadászathoz. Róla mindenki egyformán kedvező véleménnyel volt; ha nevével említké valahol, bizonyára akadt ott egy másik valaki, aki rögtön megjegyezte: „korrekt jellemű gyerek! Pedig nagy kártyás és talán, a földgömb legnagyobb nőhódítója volt. De, miután mindig az eredmény, a látszat s nem a belső indító okokból indulnak, továbbá, mivel kártyaadósságait az ominózus huszonegy óra alatt mindig pontosan megfizette, sőt karddal és pisztolylyal is mindig kész volt bebizonyítani, hogy korrekt gentleman, azzal persze senki sem törődött, hogy a kártyapénzt másfél kölcsönként összegből fizette ki s hogy pumpolásai közben, gyakran kapott nem párbajképes emberektől, polgári ütlegeket; de kinek is volna ehhez köze? . . . Pénzre — pénzre és ismét csak — pénzre volt szüksége. Különbösen is, kénytelen volt a takarékpénztár előnyeit igénybe venni — hisz szép hivatalánál fogva hitelképes egyén, — mert a régi hitelekő hivatalos iratai nyakra-főre szál-lingóztak, ajánlott levelekkel mindig gyakrabban kopog-tattak, sőt megismerkedett csakhamar a bírósági kézbe-sítőkkel is, igaz, hogy ezeknek az ismerettségé, nem kizárólag rajta mulott. Nem azért volt ő Baróthy, hogy mindennek dacára egész gondolatokere ne a mulatozás, kártya, tivornya és „jó parthie“ keresése lett volna, kü-lönösen az utóbbiban összpontosult minden reménye.

Haladt is szépen, simán a szerencsekeresése terén és senki sem mondhatta, hogy sikertelenül. Egy kevésbé csinos, de roppant gazdag földbirtokos Janka nevű leánya, nagyon beleszeretett Baróthyba. Andaházy Jankát, palotájuk egyik gyönyörű arabeszkkel díszített termében találjuk, hová már csak az alakon át szűrődtek be a búcsúzónap aranyugrai, álmodozva, ábrándozva találjuk. Nagy bál lesz ma náluk, türelmetlenül várta az est elér-kezését. Tudta, hogy roppant gazdagsága, phantasztikus szépségei, méltóságos megjelenése, mindig, mindenhol feltűnik. Biztosra vette, hogy Baróthy illetőleg a hódítás terén, nyert ügye van; ki is merne ellene tenni! — ő pedig, nem tudni csupán szeszélyből-e vagy komolyan szerelmes volt, de Baróthy szemelte ki, őt akarta, kezé-vel és pénzzel, boldogítani, az pedig, mint jó parthiet igen érdekes lánynak tartotta és feltünően foglalkozott vele.

Baróthy is, ugyancsak felkészülve, mindig türelmet-lenebbül nézegette óráját s dacára annak, hogy a mutató-ny rohant a számlapon, mintha valami Derbyversenyen venne részt, tulajdonosa sehogysem volt gyorsaságával megelégedve . . . Szép terveket kovácsolt: előre elképzelte, mennyire halad majd ma, mert föltett szándéka volt egész este Janka oldalán mellet lenni . . . pedig igen furcsa módon akadt meg diadalszekerének kereké.

Andaházyék fényesen kivilágított termeiben már együtt volt a város színe-java. Baróthy iparkodott a sokak-tól körülvevő háziak közelébe jutni, miben Janka, észrevéve megérkezését, segítségére volt, amennyiben tüntető szíves-séggel sietett a csinos fiatalember fogadására. Körül sétál-tak a teremben és Janka megállt vele, hogy meg-ismeresse a jelenlevőkkel.

Baróthynek feltűnt a társaságban egy magas, karcsu alak, kinek nevére két szemei s merész hajlása orra, sa-játságos jelleget kölcsönöztek egész lényének. Megjele-nésében volt valami csodálatos vegyülete a büszke, hideg és mégis nyíjas szeretetreméltóságnak. Többször hallott már Vass Ilonkáról, de mindenki úgy beszélt róla, mint akihöz nem érdemes gyengébb érzelmeivel közelíteni, pedig valójában nem is volt olyan mint a milyennek hit-ték, csak olyannak látszott. Sokszor könnyeztek azok a nevető két szemek, ha egyedül volt. Szülei egykor igen gazdag emberek voltak, de valami nem sikerült okoskodás folytán, a tönk szélére jutottak; kicsi korában elkényesz-tetett kedvence volt mindenkinek, minden vágyát szemébből lestek ki s örült, boldog volt, aki eltálla. Ilyen légkör-ben nevelkedve érzéketlen lett minden iránt, nem tudott örülni semminek, olyan volt, mint egy antik szobor, szép, de hideg. Baróthy örült, hogy meggyőződhet végre arról, vajjon igaza van-e a közvéleménynek?

Miután Jankát kötelességei más felé vonták, Baróthy Ilonkához közeledett azon szándékkal, hogy tanulmányozni fogja. Ilonka észrevette a fűrkésző tekintetét, arca önkény-telenül elpirult; Baróthy pedig beleszédült ennek a szép lánynak bámulatába, oly gyönyörűnek találta, mint még senkit. S ki azt hiszi, hogy minden férfi kizárólag pénz-vágyó s nem tud az idealizmus oltárán áldozni, nagyon csalódik. A fiatalember érezte, tudta, hogy veszte van, ha tovább időz Ilonka mellett és mégsem tudott megválni tőle. Gúnyos modort öltött magára; küzdött érzelmei ellen lelke egész herével s a vége az lett, hogy egész a rajongásig beleszeretett Ilonkába.

Andaházy Janka már jó ideje figyelte a két alakot, feltűnt neki, hogy azok egymáson kívül nem igen lát-szanak észrevenni valakit s a féltékenység ördöge meg-szállta lelkét. Gúnyos mosoly jelentkezett ajkain; lehetet-lenségnek tartotta, hogy Ilonkával a versenyt meg ne nyerje, csak akarnia kell . . . s ő feltétlenül ragaszkodott terve kivételéhez; tudta, hogy Baróthynek pénzre van szüksége. Néhány percig az a gondolat bántotta: hátha beleszeret Ilonkába . . . igyekezett, hogy ezt roppant nevéteseknek találja s majdnem hangosan nevetett, de hiába, nem szívóbb eredt kacaja. Bántotta a fény, a gaz-daság, mely őt környezi; a külső fény sötétíté tette lelkét, borongóvá kedélyét. Kétegy fogta el lelkét, vajjon az őt körülvevők nem-e atyja millióinak hizelegnek s neki csak pár hulladék morzsa jut belőle . . . ha szerelmet vallanak neki, nem-e a Wertheim szekrény a szemüveg, melyen át

nézik. Irigylte a szegényeket; azok legalább tudják, hogy önmagukért, a saját egyéniségükért szerették meg. Pokoli gondolatok kergették egymást agyában: Vass Ilonkáról tudta, mennyire büszke, valamiképp hatnia kellett rá min-denáron. Leküzdötte gondolatait s néhány perc múlva nyájasan, mosolygó arccal lépett Ilonkához, hogy meg-zavarja a tété a tété-et s valami ürügy alatt magával vitte.

Ilonka, Janka érzelmeiről és terveiről a leghalványabb sejtellemmel sem birt, s midőn az időközben kérdé: mi-lyen véleménye van Baróthyról. ő egész őszintén bevallá, hogy ideált talált benne s hogy mindig ilyennek képzelte azt, akibe szerelmes tudna lenni. Janka villámlo szemek-kei futtatta végig szemeit társnőjén s gúnyosan jegye-zte meg, hogy Baróthyra nem reflektálhat; sohasem fog az olyan valakit elvenni, aki szépségén, előkelőségén kívül földi javakkal nem imponál neki. Sőt egész bizonyosan tudja, hogy tisztán forró szerelme nem aspirál, annál is inkább, miután már komolyan udvarol egy gazdag lánynak. A „gazdag“ szót készakarva hangsúlyozta.

Ilonka, a hallottakból következtetett. Midőn Baróthy közeledtét észrevette, le akarta csillapítani lázasan dobogó szívét; érezte, mennyire megnyerte a fiatalember azon rövid idő alatt, míg együtt volt vele. Ujra megcsendültek fülebe Janka gúnyolt szavai, ezek visszaretenték s ma-gára erőszakolta a büszke, szivtelen Vass Ilonka álarca-t; pedig, ha az előbbi incidens elmarad, megtudta volna Baróthy, hogy a közvélemény mennyire csalódott, mert: van szive a leánynak, de így — bekellett látnia, meny-nyire igaza van.

Ilonka mélyen elgondolkodott; mindenáron ki akarta tépni szívéből Baróthy iránt táplált érzelmeit s a meg-fontolás azt súgta neki, hogy e kényes helyzetből, csak kegyetlen hidegséggel lehet kivezni. Elhatározását kö-vette a tett.

A hozzáintézt gyöngéd szavakra éles gúnyval, ka-cagva s csipősen válaszolt. Beszélt roppant igényeiről, ábrándjairól, elmondta, hogy csak a pénz, a hatalom, ami őt kielégíti; milyen örülség hinni a szerelmeben, sőt iparkodott Baróthyt arról is meggyőzni, hogy nem tudna szegény emberhez szerelmeiből hozzámenni. Hogy mit érzett ezalatt, azt leírni nem lehet.

Baróthy egyideig kidüllett szemekkel bámulta azt a könyörtelennek hit alakot, azután egy sarokba vonult és ivott, huzatott magának . . . Agya lázasan munkált, mindenféle kép kavargott előtte. Látott a váromán egy szoborszerű alakot; látta, mennyire kúznak fel hozzá, könnyörögnek, de semmiképp sem lehet onnan lehozni. El-határozta, hogy ő átfogja és magával rántja a mélységbe; rettetés láz tört ki rajta. Hang nélkül gesztikulált, mint akinek a rémület hangját vette. A kétségbeeséstől kino-san futott ki és igyekezett haza jutni.

Másnap az egész várost megdöbentő hír járta be: Baróthy öngyilkos lett. Ilonka a hir hallatára úgy jaldult fel, mintha a golyó őt találta volna, mintha ő lenne az áldozat. Az amúgy is megrázkódott agyvelőt könnyen háborgatta meg ez az eset.

Két halottat temetnek. Egyiket a sir fogadja ölébe — másikat a tébolydába viszik.

Évek múltán egy zárda egyik szerzetesnőjében a dűsgazdag Andaházy Jankára véleek ismerni. Saját leala-csonyítását látta gazdagságában; ő semmi, csak atyja va-gyona teszi valamivé . . . Megundorodott a gazdagságtól s felvettette magát egy szegény szerzetesrend tagjai közé.

Mariska.

Kimondtad hát . . .

Kimondtad hát a végsőt, az utolsót,
Szeretnem téged többé nem szabad.
Mit bánod te, ha nem bírom a válást,
Ha bánatában szívem megszakad.
Neked gazdagság, pompa volt a vágyad,
Szegénységem az nem kellett neked.
Isten veled! én nem sírok utánad,
Ne lássad hullni égő könnyemet.

Hideg közönybe burkolom az arcom,
Ne lásd a harcot, mely szívemben dúl,
Hangos jajszóval nem siratlak téged,
Csak úgy szenvedek némán, szótlanul.
Nem is kerülnék majdan futva téged,
Ha az a másik együtt lesz veled,
Szívembe fojtom a keserűséget
S együtt kacagok én is veletek.

Richardt Károly.

A HARMADIK.

Elhívták a tudós Malák német — az egész falu Malák német — ami nem jelent egyebet, minthogy „gyerek áll a házhoz.“

Bezzeg megnőtt most a vén szipirtó tekintéye. Azelőtt csak egy foghegyről vetették oda az „-sten“-t, most pedig az a sok kényes asszony, s a többi, ilyen fontos alkalomra összegyűlni szokott asszony, úgy hallgat a Malák németre, mint valami órákumulura. Tudja is a vén baba, hogy nevezetes egyéniség ő mostan és úgy paranc-solat, mintha ő volna az úr a háznál, hja föl kell hasz-nálni a ritka alkalmat. Dehát szó, ami szó érti is a csizót, mert ugymond maga is már vagy tizenneveskor ment át ilyen állapotban. No de semmi, elbirja azt, aki arra való, lám neki meg sem kottyan, pedig akárhányszor kettőcske is fordult elő. Semmi baj, nem kell félni, — vigasztalja egyiket is, másikat is.

Gazd' uram meg szepeg odakin az ámbituson, le föl jár, nem leli a helyét sehohsem. Azt is megpróbálja, hogy besompolyogjon a belsőháza, de onnan hamar ki-adják neki az utat.

— No bizony, kelmedre van ám még csak szükség, majd elmegy innen mindjárt, nézze meg az ember, csak kifelé, áncváj.

Aztán becsapják az orra előtt az ajtót, ő pedig, akit legjobban érdekel a dolog, kuncoghat ott kint és akár kirázhajta a hideg is a nagy aggodásban. Hiszen ő úgy örül, hogy madarat lehetne vele fogatni, de hát mégis csak nehéz állapot az, mikor az ember úgy hallja jajgatni a feleségét, hogy azt hiszi, mingyárt bele fog halni. Ő pedig inkább le engedné vágtatni mind a két kezét, minthogy az ő szerelmes kis felesége meghaljon, aki bizony még tavai nyáron a legszebb lány volt a há-tárban.

Aztán eltűnődik magában, hogy mi lesz. fiú-e vagy lány. De bánja a patvar legyen akármi, csak már legyen. Hm, hm, mégis csak jobb volna, ha fiút adna az Isten. A Ragyi szomszéd lesz a koma, a keresztelőre pedig majd levágjuk azt a két tarka malacot. Hej de csak ha már ott tartanánk.

Csak azért is lány lett, egy apró sivalkodó kis jószág, kit Malák néni oly diadallal emelt magasra, mintha legalább is ő nyerte volna meg a waterlooi csatát. Az asszony pedig ott fekdűt félajultán, lázban.

Balázs Mihály uram elátkozta annak a pogány kalendáriumesinálónak a századik ivadékát is, aki a csabrendeki vásárt erre az időre tette, mely miatt öneki most itt kell hagyni a beteg feleségét a legválságosabb helyzetben és belostatnia a szomszéd faluba, mert Vince a vén kondás még tegnapelőtt reggel útnak indult avval a tizenkét hizóval, melyeket mindenáron túl kell adni, mert különben itt dögölhetnek meg az ő nyakán.

Hiszen várna ő szívesen még egy pár hétig csak-hogy itthon maradhasson, de hát az efféle kánikula úgy elviheti az ő tizenkét hizóját, mint a pinty, aztán se pénz, se posztó.

A vásár már tegnap kezdődött és nem ártott volna mingyárt kimenni, de hát csak megakart várni a családi örömet. De most már igazán jó lesz menni, mert tizenkét darab mázsánál nehezebb hizó nem tréfa dolog augusztus idején. Azért hát nehéz szívvel bár, de csak fölkapaszkodott a kosójára, mely csak úgy röpítette a csabrendeki országon.

Jó is volt, hogy elment hazulról, mert ezután következett még csak a szép provincia. Az asszony újból neki kezdett a jajgatásnak, még pedig olyan fájdalmasan és borzasztóan, hogy megessett volna rajta a szíve még a legérzékenyebb fatuskónak is, nemcsak a szelemetes és vajszívű férjnek. Lett is erre futkosás, kiabálás, az immár nyugodtan otthon üldögélő Malák néni ismét elfoglalta fontos tisztét.

Hát bizony mindennek aztán az lett a vége, hogy még egy síró rivó apróság látta meg azt a napvilágot, még egy icinyke picinyke kisleány, szakasztott olyan mint a másik. Bebugyolálták szépen a nem várt vendéget és odafektették a másikhoz.

Volt aztán öröm is, sirás is. Malák néniel már birni sem lehetett, úgy hősködött. Ja-ja, megmondta bizony ő ezt mind előre, tudja ő, hogy a Balászné asszonyom, nem akármilyen talaj, bizony túlesz az még valamennyünkön, lám, lám, megmondta ő azt már régen. Hja két ilyen egészséges szép gyerek, nem tréfa dolog ám, de hát ezt ő mind tudta és megmondta még Isten tudja, hogy mikor. (Az egész dicsőséget magának invitálta.) Hogy mindkét szentem lány lett? sose baj az, de nem ám; az az anya, akinek sok lánya van, a nóta is úgy tartja, a bizony.

Balászné asszonyom pedig kimerülten, tehetetlenül feküdt a fehér nyoszolyán. Nehezen pihegett, olykor, olykor pedig kinosan felsóhajtott.

— Jaj uram Isten meghalok, meghalok. Mihály ne hagyj el, küldjenek a Mihályért, mert nem érem meg az estét . . . jaj . . . Mihály . . .

— Dehogyan hal meg szentem, már hogy halna meg; no csak ne busuljon, mingyárt itt lesz a Mihály, beküldjük mingyárt a kisbérest utána, hogy hát had jöjjön haza a nagy öröme, mert erre ugyancsak büszke lehet. Tudom oda lesz majd a lelkem férje, mikor megtudja a nagy Isten áldást. Ni ott vágat már a Gábris gyerek a Hóka csikón; jaj még kitöri a nyakát az a pernahajder. Félóra se telik bele és már ott lesz a Csabrendeken. No csak esendben édes szentem, nem kell úgy kiabálni, gyorsan megy az a fickó, már nem is látom, akár csak a szél hordta volna el.

Balázs gazda nagyon nyugtalanodott ott a vásárbán. Csak valami szerencsétlenség ne legyen odahaza. Vinné az ördög ezt a hizókat is, mikor ő mostan úgy szeretne odahaza lenni a beteg asszony mellett. Eszébe jutott mindentélel történetek gyermekágyban meghalt asszonyokról. Aztán addig addig furta az oldalát az aggodalom, míg végre nagyot gondolt, hogy elmegy egy ugrásra haza. Ugy is mindjárt indul a gőzös, hát egy pár minuta alatt ott lesz, aztán meg mindjárt vissza is jöhet, csak megnézi egy kicsit az asszonyt. Itt van addig a Vince bátya, az se mai gyerek már, hát majd gondját viseli addig a jószágok. Mégis restelte a gyöngeségét a vén kondás előtt és csak annyit mondott neki, hogy elmegy egy kicsit szétnézni a vásárbán, ő meg eszén legyen addig, de hát különben sem marad sokáig.

— Nem lesz itten instálom semmi hiba, ellátom én a dolgot akár csak gazd'uram maga volna itten.

— Nohát csak eszén legyen Vince bátya, aztán nem lesz hiba egy kis jóféle pipába valónak.

Az öreg hunyorított egyet, hogy érti, ő pedig elment.

Othon jó kis meglepetés várt rá; ikrek, no az már valami.

Egész természetesnek vették a jöttét, hiszen beküldték érte a Gábris gyereket.

A Gábris gyerek meg mikor megérkezett a vásárbá, persze már nem találta ottan Balázs urat, mert elment egy kicsit „szétnézni”. Nohát amíg visszajön, ő meg addig elmegy egy kicsit a nagykosmába, abrak kell a Hókának.

Visszajött ezalatt a gazda, nem lehetett sokáig otthon maradni, mert hátha valami bolondot csinál a vén Vince.

Olyan furán érezte magát, hogy öneki tegnap még egy gyereke sem volt, most pedig kettő is van. Nem tudta, hogy örüljön-e, vagy pedig röstelje-e inkább ebbéli állapotát, mert hát mégis csak furesa dolog ez, akármit is beszélt odahaza Malák néni. Mordizom adta, ha már nem mindakettő, de legalább az egyik fiú lenne, akkor mégis csak rendben volna a dolog valahogyan. De hát így, . . . lány, lány, az csak lány.

Eppen egy sovány kis örmény alkudozott a hizókra, mikor vagy jó két óra múlva előkerült a Gábris gyerek.

— Azt izenik gazd'uramnak onnan hazulról, hogy tesszen azonnal jönni, mert meg egy lány lett.

— Micsoda, még egy lett?!

— A' bizony, még egy lány.

— Te fickó, mit beszélsz, egy lány, igazán, még egy lány?

— Az hát, csak tesszen gyünni azonnal, mert odahaza úgy sivalkodnak, hogy majd fölvetik a házat.

— Tyű, a jégenkopogóját, Vince bá' hagyja kend rá, ahogy kéri azt a hizókat, oszt pakkoljunk azonnal hazafelé, mert ennek már fele sem tréfa!

Hát persze, hogy csak odahaza sült ki a tévedés. No de azért a keresztelőn mindenki otthon hagyta a bánatát, csak éppen Ragyi koma csipkelődött egy kicsit avval a harmadikkal.

— Há'sze, ha az Isten éltet, meglesz az is jövőre, — mondá hetykén sodorintva egyet a bajuszán a boldog apa.

Rudolfus.

Pasztortűz . . .

Pasztortűz a Hortobágyon

Még kigyúlad éjszakákon,

Még a ménes ott delelget

Kondorosi csárda mellett,

Tiszaparti fűzesekben

Még megszólal a tilinkó —

De a kedv már nem a régi,

A mióta voltba mérik

A dohányt s nincs bor, csak vinkó.

A magyar nép hú volt mindig,

Dolgozott, a mint csak illik,

Sőt még azon is túl jóval

Pénzadóval, véradóval.

Hányszor adott a hazának

Többet is, mint a mi tellett!

Búját, gondját nem feledte —

De legalább eltemette

Pipaszónál, jó bor mellett.

Tudni kell a néppel banni

És helyt áll ő, jöjjön bármi!

De most nő a teher egyre

És fogy egyre, fogy a kedve.

S úgy lehet, megúnyja végre,

Másfelé keres majd kedvet . . .

Csönd lesz a nagy Hortobágyon

S nem magyar dal zeng a tájon

Kondorosi csárda mellett.

A BOSZU.

Kéz kéznek adja ma a kilincset, egyik látogató a másikat követi Keresztes miniszteri tanácsosnál.

A beteg idegesen lánykolódik ágyában, terhére van a sok látogató, a jó barátok részvéte, magához inti az ápolónőt és gyenge hangon mondja neki:

— Mondja meg, bárki jön, hogy nem fogadok; rosszul érzem magam, felizgat a sok beszéd.

— A hogy parancsolja a nagyságos ur!

Alig hangzott el a párbeszéd, kopogtatás hallszik. Az ápolónő kisiet, tudtára adja az érkezetnek, hogy a nagyságos ur nem fogad.

— Nem fogad? Mondja, hogy Forgács Gyula óhajta tiszteletét tenni.

Az ápolónő besziet és pár percre rá az ajtót kinyitva szól:

— Tessék.

— Isten hozott barátom, te is a beteget jöttél látogatni? Ugyan feltettem magamban, hogy senkit sem fogadok. Felizgat a sok beszéd, és nekem nyugalomra van szükségem.

— A mint látom és kinézésem után itélek, a baj nem oly veszélyes; csak nyugalom, feltétlen nyugalom első sorban. A legcsekélyebb izgalom szivbajos embernél sok galibát okozhat. Okos, hogy nem fogadsz senkit, de ezt tán az orvos is megtiltotta?

— Hagyd el barátom, — érzem, hogy nem sokat alkalmatlanokodom idefenn. Véletlen flitlanuja voltam az orvos párbeszédének, azt mondja, pár hónap legfeljebb; és az izgalom csak sietteti a kikertülhetlen végezetet. Egy cseppet sem hatott rám ez a kijelentés, sőt . . .

— No, no, — csitítja a jóbarát a felhevült beteget — badarság, csak szorosan az orvos rendelkezéshez tartsd magad és mielőbb a régi vidám Pista leszesz ismét.

Az ápolónő ijedten vette észre a beteg felindulását, intett Forgácsnak, mit ez elértve, bucsut vett barátjától, még egyszer szívére kötve az egészségét.

A beteget ez a látogatás nagyon felizgatta, ijesztoleg elhalványodott, szivgörcsöt kapott és a belépő orvos a legnagyobb nyugalmat és esendet kívánta.

— Legjobb lesz, ha magára hagyják, hogy ne beszélgethessen; maga Róza — szól az ápolónőhöz — a szomszéd szobában lesz, hogy a legcsekélyebb mozdulatra benn lehessen. És szigorúan megtiltom, hogy bárkit fogadjanak, mert ez könnyen végezetessé válhatik.

Igy kívánta különben a beteg is, megparancsolva, hogy még a nagyságos asszonyt sem fogadja; pi-henni akar.

De gondolatai nem hagyták nyugodni; sivár, örömtelennek látta életét, oly szomorúnak a multat és oly reménytelennek a jövőt.

A lázbeteg rendkívül felcsigázott fantáziájával egy képet lát a multból. Egy fiatal leány képe, kit szeretett, megcsalt és kit durván eltaszított magától, mert az jogait követelte.

Küzdött a visszaemlékezés ellen, de a lelkiismeret-

furdalás, a felizgatott fantázia, még borzasztóbbnak festette azt a jelenetet.

Viziói voltak.

Látta a mint a megcsalt leány gyermekét és magát bánatában elemésztí, folyton azt ismételve: te vagy az oka, te vagy az oka. Majd megint ravatalon kiterítve látta azt a madonna-arcu szerencsétlen leányt, ki elbukott miatta, ki gyalázatot hozott házára, családjára és a kit az ígért házasság helyett, rutul eltaszított magától egy másik, egy új arcért.

Majd meg fekete ruhában áll előtte átkokkal ajkán, mint utójára; folyton azt ismétli, fuldokló, tört hangon:

— Megboszulom magam; én, ki azelőtt csak szeretni tudtalak, boszut esküszöm ellened. Mikor legboldogabb leszel, mikor a földi szerencse legjobban eláraszt, ha legboldogabbnak hiszed magad, akkor fogok megjelenni; akkor fogod megtudni, hogy van isten felettünk, a ki büntet és igazságos; akkor fogod megtudni, mit tétél velem, midőn a visszatörles fájalmám viseled.

Fájdalmasan sóhajtott fel a beteg. Menekülni akart a visszaemlékezés borzasztó súlyától, de követő rémként állott ez a kép előtte.

Végre kimerülve, kissé elszunnyadt.

Kis vártatva felnyilik az ajtó balkán, a beteg félálmában látja, figyel. Egy hölgyalak suhan be rajta, fekete ruhában.

— Ah oly ismerős . . . a vizió . . . Liza . . . oh Liza, te vagy? Mit akarsz, Liza irgalom, menj, — fuldoklá, de az ijedség hangját elfojtotta és iszonyodva várta a következményeket.

Az asszony halkán ágyához lép, fölé hajol, beszél.

— Emlékszel rám? — kezdé suttogva — tudod ki vagyok? Tudod mit mondtam utójára? Hogy akkor boszullak meg, midőn legboldogabb leszel.

Boldog vagy, tudom, van szép feleséged, a kiról hiszed, hogy előtte az angyalok tisztasága elhomályosul, szerető gyermekeid; mindenkitől tisztelt gazdag előkelő ur vagy. Szerencse, boldogság ragyogja be napjaidat.

Most, szerencsés, boldog élted közepett sújt le boszuálló villámom, hogy a multakat percre bevilágítva — agyonsujtson téged.

— Asszony . . . ne tovább.

— Emlékszel, — kezdé lázasan, a beteg kezeit lefogva — emlékszel, boldog, tisztességes leány voltam, öreg szüleim egyetlen vigasza, öröme. Menyasszonya voltam egy szegény, de tisztességes hivatalnoknak — akkor jöttél te, csábító szavakkal, hazug ígéretekkel. Annyira telebeszélted fiatal, tapasztalatlan fejemet, hogy hittem a szép szónak, követtelek a bünbe, a gyalázatba — honnét többé visszatérés niucsen.

Itthagytam mindent érte. Völégényem meglátte magát, szegény öreg szüleim bánatukban, szegényekben belehaltak . . . és te, midőn célotat elérted — a világba kergetted gyalázatommal.

— Liza . . . meghalok . . . hagyj . . .

— Tengődtem, éltem a hogy tudtam, nem magamért, de gyermekem volt, kinek én anyja voltam. És midőn mindenkitől elhagyatva, emberektől megvetve száműzve, büszkeségem a nyomor által leküzdve, hozzá fordultam segítségért, midőn ajtódt előtt álltam, összerőt szívvél, örülletes fájalmakkal, hogy bemenjek — vig mulatás, pohárcsevegés, kacaj egész káosza tartott attól vissza; figyelve a te bangodat hallottam, a mint barátainak egyik kalandod mesélted — az én esetemet.

Elsötétedett a világ előttem; egyet sikoltva, összegyogtam, szegény kis gyermekem leejtettem, ki fejét bezuzva, halálát lelte . . . Emlékszel?

— Irgalom . . . ne bánts . . . Liza!

— Tovább! engem elvittek, felgyógyultam és ismét a legnagyobb nyomor jutott osztályrészemül — de hozzád nem fordultam. A sok inség, nyomor, végkép összetörték testemet, lelkemet. De büszkeségem, önérzetem, a sokat szenvedett lelek tisztasága, elhallgattatták velem az égbekiáltó fájalmakat és nem aláztam meg annyira magam, hogy ismét hozzád forduljak. Koldultam, kop laltam, fáztam, de tőled nem fogadtam semmit el.

— Segítség . . . istenem.

— Tud meg, hogy feleséged megcsalt legjobb barátod, Forgács Gyulával, tud meg, hogy előléptetésed nem a te érdemed — a feleségednek köszönd meg; tud meg, hogy feleséged — a kiben egy angyalt imádsz — rossz, a kinek birhatásáért nem kell áldozatokat hozni.

Tud meg, hogy a hivatalvizsgálat ötvenezer forint hiányt konstátált, a mit kíméletből most még nem tudtattak veled. Majd ha felkelsz . . . Tud meg, hogy a neved csak takarója annak a sok szegény, gyalázatnak, a mit az asszony elkövet. A világ tudja és — nevet. Én azonban fegyvernek, a boszu fegyverének használatom a felvilágosítást.

Nos hát elég? Olyan édes a boszu nekem, mint neked az a kacagás, melylyel legszebb érzelmeim gyonyoltad.

— Segítség . . . gyilkos! — kiált a beteg végső erejével, aztán visszahanyatlik és a berohanó cselédek már csak egy halottat fogtak fel, a kit bizonyára heves szivgörcs ölt meg.

Másnap aztán két halálhírral szaporodott meg a lapok gyászrovata.

Keresztes István min. tanácsos — és Ordas Liza, a ki önkézüleg vetett véget életének.

Edith.

HIRDETÉSEK.

1261. szám
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Bács Madaras községben elhalálozás folytán megüresedett irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom tehát pályázni óhajtokat, hogy havonként utólagosan fizetendő 600 korona javadalmazása, ezen irnoki állásra szabályszerűen felszerelt folyamódványait alulírott **folyo évi április hó 30-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később beérkező folyamódványok tekintetbe nem vétetnek.

Bács Almás, 1900. évi április hó 5-én.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

3-2

Szőlőbirtokosok figyelmébe.

Alulírott fakeskedés ajánlja gömbölyű tolgya és lucfenyő szőlőkaróit a **legjutányosabb árak mellett** minden mennyiségben.

Ernst János és Roth,
UJVIDÉKEN.

10-1

836. szám
kig. 1900.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMEY.

Csonopla község eljárássága részéről közhírré tétetik, hogy az alábbi felsőbb hatóságilag jóváhagyott munkalathoz árlejtés útján való biztosítása céljából **1900. évi április hó 19-én délelőtt 8 órakor** Csonopla községházánál nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

És pedig:
A csonoplai új vágóhid felépítése. Az építkezés folyó évi május hó végéig befejezendő.

Az árlejtési feltételek, költségeloirányzatok és tervek Csonopla községházánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Csonoplán, 1900. évi március hó 27-én.

Deák Andor, jegyző. 2-2 Pálity Antal, bíró.

1640. szám
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

O-Becse nagyközség eljárássága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy elhalálozás folytán megüresedett egy lovasrendőri állásra ezennel pályázat nyitattik, felhívom a pályázni szándékozókat, miszerint sajátkezűleg irt pályázati kérvényeiket legkésőbb **folyo évi április hó 25-ig** ezen eljárássághoz nyujtsák be, melyben igazolni tartoznak, hogy:

- a) magyar állampolgárok;
- b) védkötelezettségüknek megfeleltek, 24 ik élet évüket betöltötték, avagy a 45-öt el nem érték;
- c) feddhetlen erkölcsűek és teljesen rovatlan előéletűek;
- d) teljesen egészségesek;
- e) írni és olvasni tudnak és a községben divó magyar nyelvet szó- és írásban bírják.

Ezen rendőri állásra való megválasztásánál elsőbbség adatik:
első sorban az 1873. évi II. t. c. kedvezményezett altisztekek és kiszolgált állami csendőröknek, de mindenekelőtt a vidékieknek;
másodsorban a hadsereg és a honvédségnél kiszolgált egyéneknek;
harmadsorban az eddig minden kifogás nélkül rendőrségi szolgálatban (nem felelőségi minőségben) alkalmazásban álló egyéneknek;

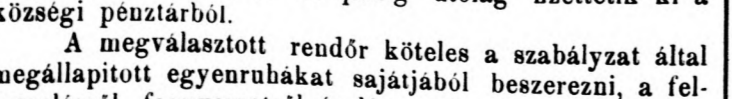
végül előny minden körülmények között a szolgálati magyar nyelv szó- és írásban való jártasság, valamint a nőtlenység.

A lovasrendőri állás javadalma évi 600 korona fizetés és 300 korona lótaratási átalány, mely összeg havonkénti részletekben és pedig utólag fizetetik ki a községi penztárból.

A megválasztott rendőr köteles a szabályzat által megállapított egyenruhákat sajátjából beszerezni, a felszerelésről, fegyverzetéről és lőszerről azonban a község gondoskodik.

O-Becsen, 1900. évi április hó 4-én.

Gavanszki Milos, Vrbaski István,
jegyző. bíró.

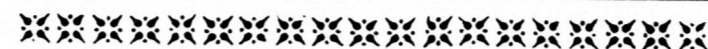

Hirdetmény.

Néhai Koczik Pálné hagyatéka ügyében a zombori kir. járásbírószág mint hagyatékbiroság 1899. Ó. 373/15. sz. végzése folytán értesitem a közönséget, hogy a hagyatékot képező összes ruha- és fehérművek **1900. évi április hó 20-án** és esetleg **21-én délután 3 órakor** a Zrinyi-utcai Koczik-féle házban nyilvános árverésen eladtnak.

Zombor, 1900. évi április hó 10-én.

KOCZKÁR ZSIGMOND,
2-1 kir. közjegyző.

Társ kerestetik

egy csinosan berendezett, jó forgalmu s egy év óta fennálló norinbergi-, rövid-, szövött- s pipere-árú kereskedéshez 1000 forintnyi készpénzzel. Az üzlet értéke 8 ezer frt, teher nincs: szakképzettség nem szükséges feltétlen. Esetleg az egész üzlet **kedvező feltételek mellett** eladó. Bővebb értesítést ad

Szabó Sándor

Zenta, Kossuth-utca 909.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

15578. szám.
alisp. 1900.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye alispánja részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett munkák biztosítása céljából **folyo évi április hó 21-ik napján (szombat) reggeli 9 órakor** a vármegye székházának kistornában zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli versenytárgyalás fog tartatni, a melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghívtnak.

A biztosítandó munkák a következők és pedig:
1. A vármegye székháza előtti köröndnek kockakövel való kiburkolása és ezen térre két darab háromágú kandelabernak szállítása és felállítása.

Előirányzott költség 10474 korona 66 fillér.
Letendő bantapenz 525 korona.

Elkészítési határidő a munkaadás napjától számított 8 hét.
Arra való tekintettel, hogy a vármegye székházához vezető kocsifeljáró ut szobbi traktus kockával van burkolva, a körönd pedig ezen uthoz esatlakozik, esak is hasonmínőségű kockakövel teendő ajánlatok vétetnek figyelembe.

2. A zombor-árai törvényhatósági ut Topolya községen átvonuló szakaszán lévő korlátok és kerékvetők szükséges helyreállítása.

Előirányzott költség 895 korona 20 fillér.
Letendő bantapenz 90 korona.

Elkészítési határidő a munkaadás napjától számított 8 hét.
3. Zombor-bezdáni törvényhatósági közuton korlátok javítása és kerékvetők felállítása.

Előirányzott költség 1168 korona 60 fillér.
Letendő bantapenz 117 korona.

Elkészítési határidő a munka átadásától számított 8 hét.
Ezen felsorolt munkákra vonatkozó írásbeli ajánlatok, melyekben az illető versenyző, vagyis vállalkozni kívánónak a neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, — továbbá az ajánlatok egységi és összes vállalati árak és pedig az utóbbiak, — egy számmal, mint betűkkel is kiirandók és a melyekben a fentebb meghatározott mennyiségű biztosíték készpénzben, vagy a budapesti tőrszén jegyzett és névterékig terjedő árlejtés szerint számított elfogadható értékpapirokban okvetlenül esatolandó és **folyo évi április hó 20-ik napjának délutáni 5 órájáig** a vármegye alispánjára címezve nyujtandók be.

Versenyzők ajánlatukhoz a köfájából megfelelő és pecséttel ellátott mintaköveket tartoznak bemutatni és amennyiben ezt elmulasztják, úgy ajánlatuk figyelembe nem fog vétetni.

Az ajánlatok úgy adandók be, hogy mindegyiknek borítékára a szükségesek, vagyis az ajánlattevő neve és lakhelye, továbbá amire az ajánlat tétetik és végre a bent levő bantapenz összege világosan feljegyzendő, megjegyeztetvén, hogy a kitett határidőn túl beérkező, vagy az előirt kelleket bármely tekintetben nélkülöző ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Azok, kik a felsorolt vállalatra a nyilvános szóbeli versenytárgyalás útján kívánják pályázni, kötelesek az illető vállalatra vonatkozó részletes árlejtési feltételeket és egyéb kapcsolatos előirányzati okmányokat tökéletesen ismerik, míg az írásbelileg pályázók ezen kijelentést ajánlatukban kötelesek megtenni.

A letett biztosítékot a vállalkozó a megajánlott és elfogadott vállalati összeg 10%-nak megfelelőleg kiegészíteni tartozik.

Végül megjegyeztetik, hogy a vonatkozó részletes árlejtési feltételek és egyéb kapcsolatos műszaki okmányok az államépítészeti hivatalos helyiségében a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Zomborban, 1900. évi április hó 3-án.

Karácson Gyula s. k.,
2-2 alispán.

3775. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Tiszakálmánfalva községében lekötésűn folytán tisedésbe jött szülészóni állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket **folyo évi április hó 30-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezett figyelembe nem veszem.

Az állással egybekötött javadalmazás: évi 40 korona készpénz fizetés és minden szülési esetben 2 korona díj.

Titelen, 1900. április hó 4-én.

Szemső János,

főszolgabíró.

2-1

76. sz.

kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Apatin községében ujonnan rendszerezett 1600 korona évi fizetéssel egybekötött I-ső segédjegyzői, ugy ennek betöltése folytán esetleg megüresendő 1200—1200 korona évi fizetéssel egybekötött II. és III-ik segédjegyzői állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázni óhajtok szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyo 25-ig** nyujtsák be.
Apatin, 1900. évi április 7-én.

Főszolgabíró helyett:

Jeisel Henrik,
szolgabíró.

2-1

4. szám.
1900.

Hirdetmény.

A titeli kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság 1900. évi március hó 7-ik napján 2070. szám alatt kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Káty községre vonatkozólag az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII., az 1891. XVI. t. c. cikkek és az 1897. évi 47,532 számú igazságügyminiszteri Utasítás értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tétetvén, a helyszíni eljárás nevezett községben **1900. évi április hó 30-ik napján** fog kezdődni.

A kitűzött határnapon a telekkönyvi és kataszteri birtokrészletek azonosítása veszi kezdetét. Az a határnap, amelyen a betétszerkesztő bizottság a helyszínen a további teendőket megkezdi, a községi elüljárószággal külön fog közöltetni.

Ennélfogva felszólíttnak:

1. mindazok, akik az eddig vezetett telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt elterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt annak idején jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely telekkönyvezett ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átíratásra az 1886. XXIX. t. c. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy a telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa; mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedési kedvezménytől is elesnek;

3. azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van telekkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jog törlesztés kérelmezzenek, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek; és

4. azok, akiknek javára zálogjog, bérleti vagy haszonbérleti jog az 1860. évet megelőző elsőbbséggel van telekkönyvileg bejegyezve, hogy eme joguknak a szerkesztendő telekkönyvi betétekbe való átrivtele iránti kívánságukat a jelen hirdetménynek a hivatalos lapban harmadszori közzétételétől számított 80 napon belül vagy a telekkönyvi hatóságnál bélyegtelenül beadott kérvénnyel, vagy a betétszerkesztő bizottságnál a helyszínen szóval jelentsék be, mivel ellensetben a kérdéses jogok elvülteknek tekintetvén, azok a telekkönyvi betétekbe át nem fognak vitetni.

Kelt Titelen, 1900. évi március hó 30-án.

Lévay Antal, Jankó Antal,
tkvvezető. 3-1 kir. albiró.

Árverési és versenypályázati hirdetmény.

Alulírott tömeggondnok közhírré teszi, hogy vagyonbukott Székely Simon szabadkai könyv- és papirkereskedéséhez tartozó összes árúk és üzleti felszerelések a **folyo évi április hó 19-én és következő napjain** tartandó nyilvános árverésen tételenként eladtni fognak.

Ugyancsak a fenti csődtömeghez tartozó s a csődleltár 2484—2494. tételei alatt felvett könyvkötészeti gépek és felszerelésekre (beszerzési áruk 2026 frt), továbbá a csődleltár 2495—2660. tételei alatt felvett könyvnyomda, könyvnyomtató gépek, betűk és berendezésekre (beszerzési áruk 12354 frt, becsértékük 5723 frt 50 kr) a csődválasztmány zárt versenypályázatot hirdet. Ajánlattevők tartoznak ajánlatukhoz a könyvkötészetre nézve 200 kor., a könyvnyomdára nézve pedig 1200 kor. bantapenz készpénzben esatolni. Az ajánlatok **1900. évi április hó 21-ikének délutáni 5 órájáig** alulirt tömeggondnokhoz adandók be s azok felett a csődválasztmány azonnal határoz.

Az ajánlatok együttesen vagy külön-külön is beadhatók, azonban a csődválasztmánynak joga van az ajánlat egyik részét is elfogadni s egyébként is fentartja a választmány minden irányban szabad elhatározási jogát.

Az elfogadott ajánlat benyújtója tartozik a megvett ingóságokat 3 nap alatt átvenni és kifizetni. A leltár és az árúk a tömeggondnok közbenjöttével bármely köznap délutánján megtekinthetők.

Dr. Békeffy Gyula,
szabadkai ügyvéd,
mint Székely Simon közdös csődtömeggondnoka.

2-1

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Zrinyi-utcában volt cipész-üzletemet a Kossuth Lajos-utcai Frey-féle házba helyeztem át, hol ezután

„Gubicza György és Társa”

cég alatt kizárólag saját készítményű kintő minőségű férfi, női és gyermek-cipőket nagy választékban tartunk raktáron. Mértékszerű megrendeléseket pontosan és elegáns kivitelben készítünk. A mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg dúsan felszerelt cipő-üzletünket a n. é. közönség becses figyelmébe ajánljuk és nagybecsű pártfogását kérjük.

Mély tisztelettel

10-4 **Gubicza György és Társa.**

A legmagasabb
napi árban mindennemű nyers

bőrök és termények

megvételnek Zomborban, apatini-utca 677-ik szám alatt (Bachrach Viktor-féle házban)

Ugyanott

tűzifa és mindennemű szén
olcsó és jó kiszolgálással kapható.

Haszonbérbeadási hirdetés.

Nőm tulajdonához tartozó zombori határban, Sáponya dűlőben, Nemes-Militics és Csonopla közt elfekvő 60 katasztrális holdat kitevő, 12 éven át házilag kezelt ingatlanok — melyekből 40 hold vízmentes, jó minőségű szántóföld, a többi pedig legelő — 5 esetleg 10 évre **haszonbérbe adandó.**

Megjegyzem, hogy a szállás egy teljes gazdasághoz szükséges jó karban levő épületekkel bir u. m.:

2 szobából és konyhából álló lakóház, 6 drb lónak bekötésére alkalmas istálló, továbbá 20 drb szarvasmarhára berendezett külön istállók, ezenkívül felszerelt és sertésenyésztésre okszerűen berendezett sertésólak.

Feltételek az alulírottál megtehető.

Dr. Nicolics György,
ügyvéd.

3-1

RÁCZ GYÖRGY
Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében

KULÁN

leszállított áron kapható:

Fajtisztán telepített szokványoszerű és peronosporamentes amerikai és európai szőlővessző. **Gyökerez fás és sima zöldoltvány Rip. Portalis (Gloire de Montpelier) és Rupestris Monticola** alanyon 16 jó bor fajban és 40 muskotály és csemege fajban.

A kertészeti osztályban:

Igen szép **gyümölcsfák**, körte és alma **vadoncok**. Gyönyörű **utcséli fák**. A legjobb és **legellentállóbb** élősvény

Maclura aurentiaca,
azután **Gleditsia**, végre rózsafák, cserjék stb. Kívánatra árjegyzéket küld az

10-10 **Intézőség.**

Községi irnok.

Zombor környékén lévő német ajkú községben a községi irnoki állás folyó évi május hó elején megüresedik. Ezen rendszeresített állásnak évi javadalmazása 1000 korona; és pedig: 800 korona készpénzfizetés, 40 korona anyakönyvvezetői helyettesi tiszteletdíj és a marhalevelkezelésből eredő 160 korona mellékjövedelem. Aki ezen állást elnyerni óhajtja, forduljon e lap kiadóhivatalához és **egyelőre csak egyszerű levélben írja meg** korát, családi állapotát, nyelvismeretét és hogy mit végzett? a jegyzői pályán mióta működik? és jelenleg hol van alkalmazva?

4-1

BITTERMANN NÁNDOR és FIA
KÖNYV- és KÖNYOMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

927. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetés.

Alulírott községi elöljáróság részéről ezennel közölni szeretnénk, miszerint leköszönés folytán üresedésbe jött községi gyalogrendőri állásra pályázat hirdetjük. Felhívunk tehát mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hadkötelezettségüket, erkölcsi életüket és testi fejlettségüket igazoló okmányokkal szabályszerűen felszerelt kérvényüket alulírt községi elöljárósághoz **folyó hó 20-áig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezettek figyelmen kívül hagyatnak.

A hivatalos nyelv írásbeli és szóval tudása megkívántatik.

Ezen állás javadalmazása 600 korona évi fizetés és szolgálati felszerelés.

Sztanisics, 1900. évi április hó 4-én.

2-2 **A községi elöljáróság.**

KEIL-LAKK (Glasur)

legkiválóbb mázó-szer palatő számmra.
1 nagy palack ára 2 kor. 70 fillér. — 1 kis palack ára 1 kor. 36 fillér.

Viasz-kencős
legjobb és leggyorsabb beeresztő-szer kemény palatő számmra. 1 koscsög ára 90 fillér.

Fehér „Glasur”-fénymáz
legjobb szer mosó-asztalok, ajtók, ablakkeretek stb. ünnemi befestésére.
1 doboz ára 90 fillér.

Mindenkor kaphatók:

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

8-2

Elismert legjobb kerékpárok!

6-4

Legelőnyösebb fizetési feltételek!

Styria.

Attilla.

Gyári árak!

Ifj. Heindlhofer R. Zombor.

Hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a Gallé-féle házban

MÜLLER A.

cég alatt egy fuvarozási szállítási **bizományi üzletet** nyitottam. Kérve a n. é. közönség szives pártfogását.

Tisztelettel
Müller A.

3-3

Nagy butoreladás.

A tavaszi idényre butorár-raktáromat ujonnan felszerelve, van szerencsém a n. é. közönséget ennek szives megtekintésére tisztelettel meghívni. Raktáron tartok nagy választékos készletben

teljes háló-, ebédlő- és szalon-berendezéseket,

nemkülönb mindenemű egyes butordarabokat és más tárgyakat, mi csak lakberendezéshez szükséges, az egyszerűbbtől a legdiszesebbéig kivitelig nagy választékban, szolid és jól dolgozott minőségben, jótállás mellett minden egyes darabért, oly jutányos árak mellett, hogy bátran mondhatom, **olcsóbban mint bárki másnál.**

Kárpitozott munkákat illetőleg mint képzett kárpitos mester a legcsinosabban készítem, igen jutányos árakért.

A n. é. közönség kegyes megtisztelését kérem.

Teljes tisztelettel
ADLER ADOLF
kárpitos mester és butorkereskedő
ZOMBORBAN, Kossuth (16) utca, a takarékpénztárral szemben.

6-4

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatásából.